

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
AGENCIJA ZA BANKARSTVO
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

INFORMACIJA

**O SUBJEKTIMA BANKOVNOG SUSTAVA FEDERACIJE BOSNE I
HERCEGOVINE SA STANJEM NA DAN 30. 9. 2022.**

Sarajevo, prosinac 2022. godine

Skraćenice i termini

AMFI	Udruga mikrofinancijskih organizacija u BiH
AOD	Agencija za osiguranje depozita Bosne i Hercegovine
BD	Brčko Distrikt
BiH	Bosna i Hercegovina
CBBiH	Centralna banka Bosne i Hercegovine
CRK	Centralni registar kredita poslovnih subjekata i fizičkih osoba u BiH
EBA	European Banking Authority (Evropsko nadzorno tijelo za bankarstvo)
EBRD	European Bank for Reconstruction and Development (Evropska banka za obnovu i razvoj)
ECB	European Central Bank (Evropska centralna banka)
ECL	Expected credit loss (Očekivani kreditni gubitak)
EFSE	European Fund for Southeast Europe (Evropski fond za Jugoistočnu Evropu)
EKS	Efektivna kamatna stopa
EU	Europska unija
FBA	Agencija za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine
FBiH	Federacija Bosne i Hercegovine
FSAP	Financial Sector Assessment Program (Program procjene financijskog sektora)
FX rizik	Foreign Exchange Risk (Devizni rizik)
ICAAP	Internal Capital Adequacy Assessment Process (Interni proces procjene adekvatnosti kapitala)
IKT	Informacijsko-komunikacijske tehnologije
ILAAP	Internal Liquidity Adequacy Assessment Process (Interni proces procjene adekvatnosti likvidnosti)
LCR	Liquidity Coverage Ratio (Koeficijent pokrića likvidnosti)
MKD	Mikrokreditno društvo
MKF	Mikrokreditna fondacija
MKO	Mikrokreditna organizacija
MMF	Međunarodni monetarni fond
NFI	Nedepozitne financijske institucije
NKS	Nominalna kamatna stopa
NPL	Non performing loans (Nekvalitetni krediti)
Pandemija	Virusno oboljenje COVID - 19
RBFBiH	Razvojna banka Federacije Bosne i Hercegovine
RKG	Rezerve za kreditne gubitke
RS	Republika Srpska
SAD	Sjedinjene Američke Države
SB	Svjetska banka
SBS	Subjeki bankovnog sustava FBiH: banke, bankarske grupe, razvojne banke, MKO, leasing društva, faktoring društva, mjenjači i druge financijske organizacije čije poslovanje nadzire FBA
SPNiFTA	Sprečavanje pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti
SREP	Supervisory Review and Evaluation Process (Supervizorski pregled i proces procjene)
UBBiH	Udruga banaka Bosne i Hercegovine

UDLBIH	Udruga društava za leasing BiH
UO FBA	Upravni odbor Agencije za bankarstvo Federacije BiH
ZoA	Zakon o Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine
ZoB	Zakon o bankama
ZoF	Zakon o faktoringu
ZoL	Zakon o leasingu
ZoMKO	Zakon o mikrokreditnim organizacijama

SADRŽAJ:

SKRAĆENICE I TERMINI	2
POPIS TABLICA:	6
POPIS GRAFIKONA:	8
SAŽETAK REGULATORNIH ZAHTJEVA I STANDARDI POSLOVANJA SBS	9
SAŽETAK	12
UVOD.....	17
1. BANKARSKI SEKTOR.....	19
1.1. STRUKTURA BANKARSKOG SEKTORA U FBiH.....	19
1.1.1. Status, broj i poslovna mreža	19
1.1.2. Struktura vlasništva i tržišni udjel.....	19
1.1.3. Kadrovska struktura.....	21
1.2. FINANCIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA.....	22
1.2.1. Bilanca stanja	22
1.2.2. Obveze	26
1.2.3. Kapital i adekvatnost kapitala.....	29
1.2.4. Kreditni rizik.....	31
1.2.5. Profitabilnost	37
1.2.6. Ponderirane NKS i EKS	41
1.2.7. Likvidnost.....	42
1.2.8. Devizni (FX) rizik.....	46
1.2.9. Kamatni rizik u bankarskoj knjizi.....	47
1.3. PREPORUKE ZA BANKARSKI SEKTOR.....	48
2. SEKTOR NEDEPOZITNIH FINANCIJSKIH INSTITUCIJA	51
2.1. MIKROKREDITNI SEKTOR	51
2.1.1. STRUKTURA MIKROKREDITNOG SEKTORA U FBiH.....	51
2.1.1.1. Status, broj i poslovna mreža	51
2.1.1.2. Struktura vlasništva	51
2.1.1.3. Kadrovska struktura	51
2.1.2. FINANCIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA	52
2.1.2.1. Bilanca stanja.....	52
2.1.2.2. Kapital i obveze.....	53
2.1.2.3. Aktiva i kvaliteta aktive.....	55
2.1.2.4. Financijski rezultat mikrokreditnog sektora FBiH.....	58
2.1.3. PREPORUKE ZA MIKROKREDITNI SEKTOR.....	60
2.2. LEASING SEKTOR.....	61
2.2.1. STRUKTURA LEASING SEKTORA U FBiH	61
2.2.1.1. Broj leasing društava i podružnica	61
2.2.1.2. Struktura vlasništva	61
2.2.1.3. Kadrovska struktura	61
2.2.2. FINANCIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA	62
2.2.2.1. Bilanca stanja.....	62
2.2.2.2. Kapital i obveze.....	63
2.2.2.3. Aktiva i kvaliteta aktive.....	64
2.2.2.4. Profitabilnost	65
2.2.2.5. Struktura plasmana prema predmetu i vrsti leasinga	67
2.2.3. PREPORUKE ZA LEASING SEKTOR	68
2.3. FAKTORING POSLOVI	69
2.3.1. Sudionici na tržištu faktoringa u FBiH.....	69
2.3.2. Opseg, struktura i trend faktoring poslovanja u FBiH	69

2.3.3. PREPORUKE ZA FAKTORING POSLOVANJE	71
ZAKLJUČAK	72
PRILOZI ZA BANKARSKI SEKTOR.....	74
Prilog 1 - Osnovni podaci o bankama u FBiH - 30. 9. 2022.	74
Prilog 2 - Bilanca stanja banaka u FBiH po shemi FBA (aktivni podbilanca) - 30. 9. 2022.	75
Prilog 3 - Pregled aktive, kredita, depozita i finansijskog rezultata banaka u FBiH - 30. 9. 2022.....	76
Prilog 4 - Sektorska struktura kredita u FBiH i ECL - 30. 9. 2022.....	77
Prilog 5 – Račun dobiti i gubitka banaka u FBiH po shemi FBA - 30. 9. 2022.	78
Prilog 6 - Prosječne ponderirane NKS i EKS na kredite i depozite po razdobljima	79
PRILOZI ZA MIKROKREDITNI SEKTOR.....	80
Prilog 7 - Osnovni podaci o MKO u FBiH - 30. 9. 2022.	80
Prilog 8 - Zbirna bilanca stanja MKF - 30. 9. 2022.....	81
Prilog 9 - Zbirna bilanca stanja MKD - 30. 9. 2022.....	82
Prilog 10 - Pregled osnovnih pokazatelja MKO u FBiH - 30. 9. 2022.....	83
Prilog 11 - Pregled prosječnih ponderiranih NKS i EKS za MKO - 30. 9. 2022.....	84
Prilog 11a - Usporedni pregled prosječnih ponderiranih NKS i EKS za MKO	84
Prilog 12 - Zbirni račun dobiti i gubitka MKF - 30. 9. 2022.	85
Prilog 13 - Zbirni račun dobiti i gubitka MKD - 30. 9. 2022.....	86
PRILOZI ZA LEASING SEKTOR	87
Prilog 14 - Osnovni podaci o leasing društvima u FBiH - 30. 9. 2022.....	87
Prilog 15 - Zbirna bilanca stanja leasing društava - 30. 9. 2022.....	88
Prilog 16 - Pregled osnovnih pokazatelja leasing društava u FBiH - 30. 9. 2022.	89
Prilog 17 - Zbirni račun dobiti i gubitka leasing društava - 30. 9. 2022.....	90
Prilog 18 - Pregled prosječnih ponderiranih NKS i EKS za ugovore o finansijskom leasingu - 30. 9. 2022.	91
Prilog 18a - Usporedni pregled prosječnih ponderiranih NKS i EKS za ugovore o finansijskom leasingu.....	91

Popis tablica:

Tablica 1:	Org. dijelovi, mreža bankomata i POS uređaja banaka koje posluju u FBiH.....	19
Tablica 2:	Struktura vlasništva prema ukupnom kapitalu.....	21
Tablica 3:	Struktura vlasništva prema udjelu državnog, privatnog i stranog kapitala.....	21
Tablica 4:	Tržišni udjeli banaka prema vrsti vlasništva (većinskom kapitalu).....	21
Tablica 5:	Kvalifikacijska struktura zaposlenih u bankama FBiH.....	21
Tablica 6:	Ukupna aktiva po zaposlenom.....	22
Tablica 7:	Bilanca stanja banaka.....	22
Tablica 8:	Aktiva banaka prema vlasničkoj strukturi.....	23
Tablica 9:	Udjel grupa banaka u ukupnoj aktivi.....	24
Tablica 10:	Novčana sredstva banaka	24
Tablica 11:	Vrijednosni papiri prema vrsti instrumenta.....	25
Tablica 12:	Vrijednosni papiri entitetskih vlada BiH.....	25
Tablica 13:	Sektorska struktura depozita.....	27
Tablica 14:	Štednja stanovništva.....	28
Tablica 15:	Ročna struktura štednih depozita stanovništva.....	28
Tablica 16:	Kreditni, štednja i depoziti stanovništva	28
Tablica 17:	Izvešće o stanju regulatornog kapitala.....	29
Tablica 18:	Struktura izloženosti riziku.....	30
Tablica 19:	Pokazatelji adekvatnosti kapitala.....	31
Tablica 20:	Stopa financijske poluge.....	31
Tablica 21:	Financijska imovina, izvanbilančne stavke i ECL.....	32
Tablica 22:	Izloženosti prema razinama kreditnog rizika.....	33
Tablica 23:	Sektorska struktura kredita.....	34
Tablica 24:	Ročna struktura kredita.....	35
Tablica 25:	Kreditni prema razinama kreditnog rizika.....	35
Tablica 26:	Pokazatelji kreditnog rizika.....	37
Tablica 27:	Ostvareni financijski rezultat banaka.....	38
Tablica 28:	Struktura ukupnih prihoda banaka.....	38
Tablica 29:	Struktura ukupnih rashoda banaka.....	39
Tablica 30:	Pokazatelji profitabilnosti, produktivnosti i efikasnosti.....	41
Tablica 31:	LCR.....	42
Tablica 32:	Zaštitni sloj likvidnosti.....	43
Tablica 33:	Neto likvidnosni odljevi.....	43
Tablica 34:	Ročna struktura depozita po preostalom dospijeću.....	44
Tablica 35:	Ročna usklađenost financijske aktive i obveza do 180 dana.....	45
Tablica 36:	Pokazatelji likvidnosti.....	45
Tablica 37:	Devizna pozicija (EUR i ukupno).....	46
Tablica 38:	Ukupna ponderirana pozicija bankarske knjige.....	47
Tablica 39:	Kvalifikacijska struktura zaposlenih u MKO u FBiH.....	51
Tablica 40:	Bilanca stanja mikrokreditnog sektora.....	52
Tablica 41:	Struktura kapitala mikrokreditnog sektora.....	54
Tablica 42:	Ročna struktura uzetih kredita.....	54
Tablica 43:	Neto mikrokreditni	55
Tablica 44:	Sektorska i ročna struktura mikrokredita.....	55
Tablica 45:	RKG.....	56
Tablica 46:	Ostvareni financijski rezultat MKO.....	58
Tablica 47:	Struktura ukupnih prihoda MKO.....	58
Tablica 48:	Struktura ukupnih rashoda MKO.....	59
Tablica 49:	Kvalifikacijska struktura zaposlenih u leasing društvima FBiH.....	61
Tablica 50:	Bilanca stanja leasing sektora.....	62

Tablica 51: Struktura potraživanja po financijskom leasingu.....	63
Tablica 52: Pregled rezervi za financijski leasing.....	64
Tablica 53: Ostvareni financijski rezultat leasing društava.....	65
Tablica 54: Struktura ukupnih prihoda leasing društava.....	66
Tablica 55: Struktura ukupnih rashoda leasing društava.....	66
Tablica 56: Struktura broja zaključenih ugovora i iznosa financiranja leasing sustava.....	67
Tablica 57: Nominalni iznos otkupljenih novčanih potraživanja i isplaćenih kupčevih obveza prema dobavljačima u FBiH, prema vrsti faktoringa i domicilnosti.....	70

Popis grafikona:

Grafikon 1:	Struktura stranog kapitala po zemljama, udjel u %.....	20
Grafikon 2:	Struktura stranog kapitala po zemljama - sjedištu grupe, udjel u %	20
Grafikon 3:	Herfindahlov indeks koncentracije u aktivima, kreditima i depozitima	23
Grafikon 4:	Koncentracijske stope za pet najvećih banaka - CR5: aktivna, krediti i depoziti.....	24
Grafikon 5:	Struktura izloženosti u vidu vrijednosnih papira prema kriteriju države emitenta.....	25
Grafikon 6:	Ukupni depoziti	26
Grafikon 7:	Omjer kredita i depozita.....	26
Grafikon 8:	Ukupna štednja stanovništva	28
Grafikon 9:	Krediti	34
Grafikon 10:	Udjel NPL-a u kreditima.....	36
Grafikon 11:	Aktiva, mikrokrediti i kapital po godinama.....	53
Grafikon 12:	Sektorska struktura mikrokredita (usporedni pregled).....	56
Grafikon 13:	Pokazatelji kvalitete portfelja.....	57
Grafikon 14:	Struktura potraživanja po financijskom leasingu (usporedni pregled).....	63
Grafikon 15:	Struktura procijenjene tržišne vrijednosti izuzetih predmeta leasinga (u 000 KM) i broja izuzetih predmeta	65

Sažetak regulatornih zahtjeva i standardi poslovanja SBS

Minimalni iznos uplaćenog osnivačkog kapitala - 15 milijuna KM	Članak 24. stavak (2) ZoB ¹
Stopa redovnog temeljnog kapitala - 6,75%	Članak 34. stavak (1), točka a) Odluke o izračunavanju kapitala banke ²
Stopa temeljnog kapitala - 9%	Članak 34. stavak (1), točka b) Odluke o izračunavanju kapitala banke
Stopa regulatornog kapitala - 12%	Članak 34. stavak (1), točka c) Odluke o izračunavanju kapitala banke
Zaštitni sloj za očuvanje kapitala u obliku redovnog temeljnog kapitala - 2,5% ukupnog iznosa izloženosti riziku	Članak 39. stavak (1) Odluke o izračunavanju kapitala banke
Stopa financijske poluge - 6%	Članak 37. stavak (2) Odluke o izračunavanju kapitala banke
Koeficijent pokrića likvidnosti - LCR ≥100%	Članak 17. stavak (2) Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke ³
Ročna usklađenost financijske aktive i financijskih obveza	<p>Ročno usklađivanje preostalih rokova do ugovorenih dospjeća instrumenata aktive i obveza:</p> <ul style="list-style-type: none"> - najmanje 65% izvora sredstava s rokom dospjeća do 30 dana angažira u plasmane (instrumente aktive) s rokom dospjeća do 30 dana, članak 43. stavak (8), točka a) Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke; - najmanje 60% izvora sredstava s rokom dospjeća do 90 dana angažira u plasmane (instrumente aktive) s rokom dospjeća do 90 dana, članak 43. stavak (8), točka b) Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke; - najmanje 55% izvora sredstava s rokom dospjeća do 180 dana angažira u plasmane (instrumente aktive) s rokom dospjeća do 180 dana, članak 43. stavak (8), točka c) Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke.
Ograničenje za individualnu deviznu poziciju preko-noći banke, osim u EUR-ima - najviše do 20% priznatog kapitala banke	Članak 3. stavak (2), točka a) Odluke o upravljanju deviznim rizikom banke ⁴
Ograničenje za individualnu deviznu poziciju preko-noći u EUR-ima - najviše do 40% priznatog kapitala banke.	Članak 3. stavak (2), točka b) Odluke o upravljanju deviznim rizikom banke
Ograničenje za ukupnu deviznu poziciju - najviše do 40% priznatog kapitala banke	Članak 3. stavak (2), točka c) Odluke o upravljanju deviznim rizikom banke

¹ „Službene novine Federacije BiH“, broj: 27/17

² „Službene novine Federacije BiH“, br. 81/17, 50/19, 37/20 i 81/20

³ „Službene novine Federacije BiH“, broj: 39/21

⁴ „Službene novine Federacije BiH“, br. 81/17 i 37/20

Odnos promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige i regulatornog kapitala ≤ 20%	Članak 7. Odluke o upravljanju kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi ⁵
Herfindahl-Hirschman indeks - HHI	Predstavlja najčešće korištenu mjeru koncentracije u europskom i američkom ekonomskom sustavu. HHI je zbroj kvadrata postotnih udjela konkretne veličine (npr. aktive, depozita, kredita) svih tržišnih sudionika u sustavu. Ako je vrijednost HHI manja od 1000, smatra se da na tržištu nije prisutna koncentracija, za vrijednost indeksa između 1000 i 1800 jedinica na tržištu je prisutna umjerena koncentracija, ako je vrijednost HHI iznad 1800, to je pokazatelj postojanja visoke koncentracije.
Koncentracijska stopa - CR	CR je pokazatelj koncentracije u bankarskom sektoru i predstavlja ukupan udjel najvećih banaka u sektoru u odabranim relevantnim kategorijama: u aktivni, kreditima i depozitima. Označava se prema broju banaka koje se uključuju u izračun, npr. CR 5. Ne postoji jedinstven i općeprihvaćen stav o interpretaciji dobivenih rezultata koncentracijskog omjera. Ako je veća vrijednost, veća je koncentracija tržišta.
Odnos krediti/depoziti i uzeti krediti	Pokazuje odnos najvažnijih bankarska agregata, kredita, na strani aktive i depozita i uzetih kredita, na strani izvora sredstava. Što je stopa veća, to je slabija pozicija likvidnosti banke. Iskustveni standardi su: manji od 70% - veoma solidan, 71%-75% - zadovoljavajući, 76%-80% - na granici zadovoljavajućeg, 81%-85% - nedovoljan, preko 85% - kritičan.
Minimalan iznos temeljnog kapitala MKD - 500.000 KM	Članak 26. stavak (1) ZoMKO ⁶
Minimalan iznos temeljnog kapitala MKF - 50.000 KM	Članak 36. stavak (1) ZoMKO
Stopa fiksne aktive u odnosu na ukupnu aktivu umanjenu za donirani kapital - do 10% za MKF i MKD u kojem MKF ima većinsko vlasništvo	Članak 11. stavak (2) Odluke o uvjetima i ostalim standardima poslovanja i ograničenjima u mikrokreditnoj organizaciji ⁷
Stopa kapitala umanjenog za donirani kapital u odnosu na ukupnu aktivu MKO - preko 10%	Članak 11. stavak (1) Odluke o uvjetima i ostalim standardima poslovanja i ograničenjima u mikrokreditnoj organizaciji
Portfelj u riziku MKO preko 30 dana (PAR) - do 5%	Članak 12. stavak (1) točka c) Odluke o uvjetima i ostalim standardima poslovanja i ograničenjima u mikrokreditnoj organizaciji

⁵ "Službene novine Federacije BiH", broj: 41/20

⁶ "Službene novine Federacije BiH", broj: 59/06

⁷ "Službene novine Federacije BiH", broj: 103/18

Godišnji otpis MKO - do 3%	Članak 12. stavak (1) točka d) Odluke o uvjetima i ostalim standardima poslovanja i ograničenjima u mikro kreditnoj organizaciji
Operativna efikasnost poslovanja MKO - do 45%	Članak 12. stavak (1) točka b) Odluke o uvjetima i ostalim standardima poslovanja i ograničenjima u mikro kreditnoj organizaciji
Povrat na aktivu MKO prilagođen za inflaciju, tržišnu cijenu kapitala i donacije (AROA) – pozitivan	Članak 12. stavak (1) točka a) Odluke o uvjetima i ostalim standardima poslovanja i ograničenjima u mikro kreditnoj organizaciji
Minimalan iznos temeljnog kapitala leasing društava - 250.000 KM	Članak 8. stavak (1) ZoL ⁸
Minimalan iznos temeljnog kapitala društava za faktoring - 750.000 KM	Članak 27. stavak (1) ZoF ⁹

---

⁸ „Službene novine Federacije BiH“, br. 85/08, 39/09, 65/13 i 104/16

⁹ „Službene novine Federacije BiH“, br. 14/16 i 74/20

SAŽETAK

Osnovni pokazatelji poslovanja bankarskog sektora u FBiH

Dozvola za rad | 14 komercijalnih banaka, 516 organizacijskih dijelova i 6.390 zaposlenih, što je za 0,7% manje u odnosu na kraj prethodne godine

Bilančne izloženosti prema razinama kreditnog rizika | 24,9 milijardi KM (90,7% ukupnih bilančnih izloženosti) u razini kreditnog rizika 1, u razini kreditnog rizika 2 - 1,6 milijardi KM (6% ukupnih bilančnih izloženosti) i 0,9 milijardi KM (3,3% ukupnih bilančnih izloženosti) u razini kreditnog rizika 3

Aktiva | Neto aktiva 27 milijardi KM, krediti 16,2 milijarde KM, novčana sredstva 8,8 milijardi KM, ulaganja u vrijednosne papire dvije milijarde KM

Izvanbilančne izloženosti prema razinama kreditnog rizika | 3,7 milijardi KM u razini kreditnog rizika 1 (88,9% ukupnih izvanbilančnih izloženosti), u razini kreditnog rizika 2 - 448,1 milijun KM (10,9% ukupnih izvanbilančnih izloženosti) i 10 milijuna KM u razini kreditnog rizika 3 (0,2% ukupnih izvanbilančnih izloženosti)

Kapital | Ukupni kapital 3,3 milijarde KM (12,2% pasive), od čega dionički kapital 1,4 milijarde KM, regulatorni kapital 2,8 milijardi KM, temeljni kapital i redovni temeljni kapital 2,7 milijardi KM, dopunski kapital 111,3 milijuna KM

Stopa pokrivenosti ECL-om bilančnih izloženosti | 4% ukupna stopa pokrivenosti: razina kreditnog rizika 1 - 0,7%, razina kreditnog rizika 2 - 9,9% i razina kreditnog rizika 3 - 81,2%

Stope kapitala | 19% stopa regulatornog kapitala, stopa redovnog temeljnog kapitala i temeljnog kapitala 18,3%, stopa financijske poluge 9,6%

Stopa pokrivenosti ECL-om izvanbilančnih izloženosti | 1,7% ukupna stopa pokrivenosti: razina kreditnog rizika 1 - 0,7%, razina kreditnog rizika 2 - 7,9%, a razina kreditnog rizika 3 - 87,4%

Kreditni portfelj | Krediti odobreni stanovništvu **7,9 milijardi KM** (povećanje za 337,6 milijuna KM ili 4,4%), a krediti odobreni pravnim osobama **8,3 milijarde KM** (smanjenje za 1,4 milijuna KM ili 0,01%, a ukoliko se isključi smanjenje kratkoročnih izloženosti niskog rizika, ostvaren je rast od 4,7%)

Kreditni portfelj u razini kreditnog rizika 3 (NPL) | 880,7 milijuna KM i čini 5,4% ukupnog kreditnog portfelja (smanjenje za jedan postotni bod u odnosu na kraj prethodne godine). Stopa NPL-a za portfelj pravnih osoba **5,8%**, a za sektor stanovništva **5%**. **Stopa pokrivenosti NPL-a ECL-om | 80,8%** (pravne osobe 79%, a stanovništvo 83%) i bilježi povećanje za 3,3 postotna boda

Depoziti | 22,2 milijarde KM (82,3% ukupne pasive), od toga **štedni depoziti 10,1 milijarda KM** sa stopom pada od 3,4%

Obveze po uzetim kreditima | 523,2 milijuna KM (1,9% ukupne pasive)

Trend | Zabilježeno je **povećanje** neto aktive (4,1%), novčanih sredstava (9,8%), kreditnog portfelja (2,1%), ulaganja u vrijednosne papire (1,6%), fiksne aktive (1,3%), ostale aktive (4,5%), kapitala (5,5%), depozita (4,7%) i ostalih obveza (19,1%), dok je zabilježeno **smanjenje** plasmana drugim bankama (46,9%) i obveza po uzetim kreditima (32,8%)

Likvidnost bankarskog sektora u FBiH | Zadovoljavajuća uzimajući u obzir osnovne pokazatelje likvidnosti, kvalitativne i kvantitativne zahtjeve, kao i druge faktore koji utječu na poziciju likvidnosti banaka

Profitabilnost | 295,1 milijun KM neto dobit, sve banke su iskazale pozitivan finansijski rezultat

Osnovni pokazatelji poslovanja mikrokreditnog sektora u FBiH

Dozvola za rad | 13 MKO (deset MKF i tri MKD), **357 organizacijskih dijelova** i **1.412 zaposlenih**, što je više za 1%

Aktiva MKO | 711,3 milijuna KM, veća za 17,9 milijuna KM ili 2,6%. Stopa rasta aktive MKD je 0,3%, dok je stopa rasta MKF 3,4%

Neto mikrokrediti | 590 milijuna KM (82,9% aktive), veći su za 33,2 milijuna KM ili 6% (u MKD rast za 2,9%, u MKF rast za 7,2%)

PAR preko 30 dana | 1,17%
Godišnja stopa otpisa | 1,46%
Pokazatelji kvalitete portfelja u okviru propisanih ograničenja uz smanjenje PAR-a za 0,10 postotnih bodova i neznatno povećanje stope otpisa za 0,01 postotni bod

Zaključeno je 110.647 ugovora (4,6% više) i **isplaćeno 412,9 milijuna KM mikrokredita** (12,4% više)

Kapital | 349,4 milijuna KM (49,1% pasive), veći za 15,5 milijuna KM ili 4,6% (stopa rasta kapitala MKD 8,6%, dok je stopa rasta kapitala MKF 3,9%)

Obveze po uzetim kreditima | 328,6 milijuna KM (46,2% pasive), povećane za 2,7 milijuna KM ili 0,8% (stopa pada kreditnih obveza MKD je 2,9%, dok je stopa rasta kod MKF 3,1%)

Trend | Zabilježeno je **povećanje** plasmana bankama (95,1%), bruto mikrokredita (6%), neto mikrokredita (6%), RKG (5,9%), dugoročnih investicija (1,5%), ostale aktive (54,3%), kapitala (4,6%) i obveza po uzetim kreditima (0,8%), dok je zabilježeno **smanjenje** novčanih sredstava (28,7%), materijalne i nematerijalne imovine (5,7%) i ostalih obveza (1,1%)

Operativna efikasnost poslovanja | 18,53%. Povrat na aktivu, prilagođen za inflaciju, tržišnu cijenu kapitala i donacije **| 2,28%** što je usklađeno s propisanim standardima

Positivan finansijski rezultat | 11,8 milijuna KM, smanjenje za jedan milijun KM. **Neto dobit MKD | 0,8 milijuna KM**, a **višak prihoda nad rashodima MKF | 11 milijuna KM**

Osnovni pokazatelji poslovanja leasing sektora u FBiH

Dozvola za rad | pet leasing društava, tri podružnice u RS-u i 104 zaposlena, što je više za 3%

Aktiva leasing sektora | 444,8 milijuna KM, veća za 71,1 milijun KM ili 19%

Neto potraživanja po osnovi financijskog leasinga | 339,1 milijun KM (76,2% aktive), veća su za 48,4 milijuna KM ili 16,7 %

Dospjela neizmirena potraživanja | 2,7 milijuna KM, veća za 13,1%. Rezerve za gubitke po financijskom leasingu | pet milijuna KM

Broj i vrijednost novozaključenih leasing ugovora za financijski i operativni leasing na razini leasing sustava, povećani za 9,6%, odnosno 21,8%

Obveze po uzetim kreditima | 397,5 milijuna KM (89,4% pasive), veće za 61,2 milijuna KM, uz dominantan udjel dugoročnih kredita

Kapital | 36,5 milijuna KM (8,2% pasive), veći za sedam milijuna KM ili 23,9%

Trend | Zabilježeno je povećanje novca i novčanih ekvivalenata (81%), plasmana bankama (65,7%), bruto potraživanja po osnovi financijskog leasinga (16,4%), neto potraživanja po osnovi financijskog leasinga (16,7%), neto vrijednosti osnovnih sredstava financiranih putem operativnog leasinga (22,4%), obveza po uzetim kreditima (18,2%), kapitala (23,9%) i ostalih obveza (35,5%), dok je zabilježeno smanjenje rezervi za gubitke (12,3%), ostale aktive (1%) i otpisanih potraživanja (2,5%)

Pozitivan financijski rezultat | 7,8 milijuna KM, povećanje za 4,3 milijuna KM

Osnovni pokazatelji faktoring poslovanja u FBiH

Poslovi faktoringa u FBiH | četiri komercijalne banke (dvije članice međunarodnih bankarskih grupa sa sjedištem u zemljama članicama EU i dvije u pretežno domaćem vlasništvu)

Ukupan broj novozaključenih ugovora o faktoringu je 178 (manje za 85 ugovora ili 32,3%)
nominalne vrijednosti otkupljenih novčanih potraživanja u iznosu od 123,5 milijuna KM (smanjenje od 11,4 milijuna KM ili 8,4%)

Ukupni prihodi pružatelja usluga faktoringa u FBiH | 629 tisuća KM, što je manje za 172 tisuće KM ili 21,5%

UVOD

FBA je osnovana 1996. godine kao neovisna i samostalna institucija koja izvršava nadležnosti sukladno odredbama ZoA, međunarodnim standardima, principima supervizije i pravilima struke. UO FBA obavlja opći nadzor poslovanja FBA, te u skladu sa zakonom propisanim nadležnostima poduzima mjere za efikasno obavljanje poslova iz svog djelokruga. FBA za svoj rad odgovara Parlamentu FBiH.

U okviru redovnog izvršavanja zakonom propisanih nadležnosti, FBA sačinjava i na internetskoj stranici javno objavljuje kvartalne informacije o SBS, koje usvaja UO FBA. Informacija o SBS sa stanjem na dan 30. 9. 2022. sačinjena je korištenjem izvještajnih podataka i informacija koje su SBS dostavili FBA i koji se koriste u redovnom nadzoru SBS.

Sadržajno, Informacija je podijeljena u dva dijela. U prvom dijelu prezentirana je detaljna analiza bankarskog sektora FBiH, struktura, financijski pokazatelji poslovanja i preporuke FBA za bankarski sektor u FBiH. Drugi dio odnosi se na detaljnu analizu poslovanja NFI, kao i usklađenost poslovanja NFI sa zakonskom i podzakonskom regulativom u okviru koje su kao zasebni segmenti obrađeni mikrokreditni i leasing sektor, kao i faktoring poslovanje u FBiH, s pripadajućim preporukama FBA.

Pregled prosječnih ponderiranih NKS i EKS na odobrene kredite i primljene depozite za banke, kao i prosječne ponderirane NKS i EKS za MKO i ugovore o financijskom leasingu po segmentima prezentira se s ciljem veće transparentnosti i lakše usporedivosti za korisnike financijskih usluga kroz priloge, koji su sastavni dio ove Informacije.

Podaci izraženi u postotcima u Informaciji iskazani su u pravilu s jednim decimalnim mjestom, izuzev podataka o visinama NKS i EKS kod SBS i drugim podacima u kojima je to relevantno.

BANKARSKI SEKTOR

STRUKTURA BANKARSKOG SEKTORA U FBIH
19

FINANCIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA
22

PREPORUKE ZA BANKARSKI SEKTOR
48

1. BANKARSKI SEKTOR

1.1. STRUKTURA BANKARSKOG SEKTORA U FBiH

1.1.1. Status, broj i poslovna mreža

Na dan 30. 9. 2022. u FBiH bankarsku dozvolu ima 14 komercijalnih banaka i sve banke su članice AOD-a. U odnosu na kraj 2021. godine broj banaka je isti.

Posebnim zakonskim propisom regulirano je osnivanje i rad RBFBiH, a njen nadzor obavlja sukladno Uredbi o kriterijima i načinu vođenja nadzora nad poslovanjem Razvojne banke FBiH, te podaci o njenom poslovanju nisu uvršteni u ovu Informaciju.

U Prilogu 1. daju se osnovni podaci o bankama u FBiH na dan 30. 9. 2022.

Banke iz FBiH na dan 30. 9. 2022. imaju ukupno 516 organizacijskih dijelova, što je za 11 organizacijskih dijelova ili 2,1% manje u odnosu na kraj 2021. godine. Na području FBiH posluju 453 organizacijska dijela banaka. Sedam banaka iz FBiH ima 52 organizacijska dijela u RS-u, a devet banaka ima 11 organizacijskih dijelova u BD-u. Tri banke iz RS-a imaju 28 organizacijskih dijelova u FBiH, što je na istoj razini u odnosu na kraj 2021. godine.

U tablici 1 daje se usporedni pregled organizacijskih dijelova, mreže bankomata i POS uređaja banaka u FBiH:

Tablica 1: Org. dijelovi, mreža bankomata i POS uređaja banaka koje posluju u FBiH					
R. br.	Opis	Poslovna jedinica/viši organizacijski dijelovi	Ostali organizacijski dijelovi	POS uređaji	Bankomati
31. 12. 2021.					
1.	Banke sa sjedištem u FBiH (na području BiH)	409	118	24.295	1.232
2.	Organizacijski dijelovi banaka iz RS u FBiH	10	18	370	38
Ukupno		419	136	24.665	1.270
30. 9. 2022.					
1.	Banke sa sjedištem u FBiH (na području BiH)	403	113	25.620	1.225
2.	Organizacijski dijelovi banaka iz RS u FBiH	9	19	432	35
Ukupno		412	132	26.052	1.260

1.1.2. Struktura vlasništva i tržišni udjel

Vlasnička struktura banaka¹⁰ u FBiH na dan 30. 9. 2022. je sljedeća:

- u privatnom i pretežno privatnom vlasništvu - 13 banaka,
- u državnom i pretežno državnom vlasništvu¹¹ - jedna banka.

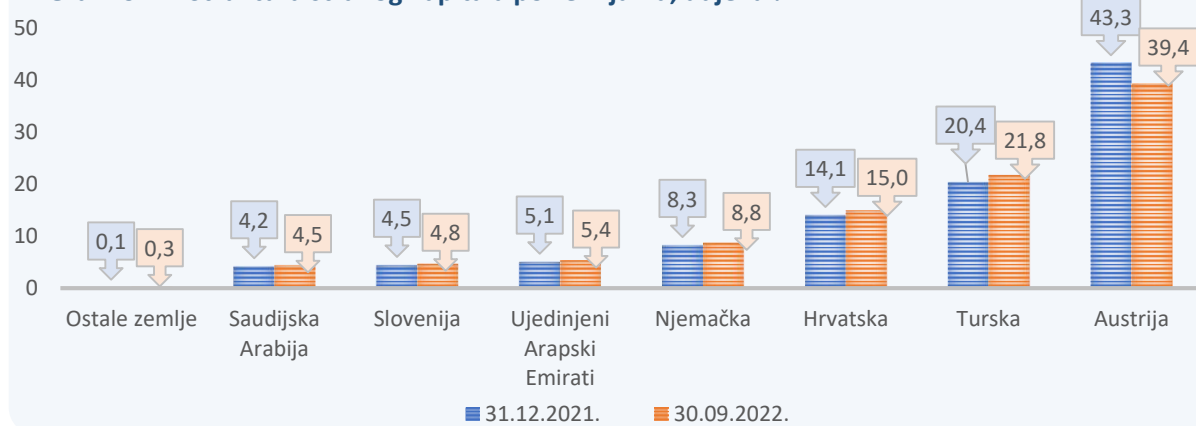
Od 13 banaka u privatnom i pretežno privatnom vlasništvu, četiri banke su u većinskom vlasništvu domaćih pravnih i fizičkih osoba (rezidenata), dok je devet banaka u većinskom stranom vlasništvu.

¹⁰ Kriterij podjele banaka je vlasništvo u dioničkom kapitalu banaka

¹¹ Državno vlasništvo se odnosi na kapital Vlade FBiH

Ako se analiziraju zemlje porijekla dioničara, na dan 30. 9. 2022. (grafikon 1), najveći udjel i dalje imaju dioničari iz Austrije (39,4% stranog kapitala), zatim Turske (21,8%), Hrvatske (15%) i Njemačke (8,8%), dok ostale zemlje nemaju značajniji pojedinačni udjel.

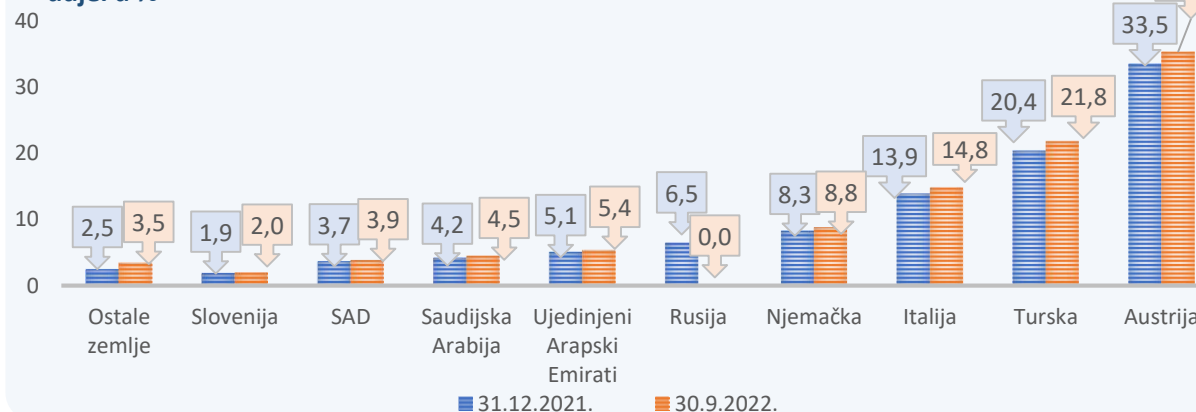
Grafikon 1: Struktura stranog kapitala po zemljama, udjel u %

Struktura stranog kapitala može se promatrati po kriteriju zemlje sjedišta majke-matice, odnosno bankarske grupe u čijem su većinskom vlasništvu (direktno ili indirektno preko članica iz bankarske grupe) banke u FBiH (grafikon 2).

Prema ovom kriteriju najveći udjel sa 30. 9. 2022. imaju bankarske grupe i banke iz Austrije (35,3%), zatim iz Turske (21,8%), Italije (14,8%) i Njemačke (8,8%), dok bankarske grupe i banke iz ostalih zemalja nemaju značajniji pojedinačni udjel (ispod 7%).

Grafikon 2: Struktura stranog kapitala po zemljama - sjedištu grupe, udjel u %

Ukupan kapital bankarskog sektora u FBiH na dan 30. 9. 2022., povećan je za 172,3 milijuna KM ili 5,5% u odnosu na kraj 2021. godine i iznosi 3,3 milijarde KM (tablica 2). Povećanje ukupnog kapitala ostvareno je kao neto efekt: povećanja po osnovi ostvarenog tekućeg finansijskog rezultata za devet mjeseci 2022. godine u iznosu od 295,1 milijun KM, povećanje po osnovi prodaje vlastitih dionica u iznosu 2,1 milijun KM, smanjenje po osnovi isplate dividende u iznosu od 42,7 milijuna KM, smanjenje po osnovi prodaje vrijednosnih papira vrednovanih po fer vrijednosti u iznosu od 1,7 milijuna KM i smanjenje po osnovi promjene fer vrijednosti vrijednosnih papira u iznosu od 80,5 milijuna KM.

- 000 KM -

R. br.	Banke	31. 12. 2020.		31. 12. 2021.		30. 9. 2022.		Indeks	
		Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Državne banke	63.642	2,1	95.412	3,1	96.128	2,9	150	101
2.	Privatne banke	3.002.440	97,9	3.012.735	96,9	3.184.290	97,1	100	106
	Ukupno	3.066.082	100	3.108.147	100	3.280.418	100	101	106

Promatrano kroz udjel državnog, privatnog i stranog kapitala u dioničkom kapitalu banaka dobije se detaljniji pregled o strukturi vlasništva kapitala banaka u FBiH (tablica 3):

- 000 KM -

R. br.	Dionički kapital	31. 12. 2020.		31. 12. 2021.		30. 9. 2022.		Indeks	
		Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Državni kapital	41.619	3,2	66.556	4,8	66.556	4,8	160	100
2.	Privatni kapital (rezidenti)	140.547	10,8	137.373	9,9	215.975	15,6	98	157
3.	Strani kapital (nerezidenti)	1.117.534	86,0	1.178.936	85,3	1.102.526	79,6	105	94
	Ukupno	1.299.700	100	1.382.865	100	1.385.057	100	106	100

Sa 30. 9. 2022., u odnosu na kraj 2021. godine, povećan je udjel privatnog kapitala (rezidenti) u odnosu na strani kapital (nerezidenti) za 5,7 postotnih bodova, što je posljedica izvršenog procesa restrukturiranja kod jedne banke.

U tablici 4 daje se pregled tržišnih udjela banaka prema vrsti vlasništva (većinskom kapitalu) kroz razdoblja:

R. br.	Banke	Broj banaka	31. 12. 2020.		Broj banaka	31. 12. 2021.		Broj banaka	30. 9. 2022.	
			Udjel u ukup. kapit. %	Udjel u ukup. aktivi %		Udjel u ukup. kapit. %	Udjel u ukup. aktivi %		Udjel u ukup. kapit. %	Udjel u ukup. aktivi %
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	Banke s većinskim državnim kapitalom	1	2,1	3,6	1	3,1	4,1	1	2,9	4,0
2.	Banke s većinskim privatn. kapitalom rezidenata	4	5,3	6,7	3	5,7	6,8	4	12,8	13,9
3.	Banke s većinskim stranim kapitalom	10	92,6	89,7	10	91,2	89,1	9	84,3	82,1
	Ukupno	15	100	100	14	100	100	14	100	100

1.1.3. Kadrovska struktura

Na razini bankarskog sektora na dan 30. 9. 2022. broj radnika je 6.390 i manji je za 42 radnika ili 0,7% u odnosu na kraj 2021. godine (tablica 5).

R. br.	Stupanj stručne sprema	31. 12. 2020.		31. 12. 2021.		30. 9. 2022.		Indeks	
		Broj zaposl.	Udjel %	Broj zaposl.	Udjel %	Broj zaposl.	Udjel %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Visoka stručna sprema - VSS	4.088	62,7	4.090	63,6	4.078	63,8	100	100
2.	Viša stručna sprema - VŠS	453	6,9	413	6,4	414	6,5	91	100
3.	Srednja stručna sprema - SSS	1.975	30,3	1.924	29,9	1.894	29,6	97	98
4.	Ostali	6	0,1	5	0,1	4	0,1	83	80
	Ukupno	6.522	100	6.432	100	6.390	100	99	99

Jedan od pokazatelja koji utiče na ocjenu performansi poslovanja pojedinačne banke i bankarskog sektora je omjer aktive i broja zaposlenih, odnosno iznos aktive po zaposlenom (tablica 6), pri čemu je veći omjer pokazatelj bolje efikasnosti poslovanja banke i ukupnog sektora.

- 000 KM -

Broj zaposl.	31. 12. 2020.		Broj zaposl.	31. 12. 2021.		Broj zaposl.	30. 9. 2022.	
	Aktiva	Aktiva po zaposl.		Aktiva	Aktiva po zaposl.		Aktiva	Aktiva po zaposl.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
6.522	24.396.438	3.741	6.432	25.890.828	4.025	6.390	26.953.633	4.218

1.2. FINANCIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA

1.2.1. Bilanca stanja

U prezentirane pokazatelje poslovanja banaka u FBiH i analize bankarskog sektora uključeni su pokazatelji iz aktivne podbilance jedne banke s većinskim državnim kapitalom¹², a u skladu s odredbama Zakona o početnoj bilanci stanja poduzeća i banaka FBiH, prema kojim su banke s većinskim državnim kapitalom obavezne izvješćivati FBA na bazi „ukupne“ bilanca stanja, raščlanjene na: pasivnu, neutralnu i aktivnu podbilancu.

S tim u vezi, podaci su iskazani u Prilogu 2. ove Informacije - Bilanca stanja banaka u FBiH po shemi FBA (aktivna podbilanca). U Prilogu 3. daje se pregled aktive, kredita, depozita i financijskog rezultata banaka u FBiH na dan 30. 9. 2022.

U tablici 7 daje se sažeti pregled bilance stanja bankarskog sektora:

- 000 KM -

R. br.	O p i s	31. 12. 2020.		31. 12. 2021.		30. 9. 2022.		Indeks	
		Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
AKTIVA (IMOVINA)									
1.	Novčana sredstva	7.414.615	30,4	7.989.239	30,9	8.769.507	32,5	108	110
2.	Vrijednosni papiri	1.687.459	6,9	1.966.008	7,6	1.996.855	7,4	117	102
3.	Plasmani drugim bankama	275.941	1,1	350.452	1,3	186.057	0,7	127	53
4.	Kredit	15.254.651	62,5	15.890.821	61,4	16.226.992	60,2	104	102
5.	Ispravak vrijed.	1.127.176	4,6	1.099.948	4,3	1.039.067	3,9	98	94
6.	Kredit-neto (kred. - isp. vrij.)	14.127.475	57,9	14.790.873	57,1	15.187.925	56,3	105	103
7.	Posl. prostor i ostala fiksna aktiva	553.475	2,3	516.921	2,0	523.464	1,9	93	101
8.	Ostala aktiva	337.473	1,4	277.335	1,1	289.825	1,2	82	105
	UKUPNA AKTIVA	24.396.438	100	25.890.828	100	26.953.633	100	106	104
OBVEZE									
9.	Depoziti	19.660.862	80,6	21.184.952	81,8	22.175.304	82,3	108	105
10.	Uzete pozajmice od drugih banaka	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	-
11.	Obveze po uzetim kreditima	811.878	3,3	779.075	3,0	523.189	1,9	96	67
12.	Ostale obveze	857.616	3,5	818.654	3,2	974.722	3,6	95	119
KAPITAL									
13.	Kapital	3.066.082	12,6	3.108.147	12,0	3.280.418	12,2	101	106
	UKUPNO PASIVA (OBVEZE I KAPITAL)	24.396.438	100	25.890.828	100	26.953.633	100	106	104

¹² Banke u većinskom državnom vlasništvu u "ukupnoj" bilanci iskazuju pasivne i neutralne stavke

Ukupna neto aktiva na razini bankarskog sektora u FBiH sa 30. 9. 2022. iznosi 27 milijardi KM i za 1,1 milijardu KM ili 4,1% je veća u odnosu na kraj 2021. godine. U strukturi aktive banaka najveći udjel imaju neto krediti (56,3%), zatim slijede novčana sredstva (32,5%), te vrijednosni papiri (7,4%). U okviru pasive bilanca banaka najveći udjel imaju depoziti (82,3%), zatim slijedi kapital (12,2%).

Sa 30. 9. 2022. u odnosu na kraj 2021. godine zabilježen je rast novčanih sredstava, ulaganja u vrijednosne papire, kredita, poslovnog prostora i ostale fiksne aktive, ostale aktive, depozita, ostalih obveza i ukupnog kapitala, dok je zabilježeno smanjenje plasmana drugim bankama i obveza po uzetim kreditima.

U tablici 8 daje se pregled aktive banaka prema vlasničkoj strukturi:

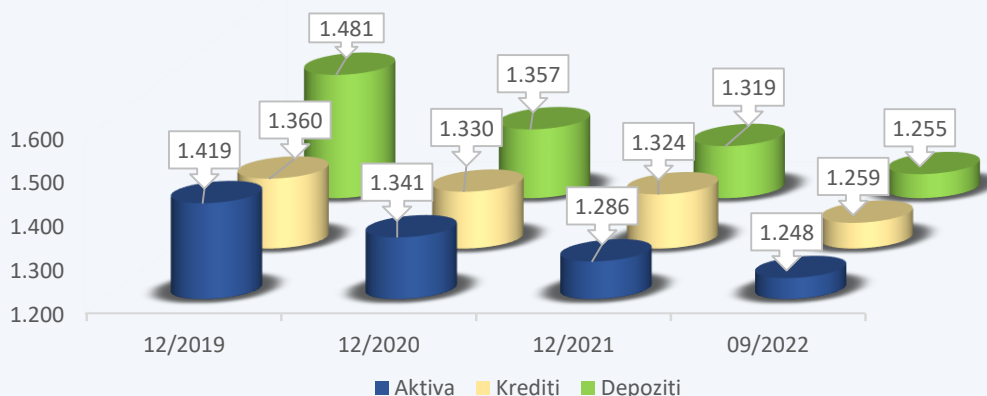
- 000 KM -

Tablica 8: Aktiva banaka prema vlasničkoj strukturi

R. br.	Banke	31. 12. 2020.			31. 12. 2021.			30. 9. 2022.			Indeks	
		Broj banaka	Aktiva (000 KM)	Udjel %	Broj banaka	Aktiva (000 KM)	Udjel %	Broj banaka	Aktiva (000 KM)	Udjel %	(7/4)	(10/7)
1.	Državne	1	879.736	3,6	1	1.054.365	4,1	1	1.083.412	4,0	120	103
2.	Privatne	14	23.516.702	96,4	13	24.836.463	95,9	13	25.870.221	96,0	106	104
	Ukupno	15	24.396.438	100	14	25.890.828	100	14	26.953.633	100	106	104

Sa 30. 9. 2022. Herfindahlov indeks koncentracije (grafikon 3) u odnosu na kraj 2021. godine smanjen je za aktivu za 38 jedinica, kredite za 65 jedinica i depozite za 64 jedinice. Herfindahlov indeks koncentracije za promatrano razdoblje pokazuje umjerenu koncentraciju u sve tri relevantne kategorije.

Grafikon 3: Herfindahlov indeks koncentracije u aktivima, kreditima i depozitima

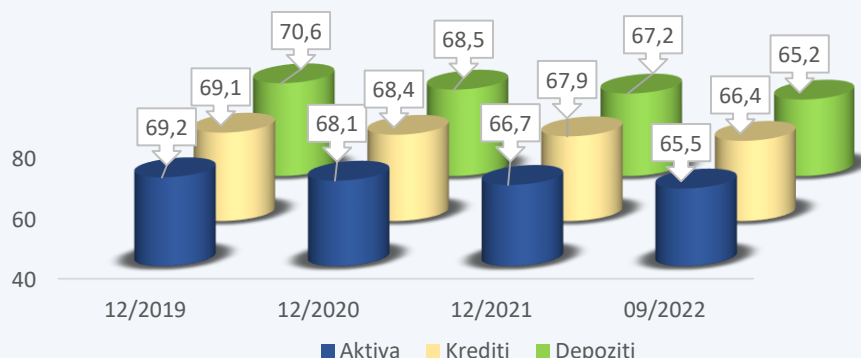

Ako se promatra koncentracijska stopa, odnosno ukupni udjel pet najvećih banaka u sektoru - CR5 sa 30. 9. 2022. u odnosu na kraj 2021. godine (grafikon 4), prisutno je smanjenje koncentracijske stope kod svih kategorija, odnosno kod tržišnog udjela za 1,2 postotna boda, kredita za 1,5 postotnih bodova i depozita za dva postotna boda.

Dvije najveće banke u sektoru čine 42,1% tržišta (aktiva 42,3%, krediti 41,5% i depoziti 42,6%).

Grafikon 4: Koncentracijske stope za pet najvećih banaka - CR5: aktiva, krediti i depoziti

Bankarski sektor može se analizirati i po kriteriju pripadnosti grupama, formiranih prema veličini aktive¹³ (tablica 9). Sa 30. 9. 2022. u bankarskom sektoru FBiH, prema veličini aktive, izdvajaju se četiri banke s udjelom od 59,1%, koje čine I. grupu banaka s aktivom preko dvije milijarde KM.

- 000 KM -

Tablica 9: Udjel grupa banaka u ukupnoj aktivi

R. br.	Iznos aktive	31. 12. 2020.			31. 12. 2021.			30. 9. 2022.		
		Iznos	Udjel %	Broj banaka	Iznos	Udjel %	Broj banaka	Iznos	Udjel %	Broj banaka
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	I. (preko 2 milijarde KM)	13.375.256	54,8	3	13.713.355	53,0	3	15.939.968	59,1	4
2.	II. (1-2 milijarde KM)	7.906.422	32,4	6	10.748.334	41,5	8	8.424.746	31,3	6
3.	III. (0,5-1 milijarda KM)	2.708.664	11,1	4	1.301.209	5,0	2	2.461.030	9,1	3
4.	IV (0,1-0,5 milijarde KM)	406.096	1,7	2	127.930	0,5	1	127.889	0,5	1
	Ukupno	24.396.438	100	15	25.890.828	100	14	26.953.633	100	14

Sa 30. 9. 2022. u odnosu na kraj 2021. godine došlo je do promjene u strukturi grupe banaka u ukupnoj aktivi bankarskog sektora FBiH, odnosno do prelaska jedne banke iz II. u I. grupu banaka i jedne banke iz II. u III. grupu banaka.

Novčana sredstva na razini bankarskog sektora FBiH sa 30. 9. 2022. (tablica 10) iznose 8,8 milijardi KM i bilježe povećanje u odnosu na kraj 2021. godine za 780,3 milijuna KM ili 9,8%. Banke i dalje drže značajan iznos novčanih sredstava iznad obavezne rezerve.

- 000 KM -

Tablica 10: Novčana sredstva banaka

R. br.	Novčana sredstva	31..12..2020.		31..12..2021.		30..9..2022.		Indeks	
		Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Gotov novac	1.267.712	17,1	1.526.329	19,1	1.562.521	17,8	120	102
2.	Račun rezervi kod CBBiH	4.478.515	60,4	5.270.323	66,0	5.507.151	62,8	118	104
3.	Računi kod depoz. inst. u BiH	30.194	0,4	10.345	0,1	4.326	0,1	34	42
4.	Računi kod depoz. inst. u inoze.	1.638.190	22,1	1.182.240	14,8	1.695.507	19,3	72	143
5.	Novč. sred. u procesu naplate	4	0,0	2	0,0	2	0,0	50	100
	Ukupno	7.414.615	100	7.989.239	100	8.769.507	100	108	110

Sa 30. 9. 2022. u odnosu na kraj 2021. godine prisutno je povećanje novčanih sredstava na poziciji gotovog novca, računa rezervi kod CBBiH i u okviru računa depozita kod depozitnih institucija u inozemstvu, smanjenje novčanih sredstava zabilježeno je u okviru računa depozita kod depozitnih institucija u BiH, dok su novčana sredstva u procesu naplate ostala na istoj razini u

¹³ Banke su podijeljene u četiri grupe u zavisnosti od veličine aktive

odnosu na promatrano razdoblje. U valutnoj strukturi novčanih sredstava sa 30. 9. 2022. u odnosu na kraj 2021. godine, udjel domaće valute smanjen je sa 81,1% na 76%.

Portfelj vrijednosnih papira na dan 30. 9. 2022. (tablica 11) iznosi dvije milijarde KM i ostvareno je povećanje za 30,8 milijuna KM ili 1,6% u odnosu na kraj 2021. godine.

- 000 KM -

Tablica 11: Vrijednosni papiri prema vrsti instrumenta

R. br.	Ulaganja u VP	31. 12. 2020.		31. 12. 2021.		30. 9. 2022.		Indeks	
		Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Vlasnički vrijednosni papiri	11.844	0,7	7.374	0,4	16.112	0,8	62	218
2.	Dužnički vrijednosni papiri:	1.675.615	99,3	1.958.634	99,6	1.980.743	99,2	117	101
2.1.	- VP svih razina vlasti u BiH	992.337	58,8	1.014.120	51,6	1.120.889	56,1	102	111
2.2.	- Državni VP (druge zemlje)	544.646	32,3	756.726	38,4	690.535	34,6	139	91
2.3.	- Korporativne obveznice ¹⁴	138.632	8,2	187.788	9,6	169.319	8,5	135	90
	Ukupno	1.687.459	100	1.966.008	100	1.996.855	100	117	102

Sa 30. 9. 2022., u okviru izloženosti u vidu dužničkih vrijednosnih papira, najznačajnija stavka su vrijednosni papiri entitetskih vlada (tablica 12) i to vrijednosni papiri koje je emitirala FBiH¹⁵ ukupne vrijednosti 697,3 milijuna KM, te vrijednosni papiri emitenta RS u iznosu od 374,3 milijuna KM.

- 000 KM -

Tablica 12: Vrijednosni papiri entitetskih vlada BiH

R. br.	Ulaganja u VP	31. 12. 2020.		31. 12. 2021.		30. 9. 2022.		Indeks	
		Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Dužnički vrijednosni papiri emitenta FBiH:	699.554	71,5	625.252	64,4	697.343	65,1	89	112
1.1.	- Trezorski zapisi	100.007	10,2	34.986	3,6	29.984	2,8	35	86
1.2.	- Obveznice	599.547	61,3	590.266	60,8	667.359	62,3	98	113
2.	Dužnički vrijednosni papiri emitenta RS:	278.325	28,5	346.095	35,6	374.333	34,9	124	108
2.1.	- Trezorski zapisi	41.759	4,3	0	0,0	9.974	0,9	0	-
2.2.	- Obveznice	236.566	24,2	346.095	35,6	364.359	34,0	146	105
	Ukupno	977.879	100	971.347	100	1.071.676	100	99	110

Ako se ukupna izloženost u vidu vrijednosnih papira analizira prema izloženosti po zemljama (grafikon 5), najveći udjel od 56,9% je prema emitentima iz BiH, a zatim slijede Hrvatska s udjelom od 9,2%, Slovenija 5,1% i ostale države sa pojedinačnim udjelom ispod 5%.

Grafikon 5: Struktura izloženosti u vidu vrijednosnih papira prema kriteriju države emitenta

¹⁴ Odnose se na obveznice banaka iz Europe, SAD i Turske

¹⁵ Sve vrste vrijednosnih papira emitenta FBiH

1.2.2. Obveze

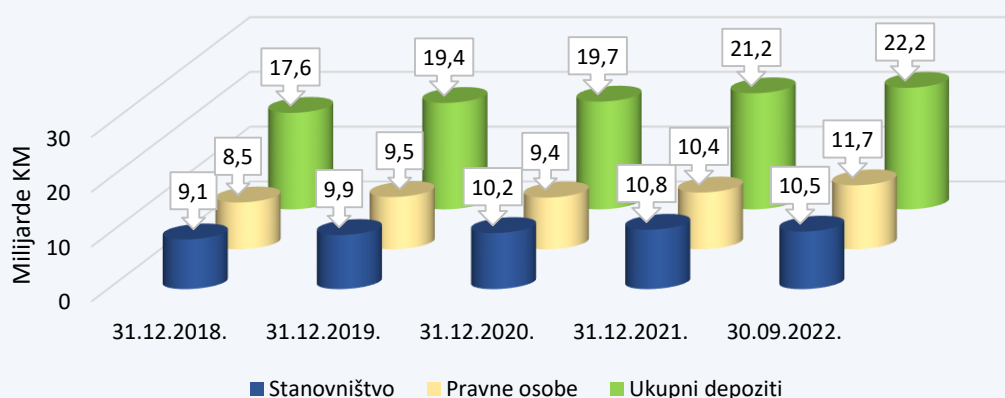
Depoziti na dan 30. 9. 2022. iznose 22,2 milijarde KM i povećani su u odnosu na kraj 2021. godine za 990,4 milijuna KM ili 4,7%. Od ukupnog iznosa depozita na kraju promatranog razdoblja, 1,4 milijarde KM ili 6,7% odnosi se na depozite prikupljene u organizacijskim dijelovima banaka iz FBiH u RS-u i BD-u.

Sa 30. 9. 2022. udjel depozita, kao najznačajnijeg izvora financiranja banaka u odnosu na kraj 2021. godine, povećan je za 0,5 postotnih bodova (82,3%), dok je smanjen udjel kreditnih obveza za 1,1 postotni bod (1,9%).

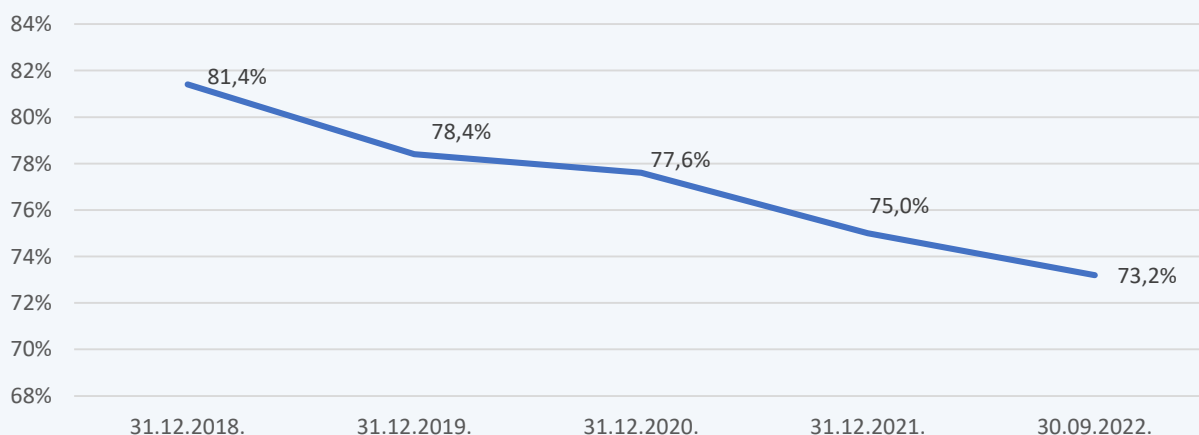
Kreditne obveze banaka s iznosom od 523,2 milijuna KM smanjene su za 255,9 milijuna KM ili 32,8% u odnosu na kraj 2021. godine. Ako se kreditnim obvezama dodaju i subordinirani krediti u iznosu od 280,3 milijuna KM, ukupna kreditna sredstva u izvorima imaju udjel od 3%.

U grafikonu 6 i grafikonu 7 daju se pregledi ukupnih depozita i omjera kredita i depozita po razdobljima:

Grafikon 6: Ukupni depoziti

Grafikon 7: Omjer kredita i depozita

U tablici 13 dan je prikaz sektorske strukture depozita:

- 000 KM -

Tablica 13: Sektorska struktura depozita

R. br.	Sektori	31. 12. 2020.		31. 12. 2021.		30. 9. 2022.		Indeks	
		Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Vladine institucije	2.236.845	11,4	2.600.382	12,3	3.358.007	15,1	116	129
2.	Javna poduzeća	1.453.080	7,4	1.618.685	7,6	1.710.136	7,7	111	106
3.	Privatna poduzeća i društva	3.783.548	19,2	4.393.701	20,8	4.806.120	21,7	116	109
4.	Bankarske institucije	568.484	2,9	348.047	1,6	366.626	1,7	61	105
5.	Nebankarske financ. institucije	848.319	4,3	829.534	3,9	814.096	3,7	98	98
6.	Stanovništvo	10.236.559	52,1	10.832.483	51,1	10.498.904	47,3	106	97
7.	Ostalo	534.027	2,7	562.120	2,7	621.415	2,8	105	111
	Ukupno	19.660.862	100	21.184.952	100	22.175.304	100	108	105

Najveći udjel u sektorskoj strukturi depozita imaju depoziti stanovništva sa 47,3% i njihov udjel je smanjen za 3,8 postotnih bodova u odnosu na kraj 2021. godine. Depoziti stanovništva na dan 30. 9. 2022. iznose 10,5 milijardi KM.

Rast depozita sa 30. 9. 2022. u odnosu na kraj 2021. godine ostvaren je kod depozita vladinih institucija za 757,6 milijuna KM ili 29,1%, depozita javnih poduzeća za 91,5 milijuna KM ili 5,6%, depozita privatnih poduzeća za 412,4 milijuna KM ili 9,4%, depozita bankarskih institucija za 18,6 milijuna KM ili 5,3% i kod ostalih depozita za 59,3 milijuna KM ili 10,5%.

Smanjenje depozita sa 30. 9. 2022. u odnosu na kraj 2021. godine zabilježeno je kod depozita nebankarskih financijskih institucija za 15,4 milijuna KM ili 1,9% i kod depozita stanovništva za 333,6 milijuna KM ili 3,1%. Ako se promatraju depoziti stanovništva u odnosu na 30. 6. 2022. godine, zabilježen je porast u iznosu od 220,4 milijuna KM ili 2,1%.

Financiranje u vidu depozita bankarskih grupa prisutno je u osam banaka u FBiH, tako da se 82,1% ukupnih depozita bankarskih institucija odnosi na depozite bankarskih grupa.

Valutna struktura depozita na dan 30. 9. 2022. promijenjena je u odnosu na kraj 2021. godine u pogledu povećanja udjela depozita u domaćoj valuti sa 67,6% na 69,5% i smanjenja udjela depozita u stranoj valuti sa 32,4% na 30,5%. Depoziti u domaćoj valuti iznose 15,4 milijarde KM i povećani su za iznos od 1,1 milijardu KM ili 7,7% u odnosu na kraj 2021. godine, dok depoziti u stranim valutama iznose 6,8 milijardi KM i smanjeni su za iznos od 111,3 milijuna KM ili 1,6% u odnosu na kraj 2021. godine.

Struktura depozita, prema porijeklu deponenata, sa 30. 9. 2022. u odnosu na kraj 2021. godine, je sljedeća: sredstva rezidenata iznose 21,5 milijardi KM i imaju udjel od 97% (povećanje za 0,4 postotna boda), a depoziti nerezidenata iznose 0,7 milijardi KM, što je 3% ukupnih depozita (smanjenje za 0,4 postotna boda).

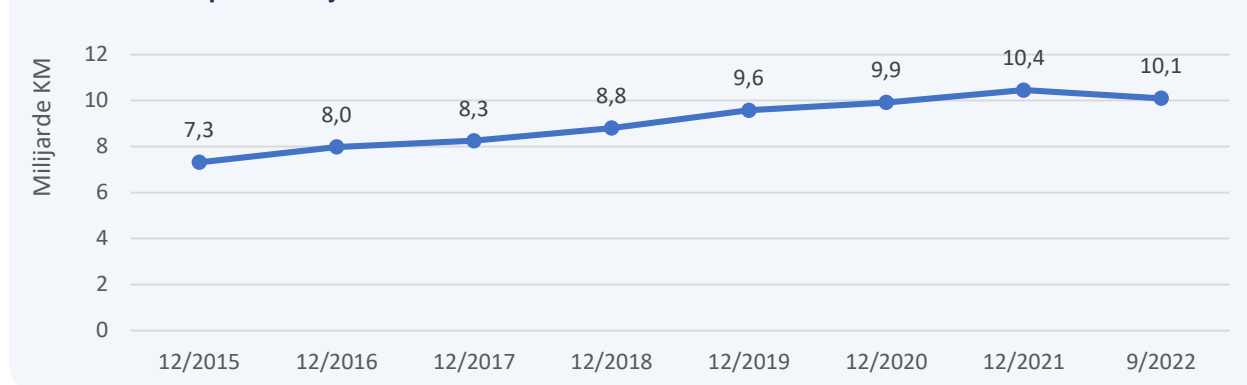
Trend rasta štednih depozita je kontinuiran, izuzev drugog kvartala 2022. godine. Promjene u trendu rasta depozita vezane su za eksterne događaje i dominantno su vezani za jednu banku koja je uspješno restrukturirana u drugom kvartalu 2022. godine. Štedni depoziti na dan 30. 9. 2022. iznose 10,1 milijardu KM i u odnosu na kraj 2021. godine smanjeni su za 355,3 milijuna KM ili 3,4%. Uvažavajući trenutne makroekonomske okolnosti, visoku stopu inflacije uz niske kamatne stope na depozite, dio stanovništva se odlučuje na druge oblike investiranja i raspolaganja novcem, što je trenutno dominantan razlog izostanka rasta štednje.

Trend štednje stanovništva prikazan je u tablici 14 i grafikonu 8.

- 000 KM -

R. br.	Banke	Iznos			Indeks	
		31. 12. 2020.	31. 12. 2021.	30. 9. 2022.	(4/3)	(5/4)
1	2	3	4	5	6	7
1.	Državne	105.980	124.474	122.581	117	98
2.	Privatne	9.809.340	10.324.468	9.971.092	105	97
	Ukupno	9.915.320	10.448.942	10.093.673	105	97

Grafikon 8: Ukupna štednja stanovništva

U dvije najveće banke koncentrirano je 53,9% štednje, dok četiri banke imaju pojedinačni udjel manji od 2%, što iznosi 4,4% ukupne štednje u sektoru. Od ukupnog iznosa štednje, 55,2% se odnosi na štedne depozite u domaćoj, a 44,8% u stranoj valuti.

Sa 30. 9. 2022. u odnosu na kraj 2021. godine povećani su kratkoročni štedni depoziti stanovništva za 184,1 milijun KM ili 2,7% (povećanje udjela za 4,1 postotni bod), dok su dugoročni štedni depoziti stanovništva smanjeni za 539,4 milijuna KM ili 14,6% (smanjenje udjela za 4,1 postotni bod). Ročna struktura štednih depozita može se vidjeti u tablici 15:

- 000 KM -

R. br.	Štedni depoziti	31. 12. 2020.		31. 12. 2021.		30. 9. 2022.		Indeks	
		Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Kratkoročni štedni	6.142.454	61,9	6.755.829	64,7	6.939.931	68,8	110	103
2.	Dugoročni štedni	3.772.866	38,1	3.693.113	35,3	3.153.742	31,2	98	85
	Ukupno	9.915.320	100	10.448.94	100	10.093.673	100	105	97

U tablici 16 daje se pregled kredita stanovništvu, štednje i depozita stanovništva po razdobljima:

- 000 KM -

R. br.	Opis	Iznos			Indeks	
		31. 12. 2020.	31. 12. 2021.	30. 9. 2022.	(4/3)	(5/4)
1	2	3	4	5	6	7
1.	Kreditni stanovništva	7.281.540	7.613.327	7.950.885	105	104
2.	Štednja stanovništva	9.915.320	10.448.942	10.093.673	105	97
2.1.	Oročena štednja	4.089.390	3.976.925	3.417.892	97	86
2.2.	Štednja po viđenju	5.825.930	6.472.017	6.675.781	111	103
3.	Kreditni/Štednja	73%	73%	79%	-	-
4.	Depoziti stanovništva	10.236.559	10.832.483	10.498.904	106	97
5.	Kreditni/Depoziti stanovništva	71%	70%	76%	-	-

Kreditni odobreni stanovništvu sa 30. 9. 2022. iznose 7,9 milijardi KM i povećani su za 4,4% u odnosu na kraj 2021. godine, dok depoziti stanovništva bilježe smanjenje od 3,1% i sa 30. 9. 2022. iznose 10,5 milijardi KM. Pokazatelji odnos kredita i štednje i odnos kredita i depozita stanovništva, povećani su za šest postotnih bodova u odnosu na kraj 2021. godine, uslijed smanjenja depozita, odnosno štednje i povećanja kredita stanovništvu u promatranom razdoblju.

1.2.3. Kapital i adekvatnost kapitala

Ukupan kapital banaka, na dan 30. 9. 2022. iznosio je 3,3 milijarde KM i ostvareno je povećanje istog za 172,3 milijuna KM ili za 5,5% u odnosu na kraj 2021. godine (vidjeti pod 1.1.2. - Struktura vlasništva i tržišni udjel).

U tablici 17 daje se izvješće o stanju, odnosno strukturi regulatornog kapitala banaka u FBiH:

- 000 KM -

Tablica 17: Izvješće o stanju regulatornog kapitala						
R. br.	Opis	31.12.2020.	31.12.2021.	30.9.2022.	Indeks (4/3) (5/4)	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Regulatorni kapital	2.698.561	2.852.902	2.833.360	106	99
1.1.	Temeljni kapital	2.581.508	2.733.978	2.722.099	106	100
1.1.1.	Redovni temeljni kapital	2.581.508	2.733.978	2.722.099	106	100
1.1.1.1.	Plaćeni instrumenti kapitala	1.299.335	1.384.714	1.384.714	107	100
1.1.1.2.	Premija na dionice	137.290	137.290	137.327	100	100
1.1.1.3.	(-) Vlastiti instrumenti redovnog temeljnog kapitala	-214	-214	0	100	0
1.1.1.4.	(-) Stvarne ili potencijalne obveze kupovine vlastitih instrumenata redovnog temeljnog kapitala	0	-2.192	0	-	0
1.1.1.5.	Zadržana dobit prethodnih godina	343.453	393.494	443.467	115	113
1.1.1.6.	Priznata dobit ili gubitak	-145.228	-118.241	-125.734	81	106
1.1.1.7.	Akumulirana ostala sveobuhvatna dobit	29.151	10.368	-70.176	36	-677
1.1.1.8.	Ostale rezerve	1.000.959	1.014.269	1.042.353	101	103
1.1.1.9.	(-) Ostala nematerijalna imovina	-58.638	-61.626	-60.596	105	98
1.1.1.10.	(-) Odgođena porezna imovina koja ovisi o budućoj profitabilnosti i ne proizlazi iz privremenih razlika umanjanih za povezane porezne obveze	-34	-1.081	-4.889	3.179	452
1.1.1.11.	(-) Kvalificirani udjeli izvan financijskog sektora na koje se kao alternativa može primjenjivati ponder rizika od 1250%	0	0	-1.375	-	-
1.1.1.12.	(-) Odgođena porezna imovina koja se može odbiti i koja ovisi o budućoj profitabilnosti i proizlazi iz privremenih razlika	-8.300	-8.621	-10.205	104	118
1.1.1.13.	(-) Instrumenti redovnog temeljnog kapitala subjekata financijskog sektora ako banka ima značajno ulaganje	-16.266	-14.182	-12.787	87	90
1.1.1.14.	Elementi ili odbici od redovnog temeljnog kapitala – ostalo	0	0	0	-	-
1.1.2.	Dodatni temeljni kapital	0	0	0	-	-
1.2.	Dopunski kapital	117.053	118.924	111.261	102	94
1.2.1.	Plaćeni instrumenti kapitala i subordinirani dugovi	117.067	118.938	111.261	102	94
1.2.2.	(-) Vlastiti instrumenti dopunskog kapitala	-14	-14	0	100	0
1.2.3.	Opći ispravci vrijednosti za kreditni rizik u skladu sa standardiziranim pristupom	0	0	0	-	-
1.2.4.	Odbitak od stavki dopunskog kapitala koji premašuje dopunski kapital (odbijen u dodatnom temeljnom kapitalu)	0	0	0	-	-
1.2.5.	Elementi ili odbici od dopunskog kapitala – ostalo	0	0	0	-	-

Regulatorni kapital banaka u FBiH sa 30. 9. 2022. iznosi 2,8 milijardi KM i manji je za 19,5 milijuna KM ili 0,7% u odnosu na kraj 2021. godine. U isto vrijeme, temeljni kapital i redovni temeljni kapital banaka iznose 2,7 milijardi KM, s ostvarenim smanjenjem od 11,9 milijuna KM ili 0,4%, a dopunski kapital iznosi 111,3 milijuna KM, s ostvarenim smanjenjem od 7,7 milijuna KM ili 6,4% u odnosu na kraj 2021. godine. U strukturi regulatornog kapitala bankarskog sektora FBiH temeljni kapital sudjeluje sa 96,1% (12/2021. godine 95,8%), dok dopunski kapital sudjeluje sa 3,9% (12/2021. godine 4,2%).

Detaljnija analiza pokazuje da su najveći utjecaj na promjenu temeljnog kapitala imale sljedeće stavke:

- povećanje po osnovi uključene dobiti u iznosu od 63,6 milijuna KM
- povećanje po osnovi smanjenja odbitne stavke - vlastiti instrumenti kapitala (prodaja vlastitih dionica) u iznosu od 2,4 milijuna KM
- povećanje po osnovi smanjenja odbitne stavke – nematerijalna imovina u iznosu od jedan milijun KM
- povećanje po osnovi prodaje vrijednosnih papira 6,9 milijuna KM
- smanjenje po osnovi povećanja odbitne stavke – odgođena porezna imovina u iznosu od 5,3 milijuna KM
- efekti promjena fer vrijednosti vrijednosnih papira koje se evidentiraju kroz promjene akumulirane ostale sveobuhvatne dobiti u iznosu od 80,5 milijuna KM.

Ukupan iznos izloženosti riziku sukladno Odluci o izračunavanju kapitala banke, predstavlja zbroj izloženosti ponderirane rizikom za kreditni, tržišni, operativni rizik, rizik namirenja/slobodne isporuke i rizik povezan s velikim izloženostima koje proizlaze iz stavki u knjizi trgovanja. Ukupna izloženost riziku bankarskog sektora FBiH sa stanjem na dan 30. 9. 2022. (tablica 18) iznosi 14,9 milijardi KM.

- 000 KM -

R. br.	Izloženost riziku	31. 12. 2020.		31. 12. 2021.		30. 9. 2022.		Indeks	
		Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Izloženosti ponderirane rizikom za kreditni rizik	12.843.833	91,0	13.167.335	91,0	13.654.434	91,7	103	104
2.	Izloženosti riziku namirenja/slobodne isporuke	0	0,0	0	0,0	0	0,0	-	-
3.	Izloženosti za tržišni rizik (pozicijski i valutni rizik)	119.065	0,8	152.789	1,1	88.819	0,6	128	58
4.	Izloženosti riziku za operativni rizik	1.150.236	8,2	1.147.271	7,9	1.144.474	7,7	100	100
	Ukupan iznos izloženosti riziku	14.113.134	100	14.467.395	100	14.887.727	100	103	103

Ukupan iznos izloženosti riziku na razini bankarskog sektora FBiH u prvih devet mjeseci tekuće godine povećan je za 420,3 milijuna KM ili 2,9% u odnosu na kraj prethodne godine. U promatranom razdoblju iznos izloženosti ponderirane rizikom za kreditni rizik povećan je za 487,1 milijun KM ili 3,7%, dok je došlo do smanjenja iznosa izloženosti za tržišni rizik za 64 milijuna KM ili 41,9% i izloženosti riziku za operativni rizik za 2,8 milijuna KM ili 0,2%. Na kraju rujna 2022. godine pet banaka u sektoru nisu iskazale izloženost riziku za valutni rizik, jer im neto otvorena valutna pozicija ne prelazi 2% regulatornog kapitala, koliko ih je bilo i na kraju 2021. godine. Značajno smanjenje izloženosti za tržišni rizik na razini bankarskog sektora FBiH najvećim dijelom je posljedica smanjenja neto otvorene pozicije za EUR kod jedne banke.

Sa 30. 9. 2022., banke su najviše bile izložene kreditnom riziku (udjel 91,7%), koji je dominantan u bankarskom sektoru u FBiH. U odnosu na kraj prethodne godine, udjel kreditnog rizika u ukupnoj izloženosti povećao se za 0,7 postotnih bodova, dok je udjel izloženosti za tržišni rizik smanjen za 0,5 postotnih bodova, a udjel izloženosti za operativni rizik za 0,2 postotna boda. U okviru izloženosti ponderirane rizikom za kreditni rizik najveći udjel ima izloženost prema stanovništvu (4,8 milijardi KM ili 35,3%), zatim izloženost prema gospodarskim društvima (3,7 milijardi KM ili 26,9%), te izloženost osigurana nekretninama (3,4 milijarde KM ili 24,8%).

Posljednjih nekoliko godina adekvatnost kapitala bankarskog sektora održavana je kontinuirano iznad 15%, što je zadovoljavajuća kapitaliziranost na razini sektora. Pokazatelji adekvatnosti kapitala bankarskog sektora u FBiH, daju se u tablici 19:

- 000 KM -

Tablica 19: Pokazatelji adekvatnosti kapitala				
R. br	Stope kapitala	% i iznos viška ili manjka od propisanog minimuma		
		31.12.2020.	31.12.2021.	30.9.2022.
1	2	3	4	5
1.	Stopa redovnog temeljnog kapitala	18,3%	18,9%	18,3%
2.	Višak (+)/ manjak (-) redovnog temeljnog kapitala	1.628.872	1.757.430	1.717.178
3.	Stopa temeljnog kapitala	18,3%	18,9%	18,3%
4.	Višak (+) / manjak (-) temeljnog kapitala	1.311.327	1.431.916	1.382.205
5.	Stopa regulatornog kapitala	19,1%	19,7%	19,0%
6.	Višak (+) / manjak (-) regulatornog kapitala	1.004.986	1.116.816	1.046.832

Stopa regulatornog kapitala na dan 30. 9. 2022. iznosi 19% i značajno je veća u odnosu na zakonom propisani minimum, a što se odnosi i na ostale stope kapitala (stopa redovnog temeljnog kapitala i temeljnog kapitala). U odnosu na kraj 2021. godine stopa regulatornog kapitala smanjena je za 0,7 postotnih bodova, a stope redovnog temeljnog i temeljnog kapitala smanjene su za 0,6 postotnih bodova.

U tablici 20 daje se pregled stope financijske poluge bankarskog sektora FBiH (odnos temeljnog kapitala i ukupne izloženosti banke) kroz razdoblja:

- 000 KM -

Tablica 20: Stopa financijske poluge				
R. br.	Vrijednosti izloženosti	31.12.2020.	31.12.2021.	30.9.2022.
1	2	3	4	
1.	Izloženosti stope financijske poluge	25.523.184	27.111.043	28.233.735
2.	Temeljni kapital	2.581.508	2.733.978	2.722.099
	Stopa financijske poluge	10,1%	10,1%	9,6%

Stopa financijske poluge na razini bankarskog sektora na dan 30. 9. 2022. iznosi 9,6% i manja je za 0,5 postotnih bodova u odnosu na kraj 2021. godine i značajno je veća u odnosu na regulatorno propisani minimum.

1.2.4. Kreditni rizik

Odlukom o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka¹⁶ definirana su pravila za upravljanje kreditnim rizikom, način raspoređivanja izloženosti u razine kreditnog rizika i utvrđivanja ECL-a, vrste prihvatljivih kolaterala i drugo. Ista je u primjeni od 1. 1. 2020. Sve izloženosti raspoređuju se u tri razine kreditnog rizika: razina kreditnog rizika 1 - niska razina

¹⁶ „Službene novine Federacije BiH“, br. 44/19 i 37/20

kreditnog rizika, razina kreditnog rizika 2 - povećana razina kreditnog rizika i razina kreditnog rizika 3 - izloženosti u statusu neizmirenja obveza.

U tablici 21 daje se pregled izloženosti na razini bankarskog sektora FBiH, prema ključnim kategorijama financijske imovine, izvanbilančnih izloženosti i pripadajućih ECL:

- 000 KM -

Tablica 21: Financijska imovina, izvanbilančne stavke i ECL										
R. br.	O p i s	31.12.2020.			31.12.2021.			30.9.2022.		
		Iznos	ECL	% ECL	Iznos	ECL	% ECL	Iznos	ECL	% ECL
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	Novac i novčani plasmani	7.693.909	9.887	0,1	8.343.998	11.218	0,1	8.962.287	11.220	0,1
2.	Financijska imovina po amortiziranom trošku	15.460.513	1.136.925	7,4	16.160.753	1.119.190	6,9	16.608.245	1.064.368	6,4
3.	Financijska imovina po fer vrijednosti	1.552.559	0	0,0	1.781.852	0	0,0	1.727.021	0	0,0
4.	Ostala financijska potraživanja	258.027	33.250	12,9	187.605	21.971	11,7	151.497	16.710	11,0
I. Ukupno bilančna izloženost		24.965.008	1.180.062	4,7	26.474.208	1.152.379	4,4	27.449.050	1.092.298	4,0
5.	Izdane garancije	1.373.899	24.965	1,8	1.428.082	24.875	1,7	1.577.476	38.423	2,4
6.	Nepokriveni akreditivi	39.203	1.432	3,7	40.601	1.172	2,9	41.408	1.332	3,2
7.	Neopozivo odobreni a neiskorišteni krediti	2.468.359	32.597	1,3	2.188.232	21.071	1,0	2.239.007	24.739	1,1
8.	Ostale potencijalne obveze banke	8.274	26	0,3	263.064	2.563	1,0	258.861	4.743	1,8
II. Ukupno izvanbilanč. stavke		3.889.735	59.020	1,5	3.919.979	49.681	1,3	4.116.752	69.237	1,7
Ukupna izloženost (I+II)		28.854.743	1.239.082	4,3	30.394.187	1.202.060	4,0	31.565.802	1.161.535	3,7

Ukupna izloženost banaka na dan 30. 9. 2022. iznosi 31,6 milijardi KM, od čega se 27,5 milijardi KM odnosi na bilančne izloženosti, a 4,1 milijarda KM na izvanbilančne stavke. U prvih devet mjeseci 2022. godine zabilježeno je povećanje bilančne izloženosti u odnosu na kraj 2021. godine za iznos od 974,8 milijuna KM ili 3,7%, a nastalo je kao neto efekt povećanja novčanih sredstava i plasmana za 618,2 milijuna KM (7,4%), financijske imovine koja se vrednuje po amortiziranom trošku za 447,5 milijuna KM (2,8%), a smanjenja financijske imovine po fer vrijednosti za 54,8 milijuna KM (3,1%) i ostalih financijskih potraživanja za 36,1 milijun KM (19,2% - značajnije smanjenje kod tri banke).

U istom razdoblju zabilježeno je povećanje izvanbilančnih stavki za 196,8 milijuna KM ili 5%, kao neto efekt povećanja na poziciji izdanih garancija (149,4 milijuna KM ili 10,5% - 63,3% povećanja odnosi se na tri banke), nepokrivenih akreditiva (0,8 milijuna KM ili 2%) i neopozivo odobrenih, a neiskorištenih kredita (50,8 milijuna KM ili 2,3%), a smanjenja na poziciji ostalih potencijalnih obveza banke (4,2 milijuna KM ili 1,6%).

U tablici 22 daje se pregled bilančnih i izvanbilančnih izloženosti na razini bankarskog sektora FBiH, prema razinama kreditnog rizika i pripadajućih ECL:

- 000 KM -

R. br.	Opis	31. 12. 2020.			31. 12. 2021.			30. 9. 2022.		
		Iznos	ECL	% ECL	Iznos	ECL	% ECL	Iznos	ECL	% ECL
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	Razina kreditnog rizika 1	22.301.920	179.478	0,8	24.029.210	166.312	0,7	24.896.533	185.702	0,7
2.	Razina kreditnog rizika 2	1.645.274	204.681	12,4	1.387.627	161.999	11,7	1.636.436	162.474	9,9
3.	Razina kreditnog rizika 3	1.017.814	795.903	78,2	1.057.371	824.068	77,9	916.081	744.122	81,2
I. Ukupno bilančna izloženost		24.965.008	1.180.062	4,7	26.474.208	1.152.379	4,4	27.449.050	1.092.298	4,0
4.	Razina kreditnog rizika 1	3.440.487	21.343	0,6	3.603.792	20.660	0,6	3.658.637	25.039	0,7
5.	Razina kreditnog rizika 2	443.246	34.354	7,8	309.101	25.536	8,3	448.107	35.454	7,9
6.	Razina kreditnog rizika 3	6.002	3.323	55,4	7.086	3.485	49,2	10.008	8.744	87,4
II. Ukupno izvanbilančne stavke		3.889.735	59.020	1,5	3.919.979	49.681	1,3	4.116.752	69.237	1,7
Ukupna izloženost (I+II)		28.854.743	1.239.082	4,3	30.394.187	1.202.060	4,0	31.565.802	1.161.535	3,7

Bilančna izloženost u razini kreditnog rizika 1 na dan 30. 9. 2022. iznosi 24,9 milijardi KM i čini 90,7% ukupne bilančne izloženosti. Ista je u odnosu na kraj 2021. godine povećana za 867,3 milijuna KM ili za 3,6%, najvećim dijelom kao neto efekt povećanja novčanih sredstava i plasmana bankama za 621 milijun KM, kreditnog portfelja u ovoj razini kreditnog rizika za 241,9 milijuna KM i dužničkih vrijednosnih papira koji se vrednuju po amortiziranom trošku za 67,9 milijuna KM, a smanjenja dužničkih vrijednosnih papira koji se vrednuju po fer vrijednosti za 60,3 milijuna KM i ostalih financijskih potraživanja za 28,3 milijuna KM.

Bilančna izloženost u razini kreditnog rizika 2 na dan 30. 9. 2022. iznosi 1,6 milijardi KM i čini 6% ukupne bilančne izloženosti. U odnosu na kraj 2021. godine ista je veća za 248,8 milijuna KM ili 17,9%. Povećanje ukupne bilančne izloženosti u ovoj razini kreditnog rizika ostvareno je najvećim dijelom kao neto efekt povećanja kreditnog portfelja u razini kreditnog rizika 2 za 239 milijuna KM i dužničkih vrijednosnih papira koji se vrednuju po amortiziranom trošku za 14,5 milijuna KM, a smanjenja ostalih financijskih potraživanja za 3,7 milijuna KM.

Bilančna izloženost u razini kreditnog rizika 3 na dan 30. 9. 2022. iznosi 916,1 milijun KM i čini 3,3% ukupne bilančne izloženosti. Ista je u odnosu na kraj 2021. godine smanjena za 141,3 milijuna KM ili 13,4%, najvećim dijelom zbog smanjenja kreditnog portfelja u ovoj razini kreditnog rizika za 138,6 milijuna KM i ostalih financijskih potraživanja za 4,1 milijun KM.

Na kraju trećeg kvartala 2022. godine u odnosu na kraj 2021. godine, ECL za razinu kreditnog rizika 1 za bilančnu izloženost povećan je za 19,4 milijuna KM, za razina kreditnog rizika 2 za 0,5 milijuna KM, dok je za razina kreditnog rizika 3 smanjena za 79,9 milijuna KM. U promatranom razdoblju, stopa pokrivenosti ECL-om za izloženosti u razini kreditnog rizika 1 ostala je na istoj razini (0,7%), u razini kreditnog rizika 2 smanjena je za 1,8 postotnih bodova (sa 11,7% na 9,9%), a u razini kreditnog rizika 3 povećana je za 3,3 postotna boda (sa 77,9% na 81,2%). Ukupna stopa pokrivenosti ECL-om bilančnih izloženosti iznosi 4%, dok je na kraju 2021. godine iznosila 4,4%.

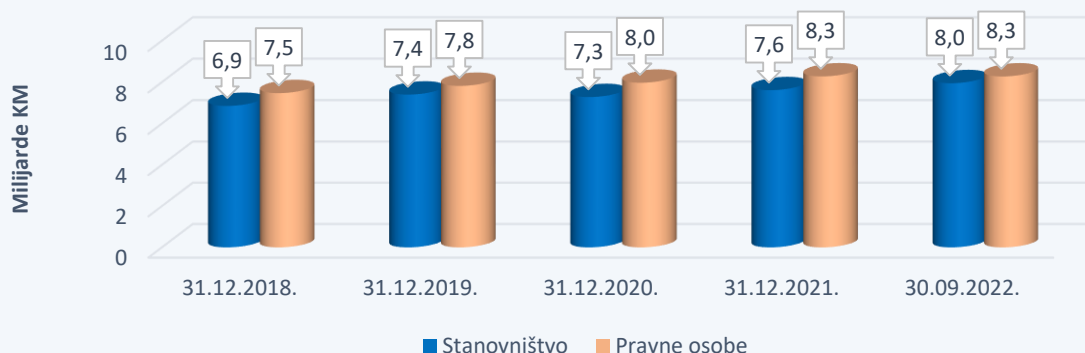
Izvanbilančna izloženost raspoređena u razini kreditnog rizika 1 na dan 30. 9. 2022. iznosi 3,7 milijardi KM i čini 88,9% ukupne izvanbilančne izloženosti. Izloženost u razini kreditnog rizika 2 iznosi 448,1 milijun KM ili 10,9% ukupne izvanbilančne izloženosti, dok je u razini kreditnog rizika 3 raspoređeno deset milijuna KM ili 0,2% ukupne izvanbilančne izloženosti. Ukupna pokrivenost ECL-om izvanbilančnih izloženosti iznosi 1,7% i za 0,4 postotna boda je veća u odnosu na kraj

prethodne godine. Kod razine kreditnog rizika 1 i 3 stope pokrivenosti su povećane u odnosu na kraj prethodne godine: za razinu kreditnog rizika 1 za 0,1 postotni bod, a za razinu kreditnog rizika 3 za 38,2 postotna boda (uslijed povećanja izvanbilančnih stavki u razini kreditnog rizika 3 kod jedne banke, uz istovremeno značajnije povećanje ECL-a za iste), dok je kod razine kreditnog rizika 2 zabilježeno smanjenje stope pokrivenosti za 0,4 postotna boda.

Na dan 30. 9. 2022. krediti iznose 16,2 milijarde KM i isti su veći za 336,2 milijuna KM ili za 2,1% u odnosu na kraj 2021. godine. Promatrajući sektorsku strukturu kredita, stopu rasta ostvarili su krediti vladinim institucijama, javnim poduzećima, privatnim poduzećima i stanovništvu, dok su ostali sektori zabilježili smanjenje. Najveću stopu pada imali su kratkoročne izloženosti niskog rizika (426,7 milijuna KM ili 46,5%), što je posljedica smanjenja kratkoročnih izloženosti niskog rizika kod jedne banke za 391,2 milijuna KM ili za 50%, a koji su uključeni u kreditni portfelj. Ukoliko bi se isključilo spomenuto smanjenje kratkoročnih izloženosti niskog rizika, u promatranom razdoblju ostvaren je rast kreditnog portfelja od 4,6%. U odnosu na 30. 6. 2022., krediti odobreni stanovništvu zabilježili su manji rast.

Kreditni stanovništvu iznose 7,9 milijardi KM, s udjelom u ukupnim kreditima od 49%, i u odnosu na kraj 2021. godine povećani su za 337,6 milijuna KM ili za 4,4%. Krediti pravnim osobama iznose 8,3 milijarde KM, s udjelom u ukupnim kreditima od 51%, i u odnosu na kraj 2021. godine ostvarili su smanjenje od 1,4 milijuna KM ili 0,01% (grafikon 9). Ukoliko se isključi smanjenje kratkoročnih izloženosti niskog rizika kod jedne banke, u promatranom razdoblju ostvaren je rast kreditnog portfelja pravnih osoba od 4,7%.

Grafikon 9: Krediti

Trend i promjena udjela pojedinih sektora u ukupnoj strukturi kredita dani su u tablici 23:

- 000 KM -

R. br.	Sektori	31.12.2020.		31.12.2021.		30.9.2022.		Indeks	
		Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Vladine institucije	199.032	1,3	223.252	1,4	250.446	1,6	112	112
2.	Javna poduzeća	395.157	2,6	406.525	2,6	425.574	2,6	103	105
3.	Privatna poduzeća i društva	6.500.322	42,6	6.616.260	41,6	7.005.194	43,2	102	106
4.	Bankarske institucije	772.554	5,1	917.784	5,8	491.103	3,0	119	54
5.	Nebankarske fin. institucije	83.921	0,6	91.038	0,6	85.081	0,5	108	93
6.	Građani	7.281.540	47,7	7.613.327	47,9	7.950.885	49,0	105	104
7.	Ostalo	22.125	0,1	22.635	0,1	18.709	0,1	102	83
	Ukupno	15.254.651	100	15.890.821	100	16.226.992	100	104	102

U tablici 24 daje se ročna struktura kredita po sektorima:

- 000 KM -

R. br.	Sektori	31.12.2021.			30.9.2022.			Indeks		
		Kratk. krediti	Dug. krediti	Dospjela potraž.	Kratk. krediti	Dug. krediti	Dospjela potraž.	(6/3)	(7/4)	(8/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	Vladine institucije	4.481	218.670	101	2.452	247.828	166	55	113	164
2.	Javna poduzeća	53.308	349.648	3.569	52.890	369.097	3.587	99	106	101
3.	Privatna poduzeća i druš.	2.305.243	3.836.967	474.050	2.551.276	4.058.766	395.152	111	106	83
4.	Bankarske institucije	917.783	0	1	491.101	0	2	54	-	200
5.	Nebankarske fin. institucije	32.401	58.615	22	21.212	63.835	34	65	109	155
6.	Građani	389.772	6.977.461	246.094	396.802	7.327.471	226.612	102	105	92
7.	Ostalo	6.412	15.835	388	6.249	12.094	366	97	76	94
	Ukupno	3.709.400	11.457.196	724.225	3.521.982	12.079.091	625.919	95	105	86

Sa 30. 9. 2022. u odnosu na kraj 2021. godine kratkoročni krediti bankarskog sektora FBiH smanjeni su za 187,4 milijuna KM ili 5,1%, dok su dugoročni krediti povećani za 621,9 milijuna KM ili 5,4%. Dospjela potraživanja po kreditima iznose 625,9 milijuna KM ili 3,9% ukupnog kreditnog portfelja i manja su za 98,3 milijuna KM ili 13,6% u odnosu na kraj 2021. godine. Smanjenje dospjelih kredita zabilježeno je kod svih banaka osim dvije.

U valutnoj strukturi kredita najveći udjel od 59,8% ili 9,7 milijardi KM imaju krediti odobreni u domaćoj valuti, zatim slijede krediti odobreni s valutnom klauzulom s udjelom od 36,8% ili šest milijardi KM (EUR: šest milijardi KM ili 99,96%, CHF: 2,1 milijun KM ili 0,04%), a najmanji udjel od 3,4% ili 0,5 milijardi KM imaju krediti odobreni u stranoj valuti (od toga se na EUR odnosi 99,9%).

U tablici 25 daje se pregled kredita pravnim osobama i stanovništvu prema razinama kreditnog rizika i pripadajućih ECL:

- 000 KM -

R. br.	Opis	31.12.2020.			31.12.2021.			30.9.2022.		
		Iznos	ECL	% ECL	Iznos	ECL	% ECL	Iznos	ECL	% ECL
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
I. Krediti pravne osobe										
1.	Razina kreditnog rizika 1	6.272.170	78.817	1,3	6.770.320	66.945	1,0	6.795.993	85.135	1,3
2.	Razina kreditnog rizika 2	1.157.194	141.218	12,2	925.089	116.184	12,6	998.039	96.515	9,7
3.	Razina kreditnog rizika 3	543.747	421.893	77,6	582.085	435.691	74,9	482.075	380.653	79,0
	Ukupno I.	7.973.111	641.928	8,1	8.277.494	618.820	7,5	8.276.107	562.303	6,8
II. Krediti stanovništvo										
4.	Razina kreditnog rizika 1	6.395.495	84.591	1,3	6.748.669	82.526	1,2	6.963.808	83.394	1,2
5.	Razina kreditnog rizika 2	446.971	58.801	13,2	425.538	43.166	10,1	588.451	62.675	10,7
6.	Razina kreditnog rizika 3	439.074	341.856	77,9	439.120	355.436	80,9	398.626	330.695	83,0
	Ukupno II.	7.281.540	485.248	6,7	7.613.327	481.128	6,3	7.950.885	476.764	6,0
Ukupno krediti										
7.	Razina kreditnog rizika 1	12.667.665	163.408	1,3	13.518.989	149.471	1,1	13.759.801	168.529	1,2
8.	Razina kreditnog rizika 2	1.604.165	200.019	12,5	1.350.627	159.350	11,8	1.586.490	159.190	10,0
9.	Razina kreditnog rizika 3	982.821	763.749	77,7	1.021.205	791.127	77,5	880.701	711.348	80,8
	Ukupno krediti (I+II)	15.254.651	1.127.176	7,4	15.890.821	1.099.948	6,9	16.226.992	1.039.067	6,4

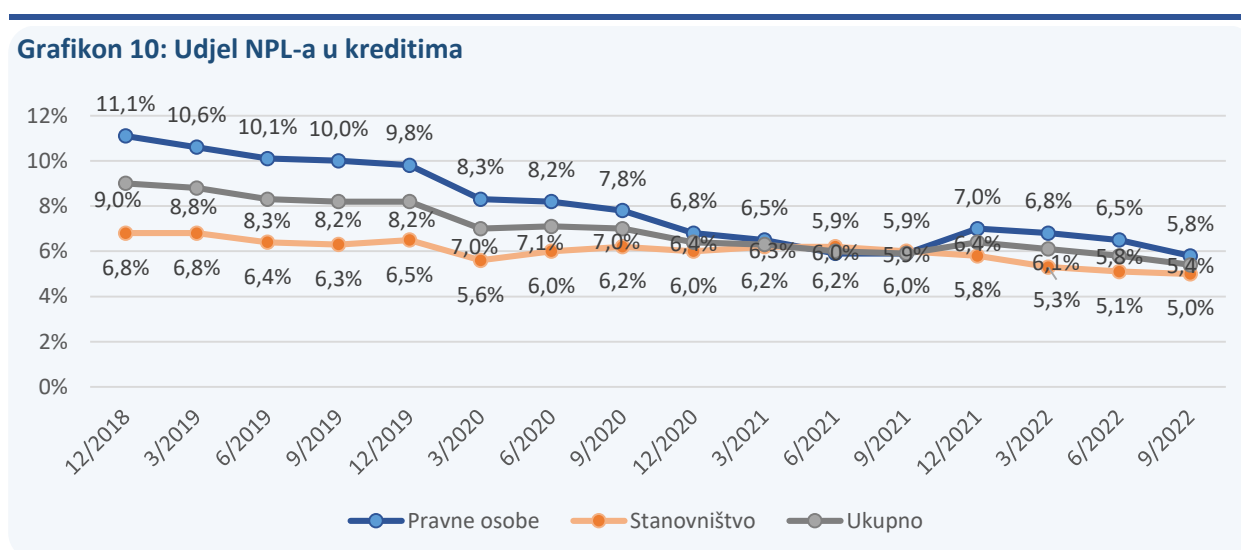
Kreditni portfelj raspoređen u razinu kreditnog rizika 1 na dan 30. 9. 2022. iznosi 13,8 milijardi KM i čini 84,8% ukupnog kreditnog portfelja. Isti je u odnosu na kraj 2021. godine povećan za 240,8 milijuna KM ili za 1,8%. Stopa pokrivenosti ECL-om za razinu kreditnog rizika 1 iznosi 1,2% (za pravne osobe 1,3%, a za stanovništvo 1,2%) i veća je za 0,1 postotni bod u odnosu na kraj 2021. godine.

Kreditni portfelj u razini kreditnog rizika 2 na dan 30. 9. 2022. iznosi 1,6 milijardi KM i čini 9,8% ukupnog kreditnog portfelja. U odnosu na kraj 2021. godine isti je veći za 235,9 milijuna KM ili 17,5%, zbog značajnog povećanja kod dvije banke. Stopa pokrivenosti ECL-om za razinu kreditnog rizika 2 iznosi 10% (pravne osobe 9,7%, stanovništvo 10,7%) i u odnosu na 31. 12. 2021. manja je za 1,8 postotnih bodova.

Kreditni portfelj u razini kreditnog rizika 3 (NPL) na dan 30. 9. 2022. iznosi 880,7 milijuna KM i čini 5,4% ukupnog kreditnog portfelja, dok je na kraju prethodne godine stopa NPL-a iznosila 6,4%. Smanjenje istog za 140,5 milijuna KM ili 13,8% u odnosu na kraj 2021. godine nastalo je kao neto efekt: novih NPL-ova u iznosu od 132,4 milijuna KM, oporavka u iznosu od 34,8 milijuna KM, naplate u iznosu od 126 milijuna KM, računovodstvenog i trajnog otpisa u iznosu od 109,5 milijuna KM, te ostalih stavki u iznosu od 2,6 milijuna KM. Stopa pokrivenosti ECL-om za razinu kreditnog rizika 3 iznosi 80,8% (pravne osobe 79%, a stanovništvo 83%) i u odnosu na 31. 12. 2021. veća je za 3,3 postotna boda.

Od ukupnih kredita pravnim osobama, na NPL se odnosi 482,1 milijun KM ili 5,8%, što je za 1,2 postotna boda manje nego na kraju 2021. godine. Za sektor stanovništva NPL iznosi 398,6 milijuna KM ili 5% kreditnog portfelja stanovništva, što je smanjenje za 0,8 postotnih bodova u odnosu na kraj 2021. godine.

Pregled NPL-a (kreditni portfelj raspoređen u razinu kreditnog rizika 3) daje se u grafikonu 10:

Sektorska analiza kreditnog portfelja bankarskog sektora FBiH je u Prilogu 4. Informacije, a zasnovana je na podacima o granskoj koncentraciji kredita unutar sektora pravnih osoba (prema NACE¹⁷ šifarniku djelatnosti) i stanovništva (po namjeni).

¹⁷ Statistička klasifikacija ekonomskih djelatnosti u EU - NACE (engl. Statistical Classification of Economic Activities in the European Community)

Kod kredita pravnim osobama najveći udjel imaju krediti odobreni sljedećim sektorima: trgovini (2,9 milijardi KM ili 35,2% kredita pravnih osoba, odnosno 17,9% ukupnog kreditnog portfelja), prerađivačkoj industriji (dvije milijarde KM ili 24,2% kredita pravnih osoba, odnosno 12,3% ukupnih kredita), te financijskoj djelatnosti (0,6 milijardi KM ili 7,8% kredita pravnih osoba, odnosno 4% ukupnih kredita).

Udjel NPL-a kod kredita odobrenih sektoru trgovine iznosi 4,7% (stopa pokrivenosti NPL-a ECL-om iznosi 86,4%), sektoru prerađivačke industrije je 9,6% (stopa pokrivenosti NPL-a ECL-om iznosi 79,1%), dok kod sektora financijske djelatnosti iznosi 0,1% (stopa pokrivenosti NPL-a ECL-om iznosi 32,6%). Kod kredita odobrenih ostalim gospodarskim djelatnostima, najveći udjel NPL-a sa 30. 9. 2022. prisutan je kod kredita odobrenih poljoprivredi (22%), obrazovanju (16,7%), te djelatnosti hotelijerstva i ugostiteljstva (12,8%).

Kod kredita odobrenih stanovništvu najveći udjel imaju krediti za opću potrošnju (6,2 milijarde KM ili 78,1% kredita stanovništvu, odnosno 38,3% ukupnog kreditnog portfelja) i krediti odobreni za stambene potrebe (1,6 milijardi KM ili 20,7% kredita stanovništvu, odnosno 10,2% ukupnog kreditnog portfelja). Udjel NPL-a kod kredita odobrenih za opću potrošnju iznosi 5,9% (stopa pokrivenosti ECL-om je 83,5%), dok je kod stambenih kredita 1,6% (stopa pokrivenosti ECL-om je 74,4%).

U tablici 26 dan je pregled najznačajnijih koeficijenata koji se koriste za ocjenu kreditnog rizika u bankama u FBiH:

- %-

R. br.	Opis	31.12.2020.	31.12.2021.	30.9.2022.
1	2	3	4	5
1.	Stopa nekvalitetnih izloženosti	3,5	3,5	2,9
2.	Stopa pokrivenosti nekvalitetnih izloženosti sa ECL	78,1	77,7	81,3
3.	Stopa pokrivenosti ukupne aktive sa ECL	4,3	4,0	3,7
4.	Stopa NPL	6,4	6,4	5,4
5.	Stopa pokrivenosti NPL sa ECL	77,7	77,5	80,8
6.	Stopa pokrivenosti ukupnih kredita sa ECL	7,4	6,9	6,4
7.	Novi NPL*/Ukupni prihodujući krediti	0,7	0,8	-0,2
8.	NPL/Ukupni kapital i ECL za NPL	25,7	26,2	22,1
9.	Neto NPL/Temeljni kapital	8,5	8,4	6,2
10.	Dospjeli krediti/Ukupni krediti	4,2	4,6	3,9

* Iznos rasta/pada NPL na izvještajni datum u odnosu na usporedno razdoblje

Kreditni rizik je dominantan rizik u bankarskom sektoru FBiH, zbog čega je fokus supervizora na ocjeni praksi upravljanja kreditnim rizikom, odnosno ocjeni prakse odobravanja, praćenja i analize izloženosti kreditnom riziku, uspostave sustava ranog upozorenja na povećanje kreditnog rizika, raspoređivanja izloženosti u razine kreditnog rizika i utvrđivanja ECL-a, postupanje s nekvalitetnim izloženostima, te upravljanja rizikom koncentracije.

1.2.5. Profitabilnost

Na održivu profitabilnost banaka najznačajnije utječe kvaliteta aktive. Također, profitabilnost banaka može biti pod utjecajem i ostalih rizika, strukture, diverzificiranosti i troškova izvora financiranja, troškovne efikasnosti, vanjskih faktora koji su specifični za bankarski, odnosno

financijski sektor u FBiH (razvijenost financijskog sustava, regulatorna obilježja, industrijska koncentracija i dr.) i vanjskih makroekonomskih faktora (ekonomski rast, kamatne stope na svjetskom tržištu, stopa zaposlenosti i nezaposlenosti, kretanje plaća, inflacija i dr.).

Iz supervizorske perspektive, profitabilnost bankarskog sektora u FBiH, kao i pojedinačnih banaka u sektoru, promatra se u kontekstu održivosti, odnosno stabilnosti razine i kvalitete zarade i jačanja kapitalne osnove putem zadržane dobiti.

Razina, kvaliteta i trend zarade bankarskog sektora u FBiH

Na razini bankarskog sektora u FBiH za razdoblje 1. 1. - 30. 9. 2022. iskazan je pozitivan financijski rezultat u iznosu od 295,1 milijun KM, što je za 31,2 milijuna KM više u odnosu na isto razdoblje prethodne godine (tablica 27). Sve banke sa sjedištem u FBiH su iskazale pozitivan financijski rezultat za prvih devet mjeseci 2022. godine.

- 000 KM -

R. br.	Opis	1.1. - 30.9.2020.		1.1. - 30.9.2021.		1.1. - 30.9.2022.	
		Iznos	Broj banaka	Iznos	Broj banaka	Iznos	Broj banaka
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Dobit	166.670	13	263.976	15	295.138	14
2.	Gubitak	15.478	2	0	0	0	0
	Ukupno	151.192	15	263.976	15	295.138	14

U Prilogu 5. prikazan je zbirni račun dobiti i gubitka banaka u FBiH za razdoblje 1.1. - 30.9.2022., po shemi FBA, s usporednim podacima za isto izvještajno razdoblje 2021. godine.

Ukupni prihodi bankarskog sektora u FBiH

Prema izvještajnim podacima banaka, u prvih devet mjeseci 2022. godine na razini bankarskog sektora u FBiH ostvareni su ukupni prihodi u iznosu od 988 milijuna KM i u odnosu na isto razdoblje prethodne godine veći su za 80,3 milijuna KM ili za 8,7% (tablica 28).

- 000 KM -

R. br.	Struktura ukupnih prihoda	1.1. - 30.9.2021.		1.1. - 30.9.2022.		Indeks (5/3)
		Iznos	%	Iznos	%	
1	2	3	4	5	6	7
I. Prihodi od kamata i slični prihodi						
1.	Kamatonosni računi depozita kod depozitnih institucija	599	0,1	2.415	0,2	403
2.	Kredit i poslovi leasinga	464.290	50,6	467.158	46,8	101
3.	Ostali prihodi od kamata	56.067	6,1	54.573	5,5	97
	Ukupno I.	520.956	56,8	524.146	52,5	101
II. Operativni prihodi						
4.	Naknade za izvršene usluge	289.368	31,5	338.398	33,9	117
5.	Prihodi iz posl. s devizama	51.291	5,6	73.386	7,4	143
6.	Ostali operativni prihodi	56.088	6,1	62.072	6,2	111
	Ukupno II.	396.747	43,2	473.856	47,5	119
	Ukupni prihodi (I+II)	917.703	100	998.002	100	109

U strukturi ukupnih prihoda, prihodi od kamata i slični prihodi sudjeluju sa 52,5%, dok operativni prihodi sudjeluju sa 47,5%. U odnosu na isto razdoblje prethodne godine, došlo je do smanjenja udjela prihoda od kamata i sličnih prihoda za 4,3 postotna boda, koliko iznosi povećanje udjela operativnih prihoda. U promatranom razdoblju, ostvareni ukupni kamatni i slični prihodi veći su

za 3,2 milijuna KM ili 0,6%. Dominantna stavka u ovim prihodima su kamatni prihodi po kreditima i poslovima leasinga, čije je udjel u ukupnim prihodima smanjen za 3,8 postotnih bodova. U istom razdoblju smanjen je udjel kredita i potraživanja po poslovima leasinga u ukupnoj aktivni za 3,1 postotni bod (sa 63,3% na 60,2%), a smanjena je i prosječna ponderirana NKS na kredite sa 3,28% na 3,04% (za 0,24 postotna boda).

U prvih devet mjeseci 2022. godine kamatni prihodi po kamatonosnim računima depozita kod depozitnih institucija veći su za 1,8 milijuna KM ili 303,2% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, pri čemu se 82,7% povećanja odnosi na tri banke. U istom razdoblju, udjel kamatonosnih računa depozita kod depozitnih institucija u ukupnoj aktivni bankarskog sektora u FBiH povećan je sa 14,4% na 17,7% (za 3,3 postotna boda). U okviru ostalih prihoda od kamata zabilježeno je povećanje na poziciji kamatnih prihoda od vrijednosnih papira koji se drže do dospeljeća za 16,1%, dok su kamatni prihodi od plasmana drugim bankama smanjeni za 4,8%, a ostali prihodi od kamata za 3,8%.

Ukoliko se promatra sektorska struktura ostvarenih kamatnih prihoda, najveći dio odnosi se na prihode od stanovništva (60,7%), iako krediti stanovništvu čine 49% ukupnog kreditnog portfelja bankarskog sektora FBiH, zbog veće prosječne ponderirane NKS, koja za stanovništvo iznosi 4,81%, a za gospodarstvo 2,31%. Od ukupnih kamatnih prihoda, na prihode od privatnih poduzeća odnosi se 27,7%, od vladinih institucija 6,9%, a od javnih poduzeća 1,8%.

Ukupni operativni prihodi su u promatranom razdoblju zabilježili povećanje od 77,1 milijun KM. U strukturi ukupnih operativnih prihoda, najveća stavka su prihodi po naknadama za izvršene usluge koji su zabilježili povećanje za 49 milijuna KM. Prihodi iz poslovanja s devizama ostvarili su rast za 22,1 milijun KM u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, pri čemu se 58,4% povećanja odnosi na tri banke.

Ukupni rashodi bankarskog sektora u FBiH

Prema izvještajnim podacima banaka, ukupni rashodi na razini bankarskog sektora u FBiH u prvih devet mjeseci 2022. godine iznose 700,7 milijuna KM i u odnosu na isto razdoblje prethodne godine veći su za 49,9 milijuna KM ili 7,7% (tablica 29).

- 000 KM -

R. br.	Struktura ukupnih rashoda	1.1. - 30.9.2021.		1.1. -30.9.2022.		Indeks (5/3)
		Iznos	%	Iznos	%	
1	2	3	4	5	6	7
I. Rashodi od kamata i slični rashodi						
1.	Depoziti	59.634	9,2	44.883	6,4	75
2.	Obveze po uzetim kreditima i ostalim pozajmicama	5.237	0,8	4.064	0,6	78
3.	Ostali rashodi od kamata	25.479	3,9	33.110	4,7	130
	Ukupno I.	90.350	13,9	82.057	11,7	91
II. Nekamatni rashodi						
4.	Troškovi IV, rezerv. po pot. obav. i ost. vrijed. usklađenja	48.847	7,5	71.780	10,2	147
5.	Troškovi plaća i doprinosa	195.486	30,0	202.902	29,0	104
6.	Troškovi poslovnog prostora i amortizacija	124.610	19,1	125.302	17,9	101
7.	Ostali poslovni i direktni troškovi	116.758	17,9	134.093	19,1	115
8.	Ostali operativni troškovi	74.715	11,5	84.531	12,1	113
	Ukupno II.	560.416	86,1	618.608	88,3	110
	Ukupni rashodi (I+II)	650.766	100	700.665	100	108

U strukturi ukupnih rashoda, dominiraju nekamatni rashodi s udjelom od 88,3%, dok rashodi od kamata i slični rashodi sudjeluju sa 11,7%. U odnosu na isto razdoblje prethodne godine, povećan je udjel nekamatnih rashoda za 2,2 postotna boda, za koliko je smanjen udjel rashoda od kamata.

U promatranom razdoblju kamatni i slični rashodi smanjeni su za 8,3 milijuna KM ili 9,2%, pri čemu su kamatni rashodi po depozitima smanjeni za 14,8 milijuna KM ili 24,7%, iako depoziti predstavljaju dominantan izvor financiranja bankarskog sektora u FBiH.

Depozitni potencijal sa 30. 9. 2022. iznosio je 22,2 milijarde KM i veći je za 1,6 milijardi KM u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, kada je iznosio 20,6 milijardi KM. Kamatonosni depoziti u ukupnom depozitnom potencijalu sa 30. 9. 2022. sudjeluju sa 64,9% i smanjen im je udjel, s obzirom da su na kraju trećeg kvartala 2021. godine sudjelovali sa 67,6%. Smanjenje kamatnih rashoda po depozitima posljedica je, pored smanjenja udjela kamatonosnih depozita, i smanjenja prosječne ponderirane NKS za depozite, sa 0,51%, koliko je iznosila za prvih devet mjeseci prethodne godine, na 0,36% koliko iznosi za prvih devet mjeseci 2022. godine.

Kamatni rashodi po uzetim kreditima i ostalim pozajmicama u promatranom razdoblju smanjeni su za 1,2 milijuna KM ili za 22,4%, dok je u isto vrijeme razina zaduženja bankarskog sektora u FBiH po uzetim kreditima i ostalim pozajmicama smanjena za 217,9 milijuna KM ili 29,4%.

Ostali rashodi od kamata povećani su u promatranom razdoblju za 7,6 milijuna KM ili 30%, najvećim dijelom uslijed povećanja rashoda po osnovi negativne naknade na sredstva banaka iznad obavezne rezerve i na sredstva obavezne rezerve s osnovicom u stranim valutama i u domaćoj valuti s valutnom klauzulom kod CBBiH (povećanje za 5,7 milijuna KM ili 56,2%) i ostalih rashoda po kamata prema domaćim bankama (povećanje za 1,1 milijun KM ili 275,1%, a 90,3% povećanja odnosi se na dvije banke).

Na razini bankarskog sektora u FBiH, u promatranom razdoblju, ukupni nekamatni rashodi su povećani za 58,2 milijuna KM ili 10,4%, u okviru kojih su najveću stopu povećanja od 46,9% imali troškovi ispravaka vrijednosti, rezerviranja po potencijalnim obvezama i ostalih vrijednosnih usklađivanja. Isti su povećani za 22,9 milijuna KM.

Četiri banke kroz neto efekt nisu imale troškove ispravaka vrijednosti u ovoj godini, a sedam banaka imale su veće troškove ispravke vrijednosti u prvih devet mjeseci ove godine u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Ostali poslovni i direktni troškovi zabilježili su stopu povećanja od 14,8% ili 17,3 milijuna KM, pri čemu se 34,3% povećanja odnosi na jednu banku. I ostali operativni troškovi su imali stopu povećanja od 13,1% ili 9,8 milijuna KM, pri čemu se 35,4% povećanja odnosi na jednu banku.

Koeficijenti profitabilnosti, produktivnosti i efikasnosti poslovanja bankarskog sektora u FBiH

U tablici 30 danje pregled najznačajnijih veličina i koeficijenata koji se koriste kao mjere za ocjenu profitabilnosti, produktivnosti i efikasnosti poslovanja banaka u FBiH:

- 000 KM ili % -

Tablica 30: Pokazatelji profitabilnosti, produktivnosti i efikasnosti

R. br.	Opis	30.9.2020.	30.9.2021.	30.9.2022.
1	2	3	4	5
1.	Neto dobit	151.192	263.976	295.138
2.	Prosječna neto aktiva	23.725.550	24.834.480	26.153.413
3.	Prosječni ukupni kapital	2.975.110	3.189.637	3.184.628
4.	Ukupan prihod	772.351	827.353	915.945
5.	Neto kamatni prihod	425.273	430.606	442.089
6.	Operativni prihodi	347.078	396.747	473.856
7.	Operativni rashodi	386.947	394.811	412.735
8.	Poslovni i direktni rashodi	233.816	165.605	205.873
9.	Ostali poslovni i direktni troškovi	100.312	116.758	134.093
10.	Dobit na prosječnu aktivu (ROAA)	0,6	1,1	1,1
11.	Dobit na prosječni ukupni kapital (ROAE)	5,1	8,3	9,3
12.	Ukupan prihod/prosječna aktiva	3,3	3,3	3,5
13.	Neto kamatni prihod/prosječna aktiva (NIM)*	1,8	1,7	1,7
14.	Neto kamatna marža (kamatni prihod/prosječna kamatonosna aktiva-kamatni rashod/prosječna kamatonosna pasiva)	1,9	1,9	1,8
15.	Operativni rashodi/ukupan prihod umanjeno za ostale poslov. i dir. troš. (CIR)**	57,6	55,6	52,8

* NIM eng. Net Income Margin

** CIR eng. Cost-income Ratio

Ukoliko se promatra neto kamatni prihod, zabilježeno je njegovo povećanje u odnosu na isto razdoblje prethodne godine za 11,5 milijuna KM ili 2,7%, pri čemu je zabilježeno značajnije smanjenje njegovog udjela u ukupnom prihodu, sa 52% na 48,3%. Promatrajući pokazatelje profitabilnosti u odnosu na isto razdoblje prethodne godine vidljivo je da su isti najvećim dijelom na približno istoj razini, osim ROAE i CIR-a koji su poboljšani.

1.2.6. Ponderirane NKS i EKS

S ciljem veće transparentnosti i lakše usporedivosti uvjeta banaka za odobravanje kredita i primanje depozita, te zaštitu klijenata kroz uvođenje transparentnog prikaza troškova kredita, odnosno prihoda depozita, a u skladu s međunarodnim standardima, kriterijima i praksama u drugim zemljama, FBA je propisala jedinstven način obračuna i iskazivanja EKS za sve banke sa sjedištem u FBiH, kao i za organizacijske dijelove banaka sa sjedištem u RS-u, a koji posluju u FBiH. Banke su obavezne mjesečno izvješćivati FBA o prosječnim ponderiranim NKS i EKS na odobrene kredite i primljene depozite u izvještajnom mjesecu, sukladno propisanoj metodologiji¹⁸. FBA na osnovi dostavljenih podataka, prema utvrđenoj metodologiji, izračunava prosječne ponderirane NKS i EKS za bankarski sektor i iste zavise, osim od visine kamatnih stopa pojedinačnih banaka, i od volumena i strukture novoodobrenih kredita, odnosno novougovorenih depozita.

Za potrebe korisnika kredita, a prilikom analize trenda kamatnih stopa, relevantno je pratiti kretanje prosječne ponderirane EKS, s obzirom da uključuje sve troškove koje korisnik plaća, a koji su direktno povezani s kreditom, tj. uvjetima korištenja kredita i koji ulaze u obračun cijene kredita (na primjer: troškovi za obradu kredita, troškovi premije osiguranja kod fizičkih osoba ako je osiguranje uvjet za odobravanje kredita, te drugi troškovi u vezi sa sporednim uslugama koje plaća klijent, a uvjet su za korištenje kredita).

U Prilogu 6. daju se prosječne ponderirane NKS i EKS na kredite i depozite po razdobljima.

¹⁸ Odluka o jedinstvenom načinu obračuna iskazivanja efektivne kamatne stope na kredite i depozite ("Službene novine Federacije BiH", broj: 81/17) i Uputa za izračunavanje ponderirane nominalne i efektivne kamatne stope

Ukupna prosječna ponderirana EKS na novoodobrene kredite u prvih devet mjeseci 2022. godine u bankarskom sektoru FBiH iznosi 3,58% i u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, kada je iznosila 3,86%, smanjena je za 0,28 postotnih bodova.

Kada se promatra ročna struktura novoodobrenih kredita u prvih devet mjeseci 2022. godine u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, prosječna ponderirana EKS na dugoročne kredite smanjena je za 0,45 postotnih bodova (sa 5,33% na 4,88%), dok je za kratkoročne kredite smanjena za 0,19 postotnih bodova (sa 2,46% na 2,27%). Promatrano prema sektorskoj strukturi, prosječna ponderirana EKS na ukupne novoodobrene kredite gospodarstvu smanjena je za 0,18 postotnih bodova (sa 2,72% na 2,54%), prosječna ponderirana EKS na ukupne novoodobrene kredite stanovništvu smanjena je za 0,49 postotnih bodova (sa 6,64% na 6,15%), dok je prosječna ponderirana EKS na ukupne novoodobrene kredite ostalim sektorima smanjena za 0,08 postotnih bodova (sa 2,97% na 2,89%).

Ukupna prosječna ponderirana EKS na depozite prikupljene u prvih devet mjeseci 2022. godine u bankarskom sektoru FBiH iznosi 0,36% i u odnosu na isto razdoblje 2021. godine, kada je iznosila 0,52%, smanjena je za 0,16 postotnih bodova. Promatrano prema ročnosti depozita, prosječna ponderirana EKS na kratkoročne depozite zabilježila je povećanje za 0,04 postotna boda (sa 0,20% na 0,24%), dok je na dugoročne depozite smanjena za 0,32 postotna boda (sa 0,82% na 0,50%). Kada se promatra sektorska struktura prikupljenih depozita, prosječna ponderirana EKS na depozite gospodarstva smanjena je za 0,40 postotnih bodova (sa 0,84% na 0,44%), prosječna ponderirana EKS na depozite stanovništva smanjena je za 0,22 postotna boda (sa 0,65% na 0,43%), dok je prosječna ponderirana EKS na depozite ostalih sektora povećana za 0,03 postotna boda (sa 0,25% na 0,28%).

1.2.7. Likvidnost

Upravljanje rizikom likvidnosti je, uz upravljanje kreditnim rizikom, jedan od najvažnijih i najsloženijih segmenata bankarskog poslovanja. Održavanje likvidnosti u tržišnoj ekonomiji je permanentna obveza banke i osnovna pretpostavka za njenu održivost na financijskom tržištu, te jedan od ključnih preduvjeta za uspostavljanje i očuvanje povjerenja u bankarski sektor, njegovu stabilnost i sigurnost.

U tablici 31 daje se pregled ispunjenja LCR-a, pokazatelja kratkoročne otpornosti banaka na rizik likvidnosti, u bankarskom sektoru u FBiH:

- 000 KM -

Tablica 31: LCR						
R. br.	Opis	31.12.2020.	31.12.2021.	30.9.2022.	Indeks	
1	2	3	4	5	(4/3)	(5/4)
1.	Zaštitni sloj likvidnosti	5.849.379	7.064.703	6.914.541	121	98
2.	Neto likvidnosni odljevi	2.186.642	3.176.838	3.234.620	145	102
	LCR	268%	222%	214%	83	96

Sa 30. 9. 2022. LCR na razini bankarskog sektora FBiH iznosi 214% i značajno je veći u odnosu na regulatorno propisani minimum, te sve banke ispunjavaju zahtjeve u pogledu LCR-a.

Struktura zaštitnog sloja likvidnosti, po tržišnoj vrijednosti nakon primjene korektivnih faktora, prikazana je u tablici 32:

- 000 KM -

Tablica 32: Zaštitni sloj likvidnosti

R. br.	Opis	31.12.2020.	31.12.2021.	30.9.2022.	Indeks	
					(4/3)	(5/4)
1	2	3	4	5	6	7
1.	Likvidna imovina razine 1	5.844.033	7.059.357	6.914.541	121	98
1.1.	Gotovina	1.267.715	1.526.321	1.562.519	120	102
1.2.	Rezerve centralne banke koje se mogu povući	2.467.371	3.095.846	3.247.321	125	105
1.3.	Imovina centralne vlade	1.112.172	1.401.508	958.745	126	68
1.4.	Imovina jedinica regionalne vlade i lokalne vlasti	981.701	1.011.738	1.119.625	103	111
1.5.	Imovina multilateralne razvojne banke i međunarodne organizacije	15.074	23.944	26.331	159	110
2.	Likvidna imovina razine 2	5.346	5.346	0	100	0
2.1.	Likvidna imovina razine 2a	0	0	0	-	-
2.2.	Likvidna imovina razine 2b	5.346	5.346	0	100	0
	Ukupno (1+2)	5.849.379	7.064.703	6.914.541	121	98

Zaštitni sloj likvidnosti iznosi 6,9 milijardi KM i bilježi smanjenje od 144,8 milijuna KM ili 2,1% u odnosu na kraj prethodne godine. Najveće smanjenje od 442,8 milijuna KM ili 31,6% zabilježeno je na poziciji Imovina centralne vlade, kao posljedica smanjenja kratkoročnih izloženosti niskog rizika kod jedne banke, dok je najveće relativno povećanje od 10,7% ili 107,9 milijuna KM zabilježeno na poziciji Imovina jedinica regionalne vlade i lokalne vlasti, kao posljedica značajnog povećanja kod jedne banke. U strukturi zaštitnog sloja likvidnosti sudjeluje samo likvidna imovina razine 1, a najveći udjel ima iznos iznad obavezne rezerve koju banke drže u CBBiH sa 47%, zatim gotovina sa 22,6%, imovina jedinica regionalne vlade sa 16,2%, te imovina centralnih vlada sa 13,9%.

Izračun neto likvidnosnih odljeva može se vidjeti iz tablice 33:

- 000 KM -

Tablica 33: Neto likvidnosni odljevi

R. br.	Opis	31.12.2020.	31.12.2021.	30.9.2022.	Indeks	
					(4/3)	(5/4)
1	2	3	4	5	6	7
1.	Ukupni odljevi	4.875.334	5.576.106	5.699.780	114	102
2.	Ukupni priljevi	2.716.263	2.399.268	2.504.982	88	104
3.	Priljevi na koje se primjenjuje gornja granica od 75% odljeva	2.688.692	2.399.268	2.465.160	89	103
4.	Neto likvidnosni odljevi (1-3)	2.186.642	3.176.838	3.234.620	145	102

Pri izračunu neto likvidnosnih odljeva na dan 30. 9. 2022., kod svih banaka, osim dvije, odljevi su umanjeni za iznos ukupnih priljeva, dok je kod dvije banke ograničeno priznavanje likvidnosnih priljeva na 75% ukupnih likvidnosnih odljeva.

U strukturi odljeva koji na dan 30. 9. 2022. iznose 24,3 milijarde KM (prije primjene stope odljeva), najveći udjel imaju odljevi po osnovi depozita stanovništva (9,7 milijardi ili 40% ukupnih odljeva, od čega se na stabilne depozite odnosi 4,9 milijardi KM ili 50,4% odljeva depozita stanovništva), zatim depoziti drugih klijenata (8,5 milijardi KM ili 34,9% ukupnih odljeva), te drugi proizvodi i usluge (3,4 milijarde KM ili 14% ukupnih odljeva).

U strukturi ukupnih priljeva koji iznose 2,5 milijardi KM, najveći udjel imaju novčana potraživanja od financijskih klijenata (1,7 milijardi KM ili 67,6% ukupnih priljeva), na koje je primijenjena stopa priljeva od 100%, zatim priljevi po osnovi financijskih derivata (0,4 milijarde KM ili 16,6% ukupnih priljeva) na koje je također primijenjena stopa priljeva od 100%, te potraživanja od klijenata koji

nisu finansijski klijenti u iznosu od 0,3 milijarde KM ili 10,8% ukupnih priljeva, a na koje je primijenjena stopa priljeva od 50%.

U sagledavanju likvidnosne pozicije, značajnu ulogu ima ročna struktura depozita, kao dominantnog izvora financiranja. Ročna struktura depozita po preostalom dospijeću prikazana je u tablici 34:

- 000 KM -

Tablica 34: Ročna struktura depozita po preostalom dospijeću

R. br.	Depoziti	31.12.2020.		31.12.2021.		30.9.2022.		Indeks	
		Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Štednja i dep. po viđ. (do 7 dana)	12.948.828	65,9	14.755.459	69,6	16.043.652	72,3	114	109
2.	7 - 90 dana	989.184	5,0	986.253	4,7	871.851	3,9	100	88
3.	91 dan do jedne g.	2.153.403	10,9	2.157.949	10,2	2.372.179	10,7	100	110
I. Ukupno kratkoročni		16.091.415	81,8	17.899.661	84,5	19.287.682	87,0	111	108
4.	Do 5 godina	3.388.072	17,3	3.174.184	15,0	2.804.822	12,6	94	88
5.	Preko 5 godina	181.375	0,9	111.107	0,5	82.800	0,4	61	75
II. Ukupno dugoročni		3.569.447	18,2	3.285.291	15,5	2.887.622	13,0	92	88
Ukupno (I + II)		19.660.862	100	21.184.952	100	22.175.304	100	108	105

Sa 30. 9. 2022. kratkoročni depoziti imali su udjel od 87% u ukupnim depozitima, a dugoročni 13%, pri čemu je došlo do povećanja udjela kratkoročnih, odnosno smanjenja udjela dugoročnih depozita za 2,5 postotnih bodova u odnosu na kraj 2021. godine.

U promatranom razdoblju zabilježeno je povećanje kratkoročnih depozita za 1,4 milijarde KM ili 7,8%, dok su dugoročni depoziti smanjeni za 397,7 milijuna KM ili 12,1%. Smanjenje dugoročnih depozita ostvareno je i kod depozita ročnosti do pet godina (za 369,4 milijuna KM ili 11,6%), a i kod depozita preko pet godina (za 28,3 milijuna KM ili 25,5%). Ako se analizira struktura dugoročnih depozita po preostalom dospijeću, vidljivo je da dominiraju depoziti s preostalom ročnošću do pet godina (97,1%).

U funkciji planiranja potrebne razine likvidnih sredstava, banke trebaju planirati izvore i strukturu adekvatnog likvidnog potencijala i u vezi s tim kreiraju i kreditnu politiku. Ročnost plasmana, odnosno kreditnog portfelja je determinirana upravo ročnošću izvora.

Važan aspekt praćenja i analize pozicije likvidnosti je ročna usklađenost preostalih dospijeća stavki finansijske aktive i obveza prema vremenskoj skali, koja je propisanim minimalnim limitima kreirana na vremenski horizont od 180 dana. S obzirom da je ročna transformacija sredstava kod banaka inherentno povezana s funkcionalnim karakteristikama bankarskog poslovanja, banke kontinuirano kontroliraju ročnu neusklađenost između izvora i plasmana, održavajući je u skladu s propisanim limitima.

U tablici 35 daje se pregled ročne usklađenosti finansijske aktive i obveza do 180 dana:

- 000 KM -

Tablica 35: Ročna usklađenost financijske aktive i obveza do 180 dana						
R. br.	O p i s	31.12.2020.	31.12.2021.	30.9.2022.	Indeks	
1	2	Iznos 3	Iznos 4	Iznos 5	(4/3) 6	(5/4) 7
I. 1-30 dana						
1.	Iznos financijske aktive	10.981.471	11.876.470	12.390.037	108	104
2.	Iznos financijskih obveza	13.510.009	15.288.271	16.665.302	113	109
3.	Razlika (+ ili -) = 1-2	-2.528.538	-3.411.801	-4.275.265	-	-
Obračun izvršenja propisane obveze u %						
a)	Ostvareno %= red.br.1 / red.br.2	81,3%	77,7%	74,3%		
b)	Propisani minimum %	65,0%	65,0%	65,0%		
Više (+) ili manje (-) = a – b		16,3%	12,7%	9,3%		
II. 1-90 dana						
1.	Iznos financijske aktive	12.065.528	13.050.687	13.569.714	108	104
2.	Iznos financijskih obveza	14.303.357	16.112.291	17.322.559	113	108
3.	Razlika (+ ili -) = 1-2	-2.237.829	-3.061.604	-3.752.845	-	-
Obračun izvršenja propisane obveze u %						
a)	Ostvareno %= red.br.1 / red.br.2	84,4%	81,0%	78,3%		
b)	Propisani minimum %	60,0%	60,0%	60,0%		
Više (+) ili manje (-) = a – b		24,4%	21,0%	18,3%		
III. 1-180 dana						
1.	Iznos financijske aktive	13.257.364	14.327.360	14.847.360	108	104
2.	Iznos financijskih obveza	15.167.836	16.976.401	18.138.129	112	107
3.	Razlika (+ ili -) = 1-2	-1.910.472	-2.649.041	-3.290.769	-	-
Obračun izvršenja propisane obveze u %						
a)	Ostvareno %= red.br.1 / red.br.2	87,4%	84,4%	81,9%		
b)	Propisani minimum %	55,0%	55,0%	55,0%		
Više (+) ili manje (-) = a – b		32,4%	29,4%	26,9%		

Na dan 30. 9. 2022. financijska aktiva u sva tri intervala bila je manja od financijskih obveza, a ostvareni postotci ročne usklađenosti bili su iznad propisanog minimuma: u prvom intervalu za 9,3%, u drugom za 18,3% i u trećem intervalu za 26,9%.

Pregled osnovnih pokazatelja likvidnosti prikazan je u tablici 36:

- % -

Tablica 36: Pokazatelji likvidnosti				
R. br.	Pokazatelj	31.12.2020.	31.12.2021.	30.9.2022.
1	2	3	4	5
1.	Likvidna sredstva ¹⁹ /neto aktiva	31,3	31,9	33,1
2.	Likvidna sredstva/kratkoročne fin. obveze	45,9	44,6	45,1
3.	Kratkoročne fin. obveze/ukupne fin. obveze	78,9	82,3	84,4
4.	Kredit/depoziti i uzeti krediti	74,5	72,3	71,5
5.	Kredit/depoziti, uzeti krediti i subord. dugovi ²⁰	73,8	71,8	70,6

U odnosu na kraj 2021. godine, povećan je udjel likvidnih sredstava u neto aktivi i kratkoročnih financijskih obveza u ukupnim financijskim obvezama, a povećan je i odnos likvidnih sredstava i kratkoročnih financijskih obveza. Pokazatelji „kredit/depoziti i uzeti krediti“ i „kredit/depoziti, uzeti krediti i subordinirani dugovi“ bilježe poboljšanje, odnosno blago smanjenje i u zoni su zadovoljavajuće razine.

Promatrajući osnovne pokazatelje likvidnosti, kvalitativne i kvantitativne zahtjeve, kao i druge faktore koji utječu na poziciju likvidnosti banaka, može se zaključiti da je likvidnost bankarskog sektora u FBiH na kraju prvih devet mjeseci 2022. godine zadovoljavajuća.

¹⁹ Likvidna sredstva u užem smislu: gotovina i depoziti i druga financijska sredstva s preostalim rokom dospjeća manjim od tri mjeseca, isključujući međubankarske depozite

²⁰ Prethodni koeficijent je proširen, u izvore su uključeni i subordinirani dugovi, što je realniji pokazatelj

1.2.8. Devizni (FX) rizik

U svom poslovanju banke su izložene rizicima proizašlim iz mogućih gubitaka po bilančnim i izvanbilančnim stavkama nastalim uslijed promjene cijena na tržištu. Jedan od tih rizika je i FX rizik, koji nastaje kao rezultat promjena valutnih tečajeva i/ili neusklađenosti razine aktive, pasive i izvanbilančnih stavki u istoj valuti - individualna devizna pozicija ili svih valuta zajedno s kojima banka posluje - ukupna devizna pozicija banke. Odlukom o upravljanju deviznim rizikom banke, propisan je način izračunavanja devizne pozicije i najveća dopuštena izloženost FX riziku, tj. ograničenja za otvorenu individualnu i ukupnu deviznu poziciju (duga ili kratka), obračunata u odnosu na priznati kapital banke.

Prema stanju na dan 30. 9. 2022. na razini bankarskog sektora u valutnoj strukturi aktive banaka stavke u stranim valutama iznose 3,9 milijardi KM, s udjelom od 14,3% (na kraju 2021. godine četiri milijarde KM ili 15,5%). Valutna struktura pasive bitno je drugačija, jer je udjel obveza u stranoj valuti znatno veći i iznosi 7,6 milijardi KM ili 28,3% (na kraju 2021. godine 7,9 milijardi KM, uz udjel od 30,4%).

U tablici 37 daje se struktura aktive i obveza i devizna pozicija za EUR, kao najznačajnije valute i ukupna devizna pozicija na razini bankarskog sektora:

- milijuni KM -

R. br.	Opis	31.12.2021.				30.9.2022.				Indeks	
		EUR		Ukupno		EUR		Ukupno		EUR	Ukupno
		Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	(7/3)	(9/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
I. Aktiva u bilanci stanja											
1.	Novčana sredstva	952	10,1	1.513	14,9	1.494	17,1	2.104	22,1	157	139
2.	Kreditni	965	10,3	981	9,7	530	6,1	531	5,6	55	54
3.	Kreditni s val. kl.	5.938	63,1	5.938	58,4	5.496	62,9	5.496	57,7	93	93
4.	Ostalo	1.345	14,3	1.525	15,0	1.050	12,0	1.220	12,8	78	80
5.	Ostala fin. akt. s val. kl.	203	2,2	203	2,0	173	2,0	173	1,8	85	85
Ukupno I. (1+2+3+4+5)		9.403	100	10.160	100	8.743	100	9.524	100	93	94
II. Obveze u bilanci stanja											
6.	Depoziti	6.135	72,0	6.865	74,2	5.992	72,4	6.756	74,6	98	98
7.	Uzeti krediti	778	9,1	778	8,4	523	6,3	523	5,8	67	67
8.	Dep. i kred. s val. kl.	1.384	16,2	1.384	14,9	1.434	17,3	1.434	15,8	104	104
9.	Ostalo	216	2,6	229	2,5	324	3,9	339	3,7	150	148
Ukupno II. (6+7+8+9)		8.513	100	9.256	100	8.273	100	9.052	100	97	98
III. Izvanbilančna pozicija neto (+) ili (-)											
10.	Aktiva	1		7		4		25		400	357
11.	Pasiva	763		780		429		445		56	57
IV. Pozicija											
Duga (iznos)		128		131		45		52		35	40
%		4,5%		4,6%		1,6%		1,8%			
Kratka (iznos)											
%											
Dopuštena		40,0%		40,0%		40,0%		40,0%			
Manja od dopuštene		35,5%		35,4%		38,4%		38,2%			

Promatrano po bankama i ukupno na razini bankarskog sektora FBiH može se konstatirati da se izloženost banaka i bankarskog sektora FX riziku na dan 30. 9. 2022. kretala u okviru propisanih ograničenja.

Na razini sektora iskazana je duga devizna pozicija od 1,8% ukupnog priznatog kapitala banaka, što je za 38,2 postotna boda manje od dopuštene. Individualna devizna pozicija za EUR, iznosila je 1,6%, što je za 38,4 postotna boda manje od dopuštene, pri čemu su stavke aktive bile veće od obveza (duga pozicija). Ako se analizira struktura stranih valuta, u aktivima²¹ je dominantan udjel EUR od 79,7% (31. 12. 2021. godine 81,2%), uz smanjenje nominalnog iznosa za 187,6 milijuna KM ili 5,7% u odnosu na kraj 2021. godine. Udjel EUR-a u obvezama je 89,8% (31. 12. 2021. godine 90,6%) i u odnosu na kraj 2021. godine smanjen je za 290,3 milijuna KM ili 4,1%. Osnovica za izračun udjela EUR-a u aktivima i obvezama ne uključuje stavke s valutnom klauzulom.

1.2.9. Kamatni rizik u bankarskoj knjizi

Kamatni rizik u bankarskoj knjizi je rizik od mogućeg nastanka negativnih efekata na financijski rezultat i kapital banke po osnovi pozicija iz bankarske knjige uslijed promjene kamatnih stopa. Promjene kamatnih stopa koje generiraju ovaj rizik obično se javljaju kao posljedica neusklađenosti u rokovima dospelosti, promjena kamatnih stopa na pozicije aktive i pasive ili izvanbilančne kratke ili duge pozicije.

FBA je Odlukom o upravljanju kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi propisala minimalne standarde za uspostavu sustava upravljanja kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi, način izračuna promjene ekonomske vrijednosti koja proizlazi iz pozicija bankarske knjige, te izvješćivanje FBA na kvartalnoj razini. Banka je dužna uspostaviti sveobuhvatan i efikasan sustav upravljanja kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi koji je razmjern vrsti, opsegu i složenosti poslova banke, kao i njenim rizičnim profilom. Za potrebe izvješćivanja FBA o izloženosti kamatnom riziku u bankarskoj knjizi, banka je dužna koristiti se jednostavnim izračunom pri procjeni promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige, primjenjujući standardni kamatni šok od 200 baznih bodova na pozicije bankarske knjige po svim značajnim valutama pojedinačno i za ostale valute ukupno, obuhvaćajući sve pozicije bankarske knjige koje su osjetljive na promjene kamatnih stopa.

Iz tablice 38 može se vidjeti valutna struktura promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige i odnos promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige i regulatornog kapitala na razini bankarskog sektora FBiH:

- 000 KM -

R. br.	Opis	31.12.2020.	31.12.2021.	30.9.2022.	Indeks	
					(4/3)	(5/4)
1	2	3	4	5	6	7
1.	Neto ponderirana pozicija - KM	62.655	78.394	135.332	125	173
2.	Neto ponderirana pozicija - EUR	29.563	26.564	21.131	90	80
3.	Neto ponderirana pozicija - USD	168	339	-206	202	-61
4.	Neto ponderirana pozicija - ostalo	-5.710	-3.804	-6.026	67	158
5.	Promjena ekon. vrijed. (1+2+3+4)	86.676	101.493	150.231	117	148
6.	Regulatorni kapital	2.698.561	2.852.902	2.833.360	106	99
7.	Promjena ekonomske vrijednosti/regulatorni kapital	3,2%	3,6%	5,3%		

Stopa promjene ekonomske vrijednosti pozicija bankarske knjige i regulatornog kapitala na dan 30. 9. 2022. iznosi 5,3%, što je u okviru propisanog ograničenja i veća je za 1,7 postotnih bodova u odnosu na kraj prethodne godine.

²¹ Izvor: Izvješće o deviznoj poziciji banke - dio aktive (u stranim valutama denominirana u KM). Stavke bilančne aktive i izvanbilanca se iskazuje po neto principu, odnosno umanjuju se za iznos ECL-a

1.3. PREPORUKE ZA BANKARSKI SEKTOR

FBA će, sukladno propisanim nadležnostima za nadzor poslovanja banaka u FBiH, nastaviti s poduzimanjem mjera i aktivnosti na očuvanju i jačanju stabilnosti bankarskog sektora i zaštite deponenata, te unapređenja sigurnog, kvalitetnog i zakonitog poslovanja banaka u FBiH. Navedene mjere i aktivnosti će naročito biti usmjerene na nastavak kontinuiranog nadzora banaka, s težištem na:

- provođenju SREP-a za banke prema dinamici utvrđenoj Odlukom o postupku supervizorskog pregleda i procjene banke²² i usvojenom SREP metodologijom, te kontinuiranom praćenju SREP indikatora za sve banke;
- praćenju rizičnog profila i kapitalne pozicije svih banaka, uključujući ispunjenje kapitalnih zahtjeva kao rezultat SREP procjene;
- provođenju supervizorske procjene ICAAP-a i ILAAP-a, kao i planova oporavka za sve banke;
- kontrolama dominantnih rizičnih segmenata poslovanja, kontrolama banaka od sistemskog značaja za razvoj kreditnih aktivnosti i banaka kod kojih su koncentrirani veliki iznosi štednje i drugih depozita, te kontrolama postupanja banaka u segmentu zaštite korisnika financijskih usluga i žiranata i dr.;
- kontrolama primjene Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanje očekivanih kreditnih gubitaka, uključujući i ocjenu internih modela za procjenu parametara kreditnog rizika;
- praćenju realizacije strategija postupanja s nekvalitetnim izloženostima i godišnjih operativnih planova za banke kod kojih je udio NPL-a u ukupnim kreditima veći od 5%;
- praćenju rasta kamatnih stopa i utjecaja na bankarski sektor, te poduzimanje aktivnosti na ublažavanju efekata;
- pripremu za provođenje testiranja otpornosti banaka na stres u 2023. godini sukladno utvrđenoj dvogodišnjoj dinamici provođenja, a sve s ciljem praćenja poslovanja svake banke, ocjenjivanja rizika i blagovremenog poduzimanja odgovarajućih mjera;
- nastavku kontinuirane suradnje s nadležnim supervizorskim tijelima za nadzor bankarskih grupa iz EU i trećih zemalja čije članice imaju sjedište u FBiH, s ciljem efikasnije supervizije i unapređenja supervizorskih praksi, te suradnje i razmjene informacija sa ECB-om i EBA-om po pitanjima supervizije i bankarske regulative, kao i s međunarodnim financijskim institucijama;
- unapređenju suradnje kroz potpisivanje novih sporazuma o suradnji s relevantnim institucijama u BiH, koje su uključene u institucionalni okvir za obavljanje supervizije, upravljanje kriznim situacijama i sistemskim rizikom, zaštite korisnika financijskih usluga;
- aktivnosti vezane za okolišne, socijalne i upravljačke rizike (ESG rizici);
- daljnje aktivnosti na usklađivanju sa CRR 2²³ i CRD V²⁴;
- nastavku suradnje sa UBBiH s ciljem unapređenja poslovanja banaka, usklađenosti njihovog poslovanja s propisima, međunarodnim standardima i pravilima struke, zahtjevima tržišta i dr.

²² „Službene novine Federacije BiH“, broj: 94/21

²³ Uredba (EU) 2019/876 Europskog parlamenta i vijeća od 20. 5. 2019. o izmjeni Uredbe (EU) br. 575/2013 u pogledu omjera financijske poluge, omjera neto stabilnih izvora financiranja, zahtjeva za regulatorni kapital i prihvatljive obveze, kreditnog rizika druge ugovorne strane, tržišnog rizika, izloženosti prema centralnim drugim ugovornim stranama, izloženosti prema subjektima za zajednička ulaganja, velikih izloženosti, zahtjeva za izvješćivanje i objavljivanje, i Uredbe (EU) br. 648/2012

²⁴ Direktiva (EU) 2019/878 Europskog parlamenta i vijeća od 20. 5. 2019. o izmjeni Direktive 2013/36/EU u pogledu izuzetih subjekata, financijskih holdinga, mješovitih financijskih holdinga, primitaka, nadzornih mjera i ovlasti te mjera za očuvanje kapitala

Polazeći od propisanih nadležnosti, FBA će nastaviti poduzimati mjere i aktivnosti s ciljem realizacije preporuka posljednje FSAP misije, projekte jačanja bankarske supervizije u okviru tehničke pomoći koju pružaju međunarodne financijske institucije SB i MMF.

Zbog posebne uloge i odgovornosti banaka u financijskom i ukupnom gospodarskom sustavu, dostignute razine razvijenosti bankarskog sektora u FBiH, činjenice da depoziti građana predstavljaju dominantan izvor financiranja banaka, te imajući u vidu aktualne makroekonomske poremećaje, od banaka se očekuje da u narednom razdoblju svoje aktivnosti usmjere na:

- oprezno i odgovorno upravljanje rizicima, u skladu s važećim računovodstvenim i regulatornim okvirom, domaćim i međunarodnim standardima dobre prakse;
- podršku oporavka gospodarstva i stimuliranju kreditnog rasta kroz kontinuirano financiranje klijenata i održive kreditne aranžmane;
- analiziranje, mjerenje, planiranje aktivnosti za umanjeње kamatno induciranog kreditnog rizika, koji bi mogao biti naglašen početkom 2023. godine;
- dodatno jačanje sustava unutaršnjih kontrola u svim oblastima poslovanja u skladu s Odlukom o sustavu internog upravljanja u banci²⁵;
- usklađivanje poslovanja s novim regulatornim zahtjevima za poslovanje i nadzor banaka, što uključuje i zahtjeve koji se odnose na planiranje oporavka i restrukturiranja banaka;
- ažuriranje planova oporavka s posebnom pažnjom u ključnim segmentima: proces eskalacije, pokazatelji i opcije oporavka;
- unapređenje ICAAP-a i ILAAP-a u skladu s regulatornim zahtjevima;
- aktivnosti u pogledu izvješćivanja o NSFR-u od 31. 12. 2021., te ispunjavanje zahtjeva istog sa 31. 12. 2022.;
- planiranje ispunjenja MREL zahtjeva za banke koje imaju tu obvezu;
- dosljednu primjenu propisa u segmentu platnog prometa, SPNiFTA, zaštite korisnika financijskih usluga i žiranata, sigurnosti i zaštiti novca u banci i u transportu;
- dodatno praćenje pojačanih rizika koji su vezani za sigurnost informacijskih sustava i primjene novih tehnologija, a naročito sa stanovišta poslovanja klijenata;
- utvrđivanje naknada u segmentu depozitnog i transakcijskog poslovanja, uvažavajući naglašene potrebe financijske inkluzije i prilagođavanja stvarnim mogućnostima i potrebama korisnika financijskih usluga;
- pojačano praćenje rizika i efekata koji se prenose na tržišta izvan BiH, a koji potencijalno mogu pojačati utjecaj kreditnog rizika i ostalih rizika;
- procjenu efekata makroekonomskih poremećaja i drugih utjecaja koji bi mogli imati nagle udare na operativnu sposobnost i likvidnost.

²⁵ „Službene novine Federacije BiH“, broj 39/21

SEKTOR NEDEPOZITNIH FINANCIJSKIH INSTITUCIJA

MIKROKREDITNI SEKTOR
51

LEASING SEKTOR
61

FAKTORING POSLOVI
69

2. SEKTOR NEDEPOZITNIH FINANCIJSKIH INSTITUCIJA

U ovom dijelu Informacije daje se pregled strukture i financijskih pokazatelja poslovanja NFI u FBiH (MKO, leasing društva i faktoring poslovanje) sa 30. 9. 2022. čije je osnivanje, poslovanje, upravljanje, nadzor i prestanak rada uređeno posebnim zakonskim i podzakonskim propisima.

2.1. MIKROKREDITNI SEKTOR

2.1.1. STRUKTURA MIKROKREDITNOG SEKTORA U FBiH

2.1.1.1. Status, broj i poslovna mreža

U FBiH sa 30. 9. 2022., dozvolu za rad FBA ima 13 MKO koje čine mikrokreditni sektor u FBiH, od toga deset MKF (neprofitne organizacije) i tri MKD (profitne organizacije). U odnosu na 31. 12. 2021., broj MKO je nepromijenjen.

Sa 30. 9. 2022., MKO sa sjedištem u FBiH posluju putem 357 organizacijskih dijelova, dok šest MKO koje imaju sjedište u RS-u posluju u FBiH putem 66 organizacijskih dijelova.

U Prilogu 7. dani su osnovni podaci o MKF i MKD, koji sa 30. 9. 2022. imaju dozvolu FBA za obavljanje djelatnosti mikrokreditiranja.

2.1.1.2. Struktura vlasništva

MKO je pravna osoba koja se, sukladno propisima, može osnovati i poslovati kao MKF ili MKD. MKF u FBiH su osnovane od strane nevladinih, većinom humanitarnih organizacija, udruga građana i fizičkih osoba koji su registrirani osnivači MKF, ali bez prava vlasništva nad kapitalom. Od tri MKD, jedno MKD je u 100%-tnom vlasništvu jedne MKF, jedno MKD je u 100%-tnom vlasništvu nerezidentne pravne osobe, dok je jedno MKD u 100%-tnom vlasništvu rezidentne pravne osobe.

2.1.1.3. Kadrovska struktura

U mikrokreditnom sektoru u FBiH sa 30. 9. 2022. zaposleno je ukupno 1.412 radnika, što je za 14 radnika ili 1% više u odnosu na stanje sa 31. 12. 2021. (tablica 39). Od ukupnog broja zaposlenih u mikrokreditnom sektoru u FBiH, u MKF je zaposleno 1.160 radnika ili 82,2%, a u MKD ukupno 252 radnika ili 17,8%.

Tablica 39: Kvalifikacijska struktura zaposlenih u MKO u FBiH

R. br.	Stupanj stručne spreme	31. 12. 2021.		30. 9. 2022.		Indeks (5/3)
		Broj zaposlenih	Udjel %	Broj zaposlenih	Udjel %	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Visoka stručna sprema - VSS	739	52,9	729	51,6	99
2.	Viša stručna sprema - VŠS	111	7,9	116	8,2	105
3.	Srednja stručna sprema - SSS	538	38,5	557	39,5	104
4.	Ostali	10	0,7	10	0,7	100
Ukupno		1.398	100	1.412	100	101

Analizom podataka o efikasnosti osoblja na razini mikro kreditnog sektora u FBiH sa 30. 9. 2022., zaključuje se da aktiva po zaposlenom u MKO iznosi 503,8 tisuća KM, što je za 1,6% više u odnosu na 31. 12. 2021.

2.1.2. FINANCIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA

2.1.2.1. Bilanca stanja

Ukupna aktiva mikro kreditnog sektora u FBiH sa 30. 9. 2022. iznosi 711,3 milijuna KM i za 17,9 milijuna KM ili 2,6% je veća u odnosu na stanje sa 31. 12. 2021.

U prilogima 8. i 9. dan je zbirni prikaz bilance stanja MKF i MKD, dok je u Prilogu 10. dan pregled osnovnih financijskih pokazatelja MKO prema izvještajnim podacima na dan 30. 9. 2022. Zbirna bilanca stanja mikro kreditnog sektora u FBiH sa 30. 9. 2022. i usporednim podacima sa 31. 12. 2021. prikazana je u tablici 40:

- 000 KM -

R. br.	Opis	31. 12. 2021.				30. 9. 2022.				Indeks (9/5)
		Stanje za MKF	Stanje za MKD	Ukupno	%	Stanje za MKF	Stanje za MKD	Ukupno	%	
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8	9=7+8	10	11
AKTIVA										
1.	Novčana sredstva	45.096	19.829	64.925	9,4	30.277	16.012	46.289	6,5	71
2.	Plasmani bankama	1.660	0	1.660	0,2	3.238	0	3.238	0,5	195
3.	Mikrokrediti, bruto	402.924	160.441	563.365	81,2	431.079	165.868	596.947	83,9	106
4.	RKG	3.631	2.888	6.519	0,9	3.195	3.710	6.905	1,0	106
5.	Neto mikrokrediti	399.293	157.553	556.846	80,3	427.884	162.158	590.042	82,9	106
6.	Materijalna i nematerijalna imovina, neto	25.577	5.151	30.728	4,4	24.353	4.631	28.984	4,1	94
7.	Dugoročne investicije	33.888	0	33.888	4,9	34.388	0	34.388	4,8	101
8.	Ostala aktiva	3.652	1.789	5.441	0,8	6.385	2.011	8.396	1,2	154
9.	Rezerve na ostale stavke aktive, osim kredita	10	0	10	0,0	0	0	0	0,0	0
Ukupno aktiva		509.156	184.322	693.478	100	526.525	184.812	711.337	100	103
PASIVA										
10.	Obv. po uzetim kred.	201.926	124.023	325.949	47,0	208.192	120.467	328.659	46,2	101
11.	Ostale obveze	25.488	8.201	33.689	4,9	25.543	7.762	33.305	4,7	99
12.	Kapital	281.742	52.098	333.840	48,1	292.790	56.583	349.373	49,1	105
Ukupno pasiva		509.156	184.322	693.478	100	526.525	184.812	711.337	100	103
13.	Izvanbilančna evidencija	178.970	31.948	210.918		177.685	30.500	208.185		99

U strukturi aktive i pasive mikro kreditnog sektora FBiH sa 30. 9. 2022., smanjena je razina novčanih sredstava (28,7%), materijalne i nematerijalne imovine (5,7%) i ostalih obveza (1,1%). U odnosu na kraj prethodne godine, bilančne stavke koje su zabilježile rast su: plasmani bankama (95,1%), kao rezultat značajnog porasta oročenih sredstava jedne MKF, bruto i neto mikrokrediti (za 6%), RKG (5,9%), dugoročne investicije (1,5%), ostala aktiva (54,3%), kapital (4,6%) i obveze po uzetim kreditima (0,8%).

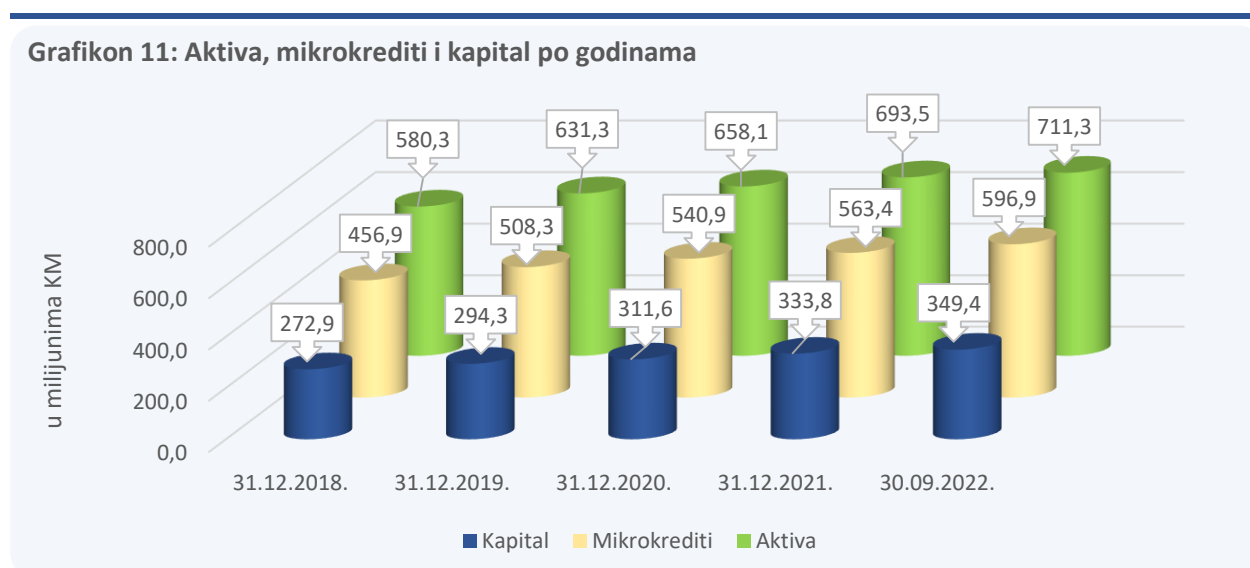
Stopa fiksne aktive u odnosu na ukupnu aktivu umanjenu za donirani kapital na razini mikro kreditnog sektora u FBiH sa 30. 9. 2022. iznosi 4,37%, što je u okviru propisanog standarda poslovanja.

Neto mikrokreditni portfelj s udjelom od 82,9% u ukupnoj aktivni mikro kreditnog sektora, iznosi 590 milijuna KM, te je zabilježio rast u apsolutnom iznosu od 33,2 milijuna KM ili 6%, od čega su neto mikrokrediti u MKF porasli za iznos od 28,6 milijuna KM, odnosno 7,2%, a neto krediti u MKD za iznos od 4,6 milijuna KM, odnosno 2,9% u odnosu na 31. 12. 2021. U promatranom razdoblju,

RKG na ukupan mikrokreditni portfelj veće su za 0,4 milijuna KM ili 5,9%. RKG kod MKF smanjene su za 0,4 milijuna KM ili 12%, dok su kod MKD povećane za iznos od 0,8 milijuna KM, sa stopom rasta od 28,5%.

Ukupna izvanbilančna evidencija sa 30. 9. 2022. iznosi 208,2 milijuna KM i u odnosu na 31. 12. 2021. manja je za 2,7 milijuna KM ili 1,3%, pri čemu je kod MKF smanjena za 1,3 milijuna KM ili 0,7%, dok je kod MKD smanjena za 1,5 milijuna KM ili 4,5%. Od ukupnog iznosa izvanbilančne evidencije, na otpisane kredite (u koje su uključeni glavnica i redovna kamata, te zatezna kamata i sudski troškovi) odnosi se 151,2 milijuna KM ili 71,8% izvanbilance, koji su za 1,8 milijuna KM ili 1,2% veći u odnosu na kraj 2021. godine. Ukupan broj otpisanih mikrokreditnih partija sa 30. 9. 2022. je 36.972, što u odnosu na 31. 12. 2021. predstavlja smanjenje za ukupno 276 mikrokreditnih partija (0,7%), kao neto efekt novih otpisa, izvršenih trajnih otpisa i u potpunosti naplaćenih mikrokredita.

U grafikonu 11 prikazane su najveće bilančne stavke aktive i pasive po godinama.

2.1.2.2. Kapital i obveze

Najveće stavke pasive mikrokreditnog sektora u FBiH sa 30. 9. 2022. odnose se na: kapital koji iznosi 349,4 milijuna KM i čini 49,1% ukupne pasive i obveze po uzetim kreditima koje iznose 328,6 milijuna KM ili 46,2% ukupne pasive. Preostali iznos od 33,3 milijuna KM ili 4,7% odnosi se na ostale obveze.

U prvih devet mjeseci 2022. godine ukupno povećanje kapitala na razini mikrokreditnog sektora u FBiH je iznosilo 15,5 milijuna KM ili 4,6%, od čega je kapital MKF povećan za 11 milijuna KM ili 3,9%, dok je kapital MKD u promatranom razdoblju povećan za iznos od 4,5 milijuna KM ili 8,6%. Struktura kapitala mikrokreditnog sektora u FBiH prikazana je u tablici 41:

- 000 KM -

Tablica 41: Struktura kapitala mikrokreditnog sektora

R. br.	Opis	31. 12. 2021.				30. 9. 2022.				Indeks (9/5)
		Stanje za MKF	Stanje za MKD	Ukupno	%	Stanje za MKF	Stanje za MKD	Ukupno	%	
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8	9=7+8	10	11
1.	Donirani kapital	48.098	0	48.098	14,4	48.098	0	48.098	13,8	100
2.	Temeljni kapital	3.696	34.177	37.873	11,3	3.696	34.177	37.873	10,8	100
3.	Višak/manjak prih. nad rash.	228.878	0	228.878	68,5	240.018	0	240.018	68,7	105
4.	Emisioni ažio	0	0	0	0,0	0	0	0	0,0	-
5.	Neraspor. dobit	0	7.566	7.566	2,3	0	12.928	12.928	3,7	171
6.	Zakonske rezerve	0	4.214	4.214	1,3	0	5.569	5.569	1,6	132
7.	Ostale rezerve	1.070	6.141	7.211	2,2	978	3.909	4.887	1,4	68
	Ukupno kapital	281.742	52.098	333.840	100	292.790	56.583	349.373	100	105

Ukupan kapital MKF iznosi 292,8 milijuna KM ili 83,8% ukupnog kapitala mikrokreditnog sektora, a najveće stavke su višak prihoda nad rashodima, koji iznosi 240 milijuna KM i čini 82% ukupnog kapitala MKF koji je veći za 11,1 milijun KM ili 4,9% i donirani kapital koji iznosi 48,1 milijun KM ili 16,4% koji je, u odnosu na kraj prethodne godine, na istoj razini. Od ukupnog iznosa doniranog kapitala, donacije za kreditni fond iskazuje devet MKF, pri čemu se na tri MKF odnosi 64,5%, a samo na jednu MKF 39,1% ukupnog iznosa donacija za kreditni fond. Pet najvećih pojedinačnih donatora u MKF u FBiH sudjeluju sa 69,1% (33,2 milijuna KM), pri čemu najveći donator samo jedne MKF ima udjel u iznosu od 10,1 milijun KM ili 21% u ukupnom doniranom kapitalu. Preostale stavke kapitala MKF odnose se na temeljni kapital MKF i ostale rezerve u ukupnom iznosu od 4,7 milijuna KM ili 1,6%.

Ukupan kapital MKD iznosi 56,6 milijuna KM, što čini 16,2% ukupnog kapitala mikrokreditnog sektora, a u strukturi istog najveće stavke su temeljni kapital, u iznosu od 34,2 milijuna KM ili 60,4% i neraspoređena dobit u iznosu od 12,9 milijuna KM ili 22,8%, a preostalih 9,5 milijuna KM ili 16,8% kapitala MKD odnosi se na zakonske i ostale rezerve.

Promatrajući pokazatelj stope kapitala umanjenog za donirani kapital u odnosu na aktivu, koji sa 30. 9. 2022. na razini mikrokreditnog sektora iznosi 42,35%, može se konstatirati da je isti u skladu s propisanim ograničenjem.

Ročna struktura obveza po uzetim kreditima prikazana je u tablici 42:

- 000 KM -

Tablica 42: Ročna struktura uzetih kredita

R. br.	Opis	31. 12. 2021.				30. 9. 2022.				Indeks (9/5)
		MKF	MKD	Ukupno	%	MKF	MKD	Ukupno	%	
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8	9=7+8	10	11
1.	Obv. po uzetim kratk. kred.	16.141	1.500	17.641	5,4	16.824	6.156	22.980	7,0	130
2.	Obv. po uzetim dug. kred.	184.670	121.238	305.908	93,9	190.230	113.322	303.552	92,4	99
3.	Obveze po dosp. kamatama	1.115	1.285	2.400	0,7	1.138	989	2.127	0,6	89
	Ukupno	201.926	124.023	325.949	100	208.192	120.467	328.659	100	101

U odnosu na 31. 12. 2021., obveze po uzetim kreditima povećane su za iznos od 2,7 milijuna KM ili 0,8%. U strukturi ukupnih obveza po uzetim kreditima sa 30. 9. 2022., kreditne obveze MKF čine 63,3%, a MKD 36,7%. U pogledu ročne strukture obveza po uzetim kreditima, u odnosu na 31. 12. 2021., kratkoročne obveze su sa 30. 9. 2022. povećane za 30,3%, dok su dugoročne obveze smanjene za 0,8%. Obveze po dospjelim kamatama smanjene su za 11,4%. Najveća dva kreditora

mikrokreditnog sektora u FBiH sa 30. 9. 2022. su EFSE, Luksemburg - 30,5 milijuna KM i GGF Southeast Europe B.V., Luksemburg - 16,6 milijuna KM.

Ostale obveze na razini mikrokreditnog sektora u FBiH sa 30. 9. 2022. iznose 33,3 milijuna KM ili 4,7% ukupne pasive i u usporedbi sa 31. 12. 2021. smanjene su za iznos od 0,4 milijuna KM ili 1,1%.

2.1.2.3. Aktiva i kvaliteta aktive

Mikrokreditni portfelj iskazan u bruto iznosu u ukupnoj bilančnoj sumi mikrokreditnog sektora u FBiH sa 30. 9. 2022. sudjeluje sa 83,9% ukupne aktive mikrokreditnog sektora i iznosi 596,9 milijuna KM. Ukoliko se isti umanjuje za pripadajuće RKG u ukupnom iznosu od 6,9 milijuna KM, neto mikrokreditni portfelj iznosi 590 milijuna KM, a isti čini 82,9% ukupne aktive mikrokreditnog sektora u FBiH (tablica 43). U usporedbi sa 31. 12. 2021. bruto mikrokreditni portfelj je povećan za iznos od 33,6 milijuna KM ili 6%, a neto mikrokreditni portfelj za iznos od 33,2 milijuna KM ili 6%. U istom razdoblju razina RKG je povećana za 0,4 milijuna KM ili 5,9%.

U strukturi ukupnog neto mikrokreditnog portfelja sa 30. 9. 2022., neto mikrokrediti MKF iznose 427,9 milijuna KM i čine 72,5% ukupnih neto mikrokredita na razini sektora, dok se na MKD odnosi iznos od 162,1 milijun KM ili 27,5% ukupnih neto mikrokredita na razini sektora.

- 000 KM -

Tablica 43: Neto mikrokrediti

R. br.	Opis	31. 12. 2021.			30. 9. 2022.			Indeks (8/5)
		MKF	MKD	Ukupno	MKF	MKD	Ukupno	
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8=6+7	9
1.	Mikrokrediti (bruto)	402.924	160.441	563.365	431.079	165.868	596.947	106
2.	RKG	3.631	2.888	6.519	3.195	3.710	6.905	106
3.	Neto mikrokrediti (1.-2.)	399.293	157.553	556.846	427.884	162.158	590.042	106

Detaljni podaci o sektorskoj i ročnoj strukturi mikrokreditnog portfelja (umanjenog za odgođeni prihod po osnovi naknada) na dan 30. 9. 2022. prikazani su u tablici 44:

- 000 KM -

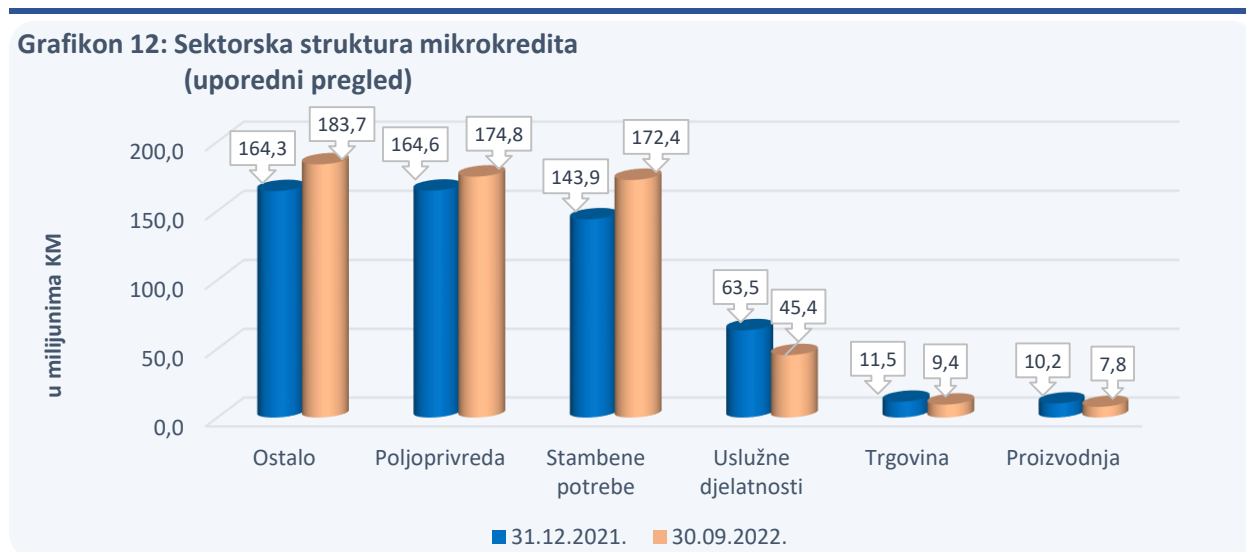
Tablica 44: Sektorska i ročna struktura mikrokredita

R. br.	Mikrokrediti	Kratkoročni mikrokrediti	Dugoročni mikrokrediti	Dospjela potraživanja	Ukupno	%
1	2	3	4	5	6=3+4+5	7
1.	Pravnim osobama					
a)	Uslužne djelatnosti	274	8.294	42	8.610	54,3
b)	Trgovina	220	2.884	32	3.136	19,8
c)	Poljoprivreda	47	943	3	993	6,3
d)	Proizvodnja	99	2.833	8	2.940	18,5
e)	Ostalo	36	143	1	180	1,1
	Ukupno 1	676	15.097	86	15.859	100
2.	Fizičkim osobama					
a)	Uslužne djelatnosti	875	35.738	172	36.785	6,4
b)	Trgovina	247	5.924	33	6.204	1,1
c)	Poljoprivreda	5.072	168.320	406	173.798	30,1
d)	Proizvodnja	124	4.756	19	4.899	0,8
e)	Stambene potrebe	3.762	168.363	296	172.421	29,8
f)	Ostalo	16.150	166.617	785	183.552	31,8
	Ukupno 2	26.230	549.718	1.711	577.659	100
	Ukupno (1+2)	26.906	564.815	1.797	593.518	

U ročnoj strukturi mikrokreditnog portfelja sa 30. 9. 2022., najveći udjel imaju dugoročni mikrokrediti sa 95,2%, kratkoročni mikrokrediti sudjeluju sa 4,5% i dospjela potraživanja po mikrokreditima sa 0,3%.

Promatrajući sektorsku strukturu, dominantan je udjel mikrokredita odobrenih fizičkim osobama u visini od 97,3%, a preostalih 2,7% se odnosi na mikrokredite odobrene pravnim osobama. U okviru mikrokreditnog portfelja fizičkih osoba, najveći je udjel mikrokredita odobrenih za ostale sektore 31,8%, te za poljoprivredu koje je iznosilo 30,1%. Prema visini udjela slijede mikrokrediti odobreni za stambene potrebe sa 29,8% i uslužne djelatnosti sa 6,4%. Udjel mikrokredita za trgovinu je 1,1%, a za proizvodnju 0,8%. U strukturi mikrokredita odobrenih pravnim osobama, dominantan je udjel mikrokredita za uslužne djelatnosti sa 54,3%.

U grafikonu 12 prikazana je sektorska struktura mikrokredita s usporednim pregledom po godinama.

U tablici 45 daje se pregled potraživanja s pripadajućim rezerviranjima po grupama prema broju dana kašnjenja, kao i podatak o nenaplaćenim dospjelim potraživanjima preko 180 dana, koja su isknjižena iz bilance stanja, na dan 30. 9. 2022.:

- 000 KM -

Tablica 45: RKG

R. br.	Dani kašnjenja	Stope rezerv.	Iznos kredita	Udjel (%)	Dospjela kamata		Iznos ost. stavki aktive	Po mikrokr.	Rezerviranja			Ukupna rezerviranja
					Stopa rezer.	Iznos kamate			Po dosp. kam.	Po ost. stav. aktive	Više izdv. rezerve	
1	2	3	4	5	6	7	8	9=4x3	10=7x6	11=8x3	12	13=9+10+11+12
1.	0	0%	578.114	97,4	0%	334	415	0	0	0	27	27
2.	1-15	2%	4.586	0,8	2%	125	0	92	2	0	17	111
3.	16-30	15%	3.847	0,6	100%	95	0	577	95	0	83	755
4.	31-60	50%	2.304	0,4	100%	101	0	1.152	101	0	79	1.332
5.	61-90	80%	1.569	0,3	100%	76	0	1.255	76	0	45	1.376
6.	91-180	100%	3.098	0,5	100%	206	0	3.098	206	0	0	3.304
	Ukupno		593.518	100		937	415	6.174	480	0	251	6.905
7.	preko 180	Otpis	2.151	-	-	431	0	0	0	0	0	0

U mikrokreditnom portfelju na razini sektora, 97,4% se odnosi na mikrokredite u čijoj otplati nema kašnjenja, dok kod preostalih 2,6% mikrokredita ima kašnjenja, od čega se na kašnjenja do 30 dana odnosi 1,4% mikrokredita, a na kašnjenja u otplati od 31 do 180 dana 1,2% mikrokredita. Od ukupnog iznosa dospjele kamate (0,9 milijuna KM), kašnjenja u plaćanju do 30 dana čine 23,5%, a kašnjenja od 31 do 180 dana čine 40,9%. Ukupan iznos rezerviranja po osnovi mikrokredita, kamata i ostalih stavki aktive sa 30. 9. 2022. je 6,9 milijuna KM, a najveću stavku čine rezerviranja izvršena po mikrokreditima u kašnjenju od 91 do 180 dana, koja iznose 3,3 milijuna KM i čine 47,8% ukupnog iznosa rezerviranja. Omjer RKG sa 30. 9. 2022. iznosi 1,04%,

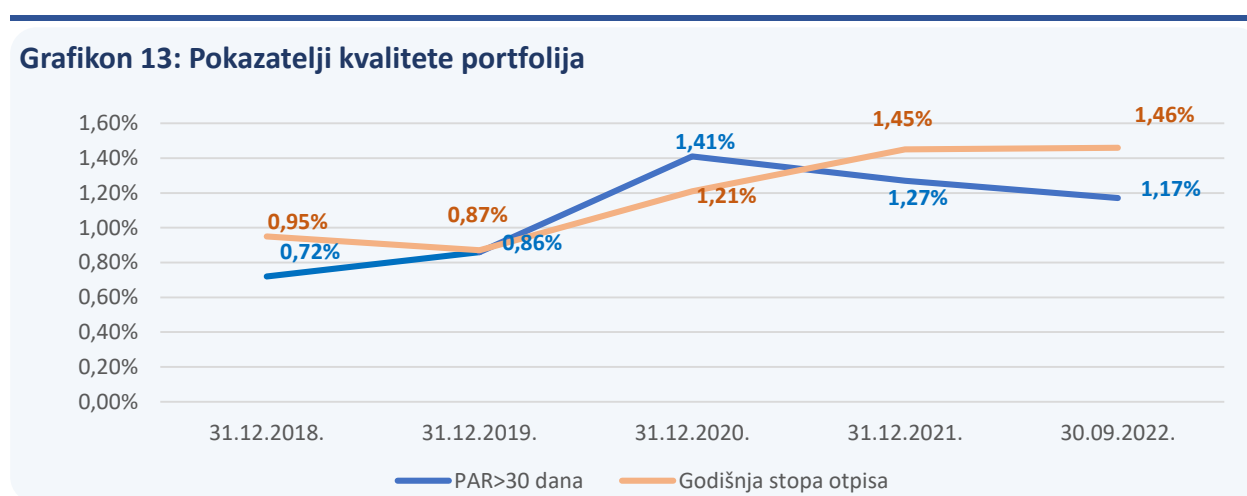
što u usporedbi s istim omjerom 31. 12. 2021., kada je iznosio 1,09%, predstavlja smanjenje za 0,05 postotnih bodova.

Ključni pokazatelji kvalitete mikrokreditnog portfelja

Pokazatelj portfelja u riziku preko 30 dana kašnjenja (PAR>30 dana) sa 30. 9. 2022. na razini mikrokreditnog sektora iznosi 1,17% i smanjen je za 0,10 postotnih bodova u odnosu na 31. 12. 2021. Ovaj pokazatelj rizičnosti mikrokreditnog portfelja na razini sektora je u okviru propisanog standarda.

Na razini mikrokreditnog sektora, godišnja stopa otpisa mikrokredita sa 30. 9. 2022. iznosi 1,46%, što je u okviru propisanog standarda.

U grafikonu 13 prikazani su pokazatelji kvalitete portfelja s usporednim pregledom po godinama.

Ponderirane NKS i EKS na mikrokredite

U razdoblju od 1. 1. do 30. 9. 2022., MKO sa sjedištem u FBiH zaključile su ukupno 110.647 ugovora, te isplatile 412,9 milijuna KM mikrokredita, što je za 4.859 ugovora ili 4,6% više u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, odnosno u vrijednosti isplata za 45,5 milijuna KM ili 12,4% više isplata u odnosu na promatrano razdoblje. Kod MKO sa sjedištem u FBiH, prosječna ponderirana NKS na ukupne mikrokredite je iznosila 18,96%, a EKS 23,33%, pri čemu je NKS na kratkoročne mikrokredite iznosila 20,28%, a na dugoročne 18,80%, te EKS na kratkoročne mikrokredite 28,99%, odnosno 22,66% na dugoročne mikrokredite. Prosječna ponderirana EKS na ukupne mikrokredite koje su isplatile MKO sa sjedištem u FBiH u razdoblju 1. 1. - 30. 9. 2022., bilježi smanjenje za 1,03 postotna boda u odnosu na isto razdoblje 2021. godine, pri čemu je prosječna ponderirana EKS na kratkoročne mikrokredite zabilježila pad za 0,82 postotna boda, dok je na dugoročne mikrokredite zabilježila pad za 0,92 postotna boda.

U Prilogu 11. daje se pregled prosječnih ponderiranih NKS i EKS, prema ročnosti i namjeni, za mikrokredite koje su u razdoblju 1. 1. - 30. 9. 2022. isplatile MKO sa sjedištem u FBiH.

U Prilogu 11a. daje se usporedni pregled prosječnih ponderiranih NKS i EKS na isplaćene mikrokredite (kratkoročne, dugoročne i ukupne) u razdoblju 2018 - 2022. godina.

2.1.2.4. Financijski rezultat mikrokreditnog sektora FBiH

Na razini mikrokreditnog sektora u FBiH za razdoblje 1. 1. - 30. 9. 2022. iskazan je pozitivan financijski rezultat u iznosu od 11,8 milijuna KM (tablica 46), što je za jedan milijun KM ili 7,7% manje u odnosu na isto razdoblje 2021. godine. Na izvještajni datum, MKO su ukupno iskazale 16 milijuna KM viška prihoda nad rashodima, odnosno dobiti i 4,2 milijuna KM manjka prihoda nad rashodima, odnosno gubitka.

- 000 KM -

R. br.	Opis	1.1. - 30.9.2021.						1.1. - 30.9.2022.					
		Iznos			Broj MKO			Iznos			Broj MKO		
		MKF	MKD	Ukupno	MKF	MKD	Ukupno	MKF	MKD	Ukupno	MKF	MKD	Ukupno
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1.	Višak prihoda nad rashodima/Dobit	11.443	5.610	17.053	8	2	10	11.446	4.598	16.044	7	2	9
2.	Manjak prihoda nad rashodima/Gubitak	152	4.090	4.242	2	1	3	390	3.832	4.222	3	1	4
	Ukupno	11.291	1.520	12.811	10	3	13	11.056	766	11.822	10	3	13

MKF su iskazale višak prihoda nad rashodima u iznosu od 11 milijuna KM, koji je za 0,2 milijuna KM manji u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, dok su MKD iskazala neto dobit u iznosu od 0,8 milijuna KM, koja je za 0,7 milijuna KM manja u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Iskazani ukupni višak prihoda nad rashodima MKF iznosio je 11,4 milijuna KM (sedam MKF), a manjak prihoda nad rashodima su iskazale tri MKF u iznosu od 0,4 milijuna KM. Dobit su iskazala dva MKD u iznosu od 4,6 milijuna KM, dok je jedno MKD iskazalo gubitak u iznosu od 3,8 milijuna KM. U prilogima 12. i 13. dani su zbirni računi dobiti i gubitka za MKF i MKD.

Ukupni prihodi mikrokreditnog sektora u FBiH

Prema izvještajnim podacima MKO, ukupni prihodi mikrokreditnog sektora u FBiH ostvareni u razdoblju 1. 1. - 30. 9. 2022. iznose 93,8 milijuna KM i isti su veći za 5,4 milijuna KM ili 6,1% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine (tablica 47).

- 000 KM -

R. br.	Struktura ukupnih prihoda	1.1. - 30.9.2021.				1.1. - 30.9.2022.				Indeks (9/5)
		MKF	MKD	Ukupno	Udjel %	MKF	MKD	Ukupno	Udjel %	
		3	4	5=3+4	6	7	8	9=7+8	10	
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8	9=7+8	10	11
1.	Prihod od kamata i slični prihodi									
1.1.	Kamata na kamatonosnim računima depozita kod depozitnih institucija	7	2	9	0,0	2	1	3	0,0	33
1.2.	Kamate na plasmane bankama	5	0	5	0,0	14	0	14	0,0	280
1.3.	Kamate na kredite	54.089	21.727	75.816	85,8	57.127	23.163	80.290	85,6	106
1.4.	Naknade za obradu kredita	3.150	1.103	4.253	4,8	3.709	1.131	4.840	5,1	114
1.5.	Naknade za prijev. otplatu kredita	331	172	503	0,6	430	205	635	0,7	126
1.6.	Ostali prihodi od kamata i sl. prihodi	774	70	844	1,0	847	246	1.093	1,2	130
	Ukupno	58.356	23.074	81.430	92,2	62.129	24.746	86.875	92,6	107
2.	Operativni prihodi									
2.1.	Naknade za izvršene usluge	130	0	130	0,1	172	0	172	0,2	132
2.2.	Prihod od naplaćenih otpisanih potraž.	5.311	405	5.716	6,5	5.090	558	5.648	6,0	99
2.3.	Ostali operativni prihodi	10	13	23	0,0	6	13	19	0,0	83
	Ukupno	5.451	418	5.869	6,6	5.268	571	5.839	6,2	99
3.	Ostali poslovni prihodi	947	150	1.097	1,2	942	140	1.082	1,2	99
	Ukupni prihodi (1+2+3)	64.754	23.642	88.396	100	68.339	25.457	93.796	100	106

U strukturi ukupnih prihoda MKO, prihodi od kamata i slični prihodi sudjeluju sa 92,6%, operativni prihodi sa 6,2%, a ostali poslovni prihodi sa 1,2%. U odnosu na isto razdoblje prethodne godine, prihodi od kamata i slični prihodi, zabilježili su porast od 5,4 milijuna KM ili 6,7%. Prihodi od kamata na kredite, kao najznačajnija stavka prihoda od kamata i sličnih prihoda porasli su za 4,5 milijuna KM ili 5,9%.

Operativni prihodi MKO u promatranom razdoblju zabilježili su neznatan pad od 30 tisuća KM ili 0,5%, pri čemu su prihodi od naplaćenih otpisanih potraživanja, kao dominantna stavka, smanjeni za 68 tisuća KM ili 1,2%. Ostali poslovni prihodi zabilježili su pad u iznosu od 15 tisuća KM ili 1,4%.

Ukupni rashodi mikrokreditnog sektora u FBiH

Prema izvještajnim podacima MKO, ukupni rashodi mikrokreditnog sektora u FBiH za razdoblje 1. 1. - 30. 9. 2022. iznose 82 milijuna KM i isti su veći za 6,4 milijuna KM ili 8,4% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine (tablica 48).

- 000 KM -

Tablica 48: Struktura ukupnih rashoda MKO										
R. br.	Struktura ukupnih rashoda	1.1.-30.9.2021.				1.1.-30.9.2022.				Indeks (9/5)
		MKF	MKD	Ukupno	Udjel %	MKF	MKD	Ukupno	Udjel %	
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8	9=7+8	10	11
1.	Rashodi od kamata i slični rashodi									
1.1.	Kamate na pozajmljena sredstva	4.836	3.190	8.026	10,6	4.791	3.438	8.229	10,0	103
1.2.	Naknade za primljene kredite	492	382	874	1,2	508	422	930	1,1	106
1.3.	Naknade za prijev. otplatu kredita	0	0	0	0,0	0	0	0	0,0	-
1.4.	Ostali rashodi po kamatama i sl. rashodi	335	1.366	1.701	2,2	324	1.633	1.957	2,4	115
	Ukupno	5.663	4.938	10.601	14,0	5.623	5.493	11.116	13,5	105
2.	Operativni rashodi									
2.1.	Troškovi plaća i doprinosa	27.957	7.068	35.025	46,3	29.947	7.661	37.608	45,9	107
2.2.	Troškovi amortizacije	3.313	977	4.290	5,7	3.433	1.084	4.517	5,5	105
2.3.	Materijalni troškovi	1.372	342	1.714	2,3	1.636	427	2.063	2,5	120
2.4.	Troškovi usluga	9.027	4.359	13.386	17,7	10.255	4.744	14.999	18,3	112
2.5.	Ostali operativni troškovi	1.819	629	2.448	3,2	1.919	460	2.379	2,9	97
	Ukupno	43.488	13.375	56.863	75,2	47.190	14.376	61.566	75,1	108
3.	Ostali poslovni rashodi	377	58	435	0,6	473	174	647	0,8	149
4.	Troškovi rezerv. za kred. i dr. gubitke	2.928	3.127	6.055	8,0	3.052	4.137	7.189	8,8	119
5.	Porez na višak prih. nad rash./dobit	1.007	624	1.631	2,2	945	511	1.456	1,8	89
	Ukupni rashodi (1+2+3+4+5)	53.463	22.122	75.585	100	57.283	24.691	81.974	100	108

U strukturi ukupnih rashoda MKO, dominiraju operativni rashodi s udjelom od 75,1%, dok rashodi od kamata i slični rashodi sudjeluju sa 13,5%, te troškovi rezerviranja za kreditne i druge gubitke sa 8,8%. Na ostale poslovne rashode i porez na višak prihoda nad rashodima, odnosno dobit odnosi se 2,6% ukupnih rashoda MKO.

U promatranom razdoblju rashodi od kamata i slični rashodi povećani su za 0,5 milijuna KM ili 4,9%, pri čemu su naknade za primljene kredite i ostali rashodi po kamatama i slični rashodi povećani za 6,4%, odnosno 15%. Rashodi po kamatama na pozajmljena sredstva povećani su za 2,5%.

Operativni rashodi MKF, kao dominantna stavka ukupnih rashoda, povećani su za 4,7 milijuna KM ili 8,3%, pri čemu su troškovi plaća i doprinosa, kao najznačajnija stavka, porasli za 2,6 milijuna KM ili 7,4%. Troškovi usluga su porasli za 1,6 milijuna KM ili 12%, a materijalni troškovi za 0,3 milijuna KM ili 20,4%, dok su ostali operativni troškovi smanjeni za 69 tisuća KM odnosno 2,8%. Troškovi amortizacije su porasli za 5,3%.

Ostali poslovni rashodi porasli su za 0,2 milijuna KM ili 48,7%, od čega su najviši rast imali gubici od prodaje osnovnih sredstava i nematerijalnih ulaganja i gubici po osnovi rashodovanja i otpisa osnovnih sredstava i nematerijalnih ulaganja, dok su troškovi rezerviranja za kreditne i druge gubitke porasli za 1,1 milijun KM ili 18,7%. Troškovi poreza na višak prihoda nad rashodima, odnosno dobit su manji za 0,2 milijuna KM ili 10,7%.

Pokazatelji efikasnosti i održivosti mikrokreditnog sektora FBiH

Operativna efikasnost poslovanja mikrokreditnog sektora FBiH sa 30. 9. 2022. iznosi 18,53%, što je u okviru propisanog pokazatelja.

Prema izvještajnim podacima na razini mikrokreditnog sektora u FBiH sa 30. 9. 2022. prilagođeni povrat na aktivu za inflaciju, tržišnu cijenu kapitala i donacije (AROA), je pozitivan i iznosi 2,28%. Pokazatelj operativne održivosti mikrokreditnog sektora FBiH, koji se koristi kao uobičajeni standard i iskazuje odnosom ukupnih prihoda (umanjenih za naplatu otpisanih potraživanja i ostalih poslovnih prihoda) i ukupnih rashoda, iznosi 116,49%.

2.1.3. PREPORUKE ZA MIKROKREDITNI SEKTOR

FBA će u okviru propisanih nadležnosti za nadzor mikrokreditnog sektora u FBiH nastaviti s planiranim supervizorskim aktivnostima, koje će biti usmjerene na:

- praćenje usklađenosti poslovanja MKO s regulatornim okvirom, u pogledu ostvarenja ciljeva mikrokreditiranja, u smislu poboljšanja materijalnog položaja korisnika mikrokredita, doprinosa povećanju zaposlenosti i podrške razvoju poduzetništva, povećanju transparentnosti poslovanja i zaštite prava korisnika financijskih usluga;
- pravovremeno i adekvatno poduzimanje aktivnosti u MKO u skladu s izrečenim korektivnim mjerama na otklanjanju nepravilnosti i slabosti u poslovanju;
- praćenje makroekonomskih prilika i utjecaja na MKO sektor, te ublažavanje efekata na krajnje korisnike kredita.

Mikrokreditni sektor u FBiH treba u svom poslovanju, dosljedno primjenjivati propisane standarde i ograničenja u obavljanju poslova mikrokreditiranja, izvješćivanja i revizije. U vezi s navedenim, potrebno je da nadležna upravljačka tijela MKO osiguraju usklađenost poslovanja s regulatornim okvirom i propisanim standardima, a posebno u pogledu:

- obavljanja djelatnosti mikrokreditiranja radi poboljšanja materijalnog položaja korisnika, povećanja zaposlenosti i pružanja podrške razvoju poduzetništva, polazeći od zakonom propisanih ciljeva mikrokreditiranja uz dosljednu primjenu Zakona o zaštiti korisnika financijskih usluga²⁶, uključujući i usklađivanje politika kamatnih stopa na mikrokredite s propisanim ciljevima mikrokreditiranja, dajući na taj način doprinos stabilnosti i održivosti mikrokreditnog sektora u FBiH;
- održavanja i unapređenja dobrih praksi upravljanja rizicima kojima su ili kojima bi mogle biti izložene MKO, efikasnosti sustava unutarnjih kontrola i neovisne funkcije unutarnje revizije;
- optimiziranja resursa i primjene principa odgovornog mikrokreditiranja;
- usklađivanja, odnosno unapređenja pokazatelja operativne efikasnosti i operativne održivosti;
- nastavka i unapređenja suradnje sa AMFI, u smislu pružanja stručne pomoći u primjeni zakonske i podzakonske regulative za MKO;

²⁶ „Službene novine FBiH“, broj: 31/14

- redovnog, ažurnog i točnog dostavljanja podataka CBBiH za potrebe vođenja CRK-a;
- poboljšanja transparentnosti poslovanja.

MKF koje su manje kapitalizirane i/ili imaju materijalno značajan iznos otpisanih mikrokredita trebaju uspostaviti i realizirati jasna i konzistentna strateška opredjeljenja u pogledu održivosti poslovanja, mogućeg iznalaženja prihvatljivih partnera za konsolidaciju, kako bi se optimizirali resursi, očuvala donirana sredstva, osigurala podrška stranih kreditora, te osigurala održivost radnih mjesta u MKO, što će biti predmet supervizorske pažnje s ciljem očuvanja stabilnosti mikrokreditnog sektora i ostvarenja zakonom propisanih ciljeva i djelatnosti mikrokreditiranja u FBiH.

2.2. LEASING SEKTOR

2.2.1. STRUKTURA LEASING SEKTORA U FBiH

2.2.1.1. Broj leasing društava i podružnica

Dozvolu FBA za obavljanje poslova leasinga na dan 30. 9. 2022. ima pet leasing društava u FBiH, te je u odnosu na kraj prethodne godine broj leasing društava povećan za jedno društvo, koje je registrirano u prvom kvartalu 2022. godine. U Prilogu 14. daju se osnovni podaci o leasing društvima koja sa 30. 9. 2022. čine leasing sektor u FBiH. Tri leasing društva imaju osnovanu po jednu podružnicu u RS-u.

2.2.1.2. Struktura vlasništva

Struktura vlasništva leasing društava u FBiH, prema podacima sa 30. 9. 2022. je sljedeća: tri leasing društva su u 100%-tnom vlasništvu nerezidentnih pravnih osoba, jedno leasing društvo je u većinskom vlasništvu nerezidentne pravne osobe, dok je jedno leasing društvo u 100%-tnom vlasništvu rezidentne pravne osobe.

2.2.1.3. Kadrovska struktura

Na dan 30. 9. 2022. u leasing sektoru u FBiH je zaposleno 104 radnika, što je za tri radnika ili 3% više u odnosu na kraj prethodne godine (tablica 49).

R. br.	Stupanj stručne spreme	31. 12. 2021.		30. 9. 2022.		Indeks (5/3)
		Broj zaposlenih	Udjel %	Broj zaposlenih	Udjel %	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Visoka stručna sprema – VSS	73	72,3	81	77,9	111
2.	Viša stručna sprema – VŠS	4	4,0	3	2,9	75
3.	Srednja stručna sprema – SSS	18	17,8	15	14,4	83
4.	Ostali	6	5,9	5	4,8	83
	Ukupno	101	100	104	100	103

Efikasnost zaposlenih prilikom ocjene performansi leasing društva zasniva se na omjeru aktive i broja zaposlenih. Prema pokazateljima na dan 30. 9. 2022. na razini leasinga sektora u FBiH na svakog zaposlenog odnosilo se 4,3 milijuna KM aktive, što je za 0,6 milijuna KM ili 15,6% više u odnosu na 31. 12. 2021.

2.2.2. FINANCIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA

2.2.2.1. Bilanca stanja

Ukupna aktiva leasing sektora u FBiH na dan 30. 9. 2022. iznosi 444,8 milijuna KM i veća je za 71,1 milijun KM ili 19% u odnosu na 31. 12. 2021. Na dva leasing društva, promatrano po veličini aktive, odnosi se 69% ukupne aktive leasing sektora u FBiH.

U Prilogu 15. dana je Zbirna bilanca stanja leasing društava u FBiH, dok je u Prilogu 16. dan pregled osnovnih pokazatelja leasing društava u FBiH, prema izvještajnim podacima sa stanjem na dan 30. 9. 2022. U tablici 50 daje se sažeta bilanca stanja leasing sektora.

- 000 KM -

R. br.	Opis	31. 12. 2021.	Udjel %	30. 9. 2022.	Udjel %	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
AKTIVA						
1.	Novac i novčani ekvivalenti	4.391	1,2	7.948	1,8	181
2.	Plasmani bankama	8.240	2,2	13.652	3,1	166
3.	Potraživanja po financijskom leasingu, neto	290.647	77,8	339.068	76,2	117
3a)	Potraživanja po financijskom leasingu, bruto	318.640	85,3	371.074	83,4	116
3b)	Rezerve za gubitke	5.681	1,5	4.985	1,1	88
3c)	Odgođeni prihod po osnovi kamata	21.996	5,9	26.643	6,0	121
3d)	Odgođeni prihod po osnovi naknada	316	0,1	378	0,1	120
4.	Potraživanja od supsidijarnih osoba	0	0,0	0	0,0	-
5.	Materijalna i nematerijalna imovina, neto	64.259	17,2	77.965	17,5	121
5a)	Materijalna i nematerijalna imovina - vlastita sredstva, neto	1.557	0,4	1.223	0,3	79
5b)	Materijalna i nematerijalna imovina - operativnog leasinga, neto	62.702	16,8	76.742	17,2	122
6.	Dugoročne investicije	368	0,1	370	0,1	101
7.	Ostala aktiva	5.831	1,5	5.798	1,3	99
Ukupno aktiva		373.736	100	444.801	100	119
PASIVA						
8.	Obveze po uzetim kreditima	336.293	90,0	397.497	89,4	118
9.	Ostale obveze	7.957	2,1	10.783	2,4	136
10.	Kapital	29.486	7,9	36.521	8,2	124
Ukupna pasiva		373.736	100	444.801	100	119
11.	Izvanbilančna evidencija	106.550		80.715		76

U strukturi ukupne aktive leasing sektora u FBiH najznačajniji je udjel neto potraživanja po osnovi financijskog leasinga, koja iznose 339,1 milijun KM ili 76,2% ukupne aktive. U usporedbi sa 31. 12. 2021., neto potraživanja po osnovi financijskog leasinga veća su za 48,4 milijuna KM ili 16,7%, dok su bruto potraživanja po osnovi financijskog leasinga veća za iznos od 52,4 milijuna KM ili 16,4%. Jedna banka koja obavlja poslove financijskog leasinga, na 30. 9. 2022. iskazuje neto potraživanja po osnovi ugovora financijskog leasinga u ukupnom iznosu od 36,6 milijuna KM, što ukazuje da neto potraživanja na razini leasing sustava iznose 375,7 milijuna KM i ista su za 45,2 milijuna KM ili 13,7% veća u odnosu na kraj prethodne godine.

Bilančna pozicija novac i novčani ekvivalenti na dan 30. 9. 2022. iznosi 7,9 milijuna KM, što čini 1,8% ukupne aktive, a ista je za 3,6 milijuna KM ili 81% veća u odnosu na 31. 12. 2021., uslijed osnivanja novog leasing društva čiji je udjel u navedenoj bilančnoj poziciji 46,2%. Plasmani bankama, koje iskazuje jedno leasing društvo, na dan 30. 9. 2022. iznose 13,7 milijuna KM, što čini 3,1% ukupne aktive leasing sektora u FBiH, a što je za 5,4 milijuna KM ili 65,7% više u odnosu na 31. 12. 2021.

Neto vrijednost osnovnih sredstava financiranih putem operativnog leasinga na dan 30. 9. 2022., koju iskazuju tri leasing društva, iznosi 76,7 milijuna KM i za 14 milijuna KM ili 22,4% je povećana u odnosu na 31. 12. 2021.

U strukturi potraživanja po osnovi financijskog leasinga na razini leasinga sektora u FBiH, promatrano prema predmetu leasinga, ugovori koji su odobreni po osnovi financiranja putničkih vozila i vozila za obavljanje djelatnosti sudjeluju sa 85,9%, ugovori po osnovi financiranja strojeva i opreme sudjeluju sa 13,7%, dok se na ugovore putem kojih su financirane nekretnine odnosi 0,4%. Prema korisniku leasinga, najveći dio se odnosi na ugovore odobrene pravnim osobama (89,7%), te na ugovore odobrene fizičkim osobama (6,2%).

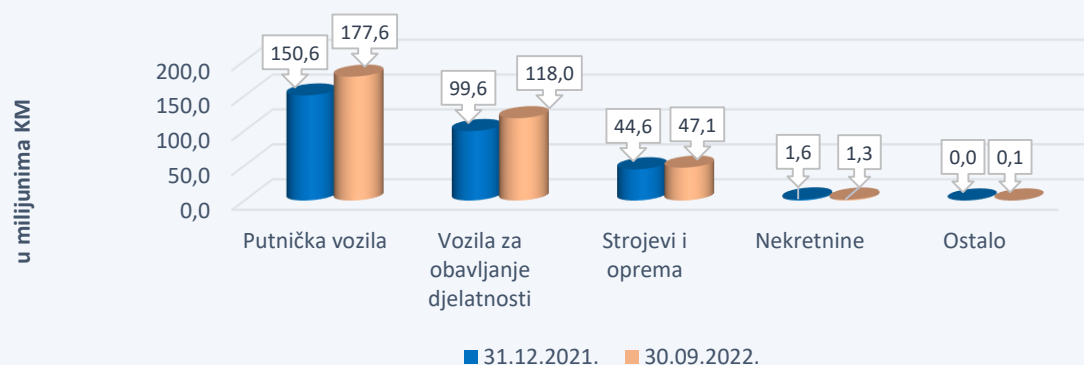
U tablici 51 iskazana je struktura potraživanja po financijskom leasingu na razini leasing sektora u FBiH (bruto potraživanja umanjena za odgođene prihode po osnovi kamata i naknada) na dan 30. 9. 2022.

- 000 KM -

R. br.	Opis	Kratkoročna potraživanja	Dugoročna potraživanja	Dospjela potraživanja	Ukupna potraživanja	Udjel %
1	2	3	4	5	6	7
1.	Prema predmetu leasinga					
1.1.	Putnička vozila	56.550	120.057	997	177.604	51,6
1.2.	Vozila za obavljanje djelatnosti (terenska i putnička)	42.054	74.902	1.019	117.975	34,3
1.3.	Strojevi i oprema	18.949	27.510	664	47.123	13,7
1.4.	Nekretnine	153	1.075	21	1.249	0,4
1.5.	Ostalo	41	60	1	102	0,0
	Ukupno	117.747	223.604	2.702	344.053	100
2.	Prema korisniku leasinga					
2.1.	Pravne osobe	106.798	199.370	2.435	308.603	89,7
2.2.	Poduzetnici	4.108	7.729	85	11.922	3,4
2.3.	Fizičke osobe	6.033	15.015	173	21.221	6,2
2.4.	Ostalo	808	1.490	9	2.307	0,7
	Ukupno	117.747	223.604	2.702	344.053	100

U grafikonu 14 prikazana je struktura potraživanja po financijskom leasingu s usporednim pregledom po godinama.

Grafikon 14: Struktura potraživanja po financijskom leasingu (usporedni pregled)

2.2.2.2. Kapital i obveze

Ukupni kapital leasing društava na 30. 9. 2022. iznosi 36,5 milijuna KM, što čini 8,2% ukupne pasive leasing sektora u FBiH, a u usporedbi sa 31. 12. 2021., navedena pozicija je povećana za sedam milijuna KM ili 23,9%.

Ukupne obveze leasing sektora na dan 30. 9. 2022. iznose 408,3 milijuna KM, što čini 91,8% ukupne pasive leasing društava u FBiH. U usporedbi sa stanjem na 31. 12. 2021. ukupne obveze na razini sektora povećane su za iznos od 64 milijuna KM ili 18,6%.

Obveze leasing društava u FBiH po uzetim kreditima na dan 30. 9. 2022. iznose 397,5 milijuna KM, te predstavljaju dominantan izvor u strukturi ukupne pasive leasing sektora u FBiH, s obzirom da čine 89,4% ukupne pasive. U usporedbi sa 31. 12. 2021., pozicija obveza po kreditima je veća za iznos od 61,2 milijuna KM ili 18,2%. Promatrano prema ugovorenoj ročnosti, dominantan je udjel dugoročnih kredita u obvezama po uzetim kreditima.

2.2.2.3. Aktiva i kvaliteta aktive

Prema izvještajnim podacima na razini leasing sektora u FBiH, rezerve za gubitke po financijskom leasingu na dan 30. 9. 2022. (tablica 52) iskazane su u iznosu od pet milijuna KM i manje su u odnosu na 31. 12. 2021. za 0,7 milijuna KM ili 12,3%.

U strukturi potraživanja po financijskom leasingu na dan 30. 9. 2022. iskazano je ukupno 2,7 milijuna KM dospjelih neizmirenih potraživanja, koja su veća za 0,3 milijuna KM ili 13,1% u odnosu na 31. 12. 2021.

- 000 KM -

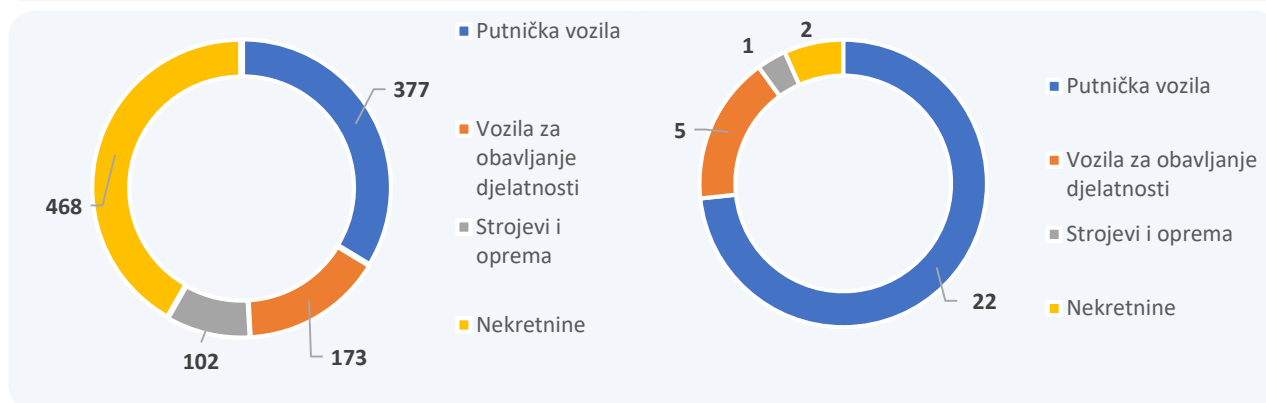
R. br.	Dani kašnjenja	Stopa rezerv. za financ. leasing (pokretne stvari)	Stopa rezerv. za financ. leasing (nepokr. stvari)	Iznos potraž. za pokretne stvari	Iznos potraž. za nepokr. stvari	Iznos osnovice za pokretne stvari	Iznos osnovice za nepokr. stvari	Rezerve			Ukupne rezerve
								Za pokretne stvari	Za nepokr. stvari	Više obrač. i izdvojene rezerve	
1	2	3	4	5	6	7	8	9=7x3	10=8x4	11	12=9+10+11
1.	0-60	0,5%	0,5%	341.279	1.266	56.340	525	282	3	4.514	4.799
2.	60-90	10%	10%	1.070	0	234	0	23	0	12	35
3.	90-180	50%	50%	311	0	8	0	4	0	39	43
4.	preko 180	100%	75%	127	0	108	0	108	0	0	108
5.	preko 360	100%	100%	0	0	0	0	0	0	0	0
Ukupno				342.787	1.266	56.690	525	417	3	4.565	4.985

Ukupan iznos otpisanih potraživanja na dan 30. 9. 2022. iznosi 6,8 milijuna KM, što je smanjenje u odnosu na 31. 12. 2021. za 173 tisuće KM ili 2,5%.

Procijenjena tržišna vrijednost izuzetih predmeta leasinga, uslijed raskida leasing ugovora s korisnikom leasinga na dan 30. 9. 2022. na razini leasing sektora FBiH iznosi 1,1 milijun KM i povećana je u odnosu na 31. 12. 2021. za 0,8 milijuna KM ili 35,3%, dok je ukupno 30 izuzetih predmeta, što je za 11 predmeta više u odnosu na kraj prethodne godine (grafikon 15). Kod jednog leasing društva koje ima 75,5% udjela u procijenjenoj tržišnoj vrijednosti izuzetih predmeta leasinga, zabilježeno je povećanje vrijednosti u odnosu na kraj prethodne godine za 46,4%.

Od ukupno iskazanog iznosa procijenjene tržišne vrijednosti izuzetih predmeta leasing sektora u FBiH na dan 30. 9. 2022., na putnička vozila i vozila za obavljanje djelatnosti odnosi se 49,1%, a na strojeve i opremu 9,1%. Na nekretnine (poslovne objekte) odnosi se 41,8% ukupno iskazanog iznosa procijenjene vrijednosti izuzetih predmeta, po kojima su leasing društva ušla u posjed iz razloga nepoštivanja ugovornih obveza od strane korisnika leasinga, a cjelokupan iznos navedene pozicije odnosi se na jedno leasing društvo.

Grafikon 15: Struktura procijenjene tržišne vrijednost izuzetih predmeta leasinga (u 000 KM) i broja izuzetih predmeta

Promatrano na razini leasing sustava FBiH na dan 30. 9. 2022., tržišna vrijednost izuzetih predmeta leasinga iznosi 1,1 milijun KM i ista je smanjena za iznos od 3,4 milijuna KM u odnosu na 31. 12. 2021. Od naprijed navedenog iznosa izuzetih predmeta leasinga, na predmete izuzete od strane banke koja obavlja poslove leasinga odnosi se dvije tisuće KM ili 0,2% ukupne tržišne vrijednosti izuzetih predmeta iskazanih na razini leasing sustava. Na značajno smanjenje navedene pozicije utjecalo je smanjenje vrijednosti na poziciji nekretnina koje iskazuje banka koja obavlja poslove leasinga. Nekretnine preuzete za neotplaćena potraživanja banka je vrednovala u skladu s Odlukom o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka, odnosno iste je svela na jednu KM.

2.2.2.4. Profitabilnost

Prema izvještajnim podacima pet leasing društva, na razini leasing sektora u FBiH u razdoblju od 1. 1. do 30. 9. 2022. iskazan je pozitivan finansijski rezultat u iznosu od 7,8 milijuna KM, što predstavlja povećanje za 4,3 milijuna KM u odnosu na isto razdoblje 2021. godine (tablica 53). Iskazana ukupna neto dobit iznosila je 8,8 milijuna KM (tri leasing društva), dok su dva leasing društva iskazala gubitak u iznosu od jedan milijun KM.

- 000 KM -

Tablica 53: Ostvareni finansijski rezultat leasing društava

R. br.	Opis	1.1. - 30.9.2021.		1.1. - 30.9.2022.	
		Iznos	Broj leasing društava	Iznos	Broj leasing društava
1	2	3	4	5	6
1.	Dobit	4.456	3	8.822	3
2.	Gubitak	943	1	1.051	2
Ukupno		3.513	4	7.771	5

U Prilogu 17. dan je zbirni račun dobiti i gubitka leasing društava u FBiH za razdoblje 1. 1. - 30. 9. 2022.

Ukupni prihodi leasing sektora u FBiH

Ukupni prihodi leasing sektora u FBiH ostvareni u razdoblju 1. 1. - 30. 9. 2022. iznose 33,4 milijuna KM i isti su veći za šest milijuna KM ili 22% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine (tablica 54).

- 000 KM -

Tablica 54: Struktura ukupnih prihoda leasing društava

R. br.	Struktura ukupnih prihoda	1.1. - 30.9.2021.		1.1. - 30.9.2022.		Indeks (5/3)
		Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Prihod od kamata i slični prihodi					
1.1.	Kamate na plasmane bankama	61	0,2	74	0,2	121
1.2.	Kamate po financijskom leasingu	8.725	31,9	9.640	28,9	110
1.3.	Ostali prihodi od kamate	1.506	5,5	1.648	5,0	109
	Ukupno 1	10.292	37,6	11.362	34,1	110
2.	Operativni prihodi					
2.1.	Naknade za operativni najam	14.406	52,7	17.002	50,9	118
2.2.	Naknada za izvršene usluge	1	0,0	0	0,0	0
2.3.	Ostali operativni prihodi	2.662	9,7	4.597	13,8	173
	Ukupno 2	17.069	62,4	21.599	64,7	127
3.	Prihod po osnovi otpuštanja rez. za gubitke	0	0,0	414	1,2	-
	Ukupni prihodi (1+2+3)	27.361	100	33.375	100	122

Prihodi od kamata i slični prihodi leasing sektora FBiH iznose 11,4 milijuna KM, te čine 34,1% ukupnih prihoda leasing sektora, a isti su veći za 1,1 milijun KM ili 10,4% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Najznačajnija pozicija prihoda od kamata su prihodi po osnovi kamata po financijskom leasingu u ukupnom iznosu od 9,6 milijun KM i isti su za 0,9 milijuna KM ili 10,5% veći u odnosu na isto razdoblje prethodne godine.

Operativni prihodi iznose 21,6 milijuna KM s udjelom od 64,7% u ukupnim prihodima leasing sektora, i u usporedbi s istim razdobljem prethodne godine povećani su za iznos od 4,5 milijuna KM ili 26,5%. Naknade za operativni najam, kao dominantna stavka operativnih prihoda povećane su za 2,6 milijuna KM ili 18%, dok su ostali operativni prihodi povećani za 1,9 milijuna KM, uslijed značajnog povećanja ove stavke kod jednog leasing društva koje ima 65,5% udjela u ovoj stavci. U razdoblju od 1. 1. - 30. 9. 2022. iskazan je prihod po osnovi otpuštanja rezervi za gubitke u iznosu od 0,4 milijuna KM, koji čini 1,2% ukupnih prihoda leasing sektora. Tri leasing društva iskazala su prihod na navedenoj poziciji.

Ukupni rashodi leasing sektora u FBiH

Ukupni rashodi za razdoblje 1. 1. - 30. 9. 2022. iznose 25,6 milijuna KM, a isti su veći za 1,8 milijuna KM ili 7,4% u odnosu na prethodnu godinu (tablica 55).

- 000 KM -

Tablica 55: Struktura ukupnih rashoda leasing društava

R. br.	Struktura ukupnih rashoda	1.1. - 30.9.2021.		1.1. - 30.9.2022.		Indeks (5/3)
		Iznos	Udjel %	Iznos	Udjel %	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Rashod od kamata i slični rashodi					
1.1.	Kamate na pozajmljena sredstva	3.133	13,1	3.818	14,9	122
1.2.	Naknade za obradu kredita	70	0,3	94	0,4	134
1.3.	Ostali rashod po kamati	2	0,0	3	0,0	150
	Ukupno 1	3.205	13,4	3.915	15,3	122
2.	Operativni rashodi					
2.1.	Troškovi plaća i doprinosa	3.492	14,7	4.008	15,7	115
2.2.	Troškovi poslovnog prostora	9.448	39,6	10.859	42,4	115
2.3.	Ostali troškovi	5.798	24,3	6.822	26,6	118
	Ukupno 2	18.738	78,6	21.689	84,7	116
3.	Troškovi rezervi	1.905	8,0	0	0,0	0
4.	Porez na dobit	0	0,0	0	0,0	-
	Ukupni rashodi (1+2+3+4)	23.848	100	25.604	100	107

Rashodi od kamata i slični rashodi u leasing sektoru iznose 3,9 milijuna KM, s udjelom od 15,3% u ukupnim rashodima, te su veći u odnosu na isto razdoblje prethodne godine za 0,7 milijuna KM ili 22,2%. Kamatni rashodi na uzete kredite, kao dominantna stavka rashoda od kamata, zabilježili su rast za 0,7 milijuna KM ili 21,9%.

U promatranom razdoblju ukupni operativni rashodi leasing sektora iznose 21,7 milijuna KM s udjelom od 84,7% u ukupnim rashodima leasing sektora, i isti su veći za tri milijuna KM ili 15,7% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, pri čemu su u njihovoj strukturi povećani troškovi plaća i doprinosa za 14,8%, troškovi poslovnog prostora za 14,9%, dok su ostali troškovi povećani za 17,7%.

2.2.2.5. Struktura plasmana prema predmetu i vrsti leasinga

Vrijednost novozaključenih ugovora financijskog i operativnog leasinga ostvarenih na razini leasing sustava u razdoblju od 1. 1. do 30. 9. 2022. iznosi 200,7 milijuna KM i veća je za 35,9 milijuna KM ili 21,8% u odnosu na isto razdoblje prethodne poslovne godine, od čega se na leasing sektor, kojeg čini pet leasing društava, odnosi 189,1 milijun KM, odnosno 94,2% od ukupne vrijednosti novozaključenih ugovora na razini leasing sustava.

Broj novozaključenih ugovora na razini leasing sustava, u istom razdoblju iznosi 3.671, što je za 322 ugovora ili 9,6% više u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Od toga se na leasing sektor odnosi 3.524 ugovora ili 96% od ukupnog broja zaključenih ugovora na razini leasing sustava. Prosječna vrijednost ugovora na razini leasing sustava zaključenih u razdoblju od 1. 1. do 30. 9. 2022. iznosi 54,7 tisuća KM i ista je veća za 11,1% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, kada je iznosila 49,2 tisuće KM, dok prosječna vrijednost ugovora na razini leasing sektora iznosi 53,7 tisuća KM što je za 10,9% više u odnosu na isto razdoblje 2021. godine kada je iznosila 48,4 tisuće KM.

Od ukupno ostvarene vrijednosti novozaključenih ugovora u razdoblju od 1. 1. do 30. 9. 2022., na ugovore financijskog leasinga odnosi se 83,9%, dok se na ugovore operativnog leasinga odnosi 16,1%.

U tablici 56 prikazan je usporedni pregled broja zaključenih ugovora u razdoblju 1. 1. - 30. 9. 2022. i isto razdoblje prethodne poslovne godine, kao i usporedni pregled ostvarenog iznosa novozaključenih ugovora u istim razdobljima:

- 000 KM -

R. br.	Opis	1.1. - 30.9.2021.						1.1. - 30.9.2022.					
		Financijski leasing		Operativni leasing		Ukupno		Financijski leasing		Operativni leasing		Ukupno	
		Broj	Iznos	Broj	Iznos	Broj	Iznos	Broj	Iznos	Broj	Iznos	Broj	Iznos
1	2	3	4	5	6	7=3+5	8=4+6	9	10	11	12	13=9+11	14=10+12
1.	Vozila	2.498	116.784	653	26.694	3.151	143.478	2.748	147.734	726	32.323	3.474	180.057
2.	Oprema	198	21.300	0	0	198	21.300	189	20.491	0	0	189	20.491
3.	Nekretnine	0	0	0	0	0	0	2	96	0	0	2	96
4.	Ostalo	0	0	0	0	0	0	6	65	0	0	6	65
	Ukupno	2.696	138.084	653	26.694	3.349	164.778	2.945	168.386	726	32.323	3.671	200.709

Ukupan iznos novih financiranja u izvještajnom razdoblju ostvarila su četiri leasing društva i jedna banka, koja se bavi poslovima financijskog leasinga kao pravni sljednik leasing društva koje se pripojilo istoj.

U strukturi novih plasmana, prema vrsti korisnika financijskog leasinga, dominiraju plasmani prema pravnim osobama, koji čine 91,5% ukupnog iznosa financiranja u razdoblju 1. 1. - 30. 9. 2022. Jedan od bitnih razloga je činjenica da je financiranje putem leasinga za fizičke osobe nepovoljnije u odnosu na kreditne plasmane zbog obveze plaćanja PDV-a na kamatu, što predstavlja dodatni trošak klijentima koji nisu PDV obveznici.

Ponderirane NKS i EKS

Ukupna prosječna ponderirana NKS za ugovore financijskog leasinga zaključene u razdoblju 1. 1. -30. 9. 2022. iznosi 3,94% za kratkoročne ugovore i 3,81% za dugoročne ugovore, dok EKS za kratkoročne ugovore iznosi 8,77%, a za dugoročne 6,61%. Ukupna prosječna ponderirana NKS iznosi 3,81%, a EKS 6,62%. U usporedbi s istim razdobljem 2021. godine, kada je iskazana ukupna prosječna ponderirana NKS od 3,88% i EKS od 6,96%, evidentan je pad NKS za 0,07 postotnih bodova i EKS za 0,34 postotna boda.

U Prilogu 18. dan je pregled prosječnih ponderiranih NKS i EKS po ugovorima o financijskom leasingu zaključenim u razdoblju 1.1. - 30. 9. 2022., prema ročnosti, predmetu i korisniku leasinga.

Razlike u visini prosječnih ponderiranih EKS prema korisnicima leasinga su uzrokovane činjenicom da izračun EKS na ugovore zaključene s fizičkim osobama nije istovjetan izračunu iste u ugovorima zaključenim s pravnim osobama, s obzirom da se u iste ne uključuje premija kasko osiguranja, a što je za ugovore s fizičkim osobama zakonska obveza.

U Prilogu 18a. dan je usporedni pregled prosječnih ponderiranih NKS i EKS za ugovore o financijskom leasingu, koji su zaključeni u posljednjih pet godina, prema ročnosti i korisniku leasinga.

Razlika između iskazanih NKS i EKS je posljedica PDV-a na kamatu, koji je obavezan dio ugovora o financijskom leasingu i plaća se unaprijed od strane korisnika leasinga, kao i kreiranje ugovora financijskog leasinga s otkupnom vrijednošću, te dodatni troškovi leasing aranžmana koji se uključuju u izračun EKS.

2.2.3. PREPORUKE ZA LEASING SEKTOR

FBA će u okviru propisanih nadležnosti za nadzor poslovanja leasing društava u FBiH nastaviti s planiranim aktivnostima koje će u narednom razdoblju biti usmjerene na:

- nastavak kontinuiranog nadzora poslovanja leasing sektora, putem posrednih i neposrednih kontrola;
- očuvanje kapitalne adekvatnosti leasing sektora u FBiH i jačanje internih procesa definiranja parametara zaštite kapitala u subjektima leasing sektora u FBiH;
- praćenje rasta kamatnih stopa i utjecaja na leasing sektor, te poduzimanje aktivnosti na ublažavanju efekata;
- praćenje i ocjenu efikasnosti uspostavljenih sustava upravljanja rizicima u leasing sektoru, odnosno sustavu u FBiH i kvalitete sveukupnog upravljanja;
- daljnju suradnju sa UDLBiH, u smislu pružanja stručne pomoći u primjeni zakonske i podzakonske regulative za leasing društva, kao i suradnje s drugim nadzornim i kontrolnim institucijama, te sa CBBiH u pogledu strukture i kvalitete podataka koji se odnose na izloženosti po osnovi financijskog leasinga u CRK-u;
- podršku unapređenju poslovnog ambijenta za poslovanje leasing sektora u FBiH.

U okviru nadležnosti za nadzor poslovanja leasing društava, FBA očekuje od subjekata leasing sustava u FBiH da unaprijede aktivnosti i mjere s primarnim ciljem zakonitog, stabilnog, efikasnog i transparentnog pružanja usluga financiranja putem leasinga, a koje su usmjerene na:

- unapređenje sigurnog, stabilnog i održivog leasing poslovanja;
- kapitalno jačanje i definiranje parametara zaštite kapitala i kapitalne adekvatnosti, jačanje sustava unutarnjih kontrola i funkcije unutarnje revizije;
- unapređenje sustava upravljanja rizicima koji proizlaze iz leasing poslovanja i okruženja, pravovremeno identificiranje rizika i poduzimanje mjera na kontroli i ublažavanju tih rizika;
- osiguranje pouzdanosti i integriteta podataka i informacija koji se dostavljaju FBA, CBBiH i drugim nadzornim institucijama i organima, osiguranja točnosti, valjanosti i sveobuhvatnosti računovodstvenih i drugih evidencija, usklađenosti s poslovnim politikama, planovima i programima rada, zakonskim i drugim propisima i aktima, kao i zaštita imovine društva i preventivno djelovanje;
- dosljednu primjenu Zakona o zaštiti korisnika finansijskih usluga.

2.3. FAKTORING POSLOVI

2.3.1. Sudionici na tržištu faktoringa u FBiH

Sukladno odredbama ZoF-a, poslove faktoringa u FBiH može obavljati gospodarsko društvo organizirano kao dioničko društvo ili društvo s ograničenom odgovornošću sa sjedištem u FBiH, koje mora imati odobrenje FBA, i banka čije je poslovanje uređeno propisima koji reguliraju poslovanje banaka u FBiH, na koje se primjenjuju relevantna poglavlja ZoF-a.

Factoring poslovanje u FBiH sa 30. 9. 2022. obavljaju četiri komercijalne banke, od kojih su dvije članice međunarodnih bankarskih grupa sa sjedištem u zemljama članicama EU i dvije u pretežno domaćem vlasništvu.

2.3.2. Opseg, struktura i trend faktoring poslovanja u FBiH

Sa 30. 9. 2022. ukupan broj novozaključenih ugovora o faktoringu od strane subjekata koji pružaju usluge faktoringa u FBiH je 178, a svi ugovori se odnose na domaći faktoring. Uspoređujući izvještajne podatke s istim razdobljem prethodne godine, broj novozaključenih ugovora je manji za 85 ugovora ili 32,3%.

Zaključeno je 177 ugovora o faktoringu s pravom regresa ili 99,4% i jedan ugovor o faktoringu bez prava regresa ili 0,6%. Pružatelji usluga faktoringa u promatranom razdoblju nisu obavljali poslove otkupa novčanih potraživanja u inozemnom faktoringu, niti poslove srodne faktoringu.

Ukupan otkupljeni nominalni iznos novčanih potraživanja i nominalni iznos isplaćenih kupčevih obveza prema dobavljačima pružatelja usluga faktoringa u FBiH sa 30. 9. 2022. iznosi 123,5 milijuna KM, što je u odnosu na isto razdoblje prethodne godine smanjenje od 11,4 milijuna KM ili 8,4%, od čega je 57,9 milijuna KM ili 46,9% faktoring s pravom regresa, a 65,6 milijuna KM ili 53,1 % faktoring bez prava regresa.

Vrijednosti otkupljenih novčanih potraživanja i isplaćenih kupčevih obveza prema dobavljačima u FBiH prema vrsti faktoringa i domicilnosti, s usporednim podacima i trendom u naznačenim razdobljima, prikazane su u tablici 57:

- 000 KM -

Tablica 57: Nominalni iznos otkupljenih novčanih potraživanja i isplaćenih kupčevih obveza prema dobavljačima u FBiH, prema vrsti faktoringa i domicilnosti						
R. br.	Vrsta faktoringa/domicilnost	Volumen otkupljenih novčanih potraživanja i isplaćenih kupčevih obveza prema dobavljačima				Indeks (5/3)
		1.1. - 30.9.2021.		1.1. - 30.9.2022.		
1	2	Iznos 3	Udjel % 4	Iznos 5	Udjel% 6	7
1.	Faktoring s pravom regresa	63.086	46,8	57.892	46,9	92
2.	Faktoring bez prava regresa	71.804	53,2	65.634	53,1	91
3.	Obrnuti (dobavljački) faktoring	0	0	0	0	-
	Ukupno	134.890	100	123.526	100	92
4.	Domaći faktoring	134.890	100	123.526	100	92
5.	Inozemni faktoring	0	0	0	0	-
	Ukupno	134.890	100	123.526	100	92

U strukturi otkupljenih novčanih potraživanja prema vrstama faktoringa sa 30. 9. 2022., iskazan je faktoring bez prava regresa i faktoring s pravom regresa, dok se obrnuti (dobavljački) faktoring nije obavljao. Struktura prema domicilnosti ostala je nepromijenjena.

Promatrajući ugovore o faktoringu, prema ugovorenom dospeljeću, najveći udjel u ukupnom volumenu sa 30. 9. 2022. od 95,2% imaju otkupljena novčana potraživanja ugovorene ročnosti do 60 dana, slijedi udjel od 4,8% ugovorene ročnosti od 61 do 90 dana. U istom razdoblju prethodne godine najveći udjel također su imala otkupljena novčana potraživanja ugovorene ročnosti do 60 dana (90,1%) u ukupnom volumenu.

Prema sektorskoj strukturi kupca kod regresnog prava, najveći udjel imaju javna poduzeća, s obzirom na vrijednost otkupljenih potraživanja koja sa 30. 9. 2022. iznose 65,6 milijuna KM, što čini 53,2% ukupne vrijednosti faktoring poslova u FBiH. Slijedi udjel privatnih poduzeća i društava sa 57,5 milijuna KM ili 46,7% ukupne vrijednosti faktoring poslova u FBiH i vladinih institucija sa 175 tisuća KM ili 0,1% ukupne vrijednosti faktoring poslova u FBiH.

Prema sektorskoj strukturi u segmentu privatnih poduzeća i društava, ukupno isplaćeni avansi dobavljačima (prodavaoci potraživanja) iznose 120,9 milijuna KM ili 100% od ukupnog iznosa isplaćenih avansa. Promatrajući domaći faktoring prema vrsti regresa u segmentu privatnih poduzeća i društava, iznos od 55,2 milijuna KM ili 45,7% se odnosi na faktoring s pravom regresa, a iznos od 65,7 milijuna KM ili 54,3% na faktoring bez prava regresa.

Po osnovi ugovora o faktoringu na dan 30. 9. 2022., banke su potraživale ukupno 17,3 milijuna KM, u cijelosti u domaćem faktoringu, od čega se iznos od 8,9 milijuna KM ili 51,4% odnosi na faktoring s pravom regresa, a 8,4 milijuna KM ili 48,6% na faktoring bez prava regresa. Struktura navedenog iznosa potraživanja prema ugovorenim dospeljećima je sljedeća: s ugovorenim dospeljećem do 60 dana - 96,9%, od 61 do 90 dana - 3,1%, a od 91 do 180 dana nije bilo potraživanja po navedenom dospeljeću.

Ukupni prihodi pružatelja usluga faktoringa u FBiH sa 30. 9. 2022., iznose 629 tisuća KM (prihodi od kamata, naknada za faktoring i administrativnih naknada). U usporedbi s istim razdobljem prethodne godine, ukupni prihodi pružatelja usluga faktoringa bili su manji za 172 tisuće KM ili

21,5%. U strukturi iskazanih ukupnih prihoda, 68,8% se odnosi na faktoring s pravom regresa, a 31,2% na faktoring bez prava regresa.

2.3.3. PREPORUKE ZA FAKTORING POSLOVANJE

FBA će u okviru propisanih nadležnosti za nadzor poslovanja subjekata koji obavljaju poslove faktoringa u FBiH, nastaviti s planiranim aktivnostima koje će u narednom razdoblju biti usmjerene na:

- podršku unapređenju poslovnog ambijenta za faktoring poslovanje u FBiH i izgradnju povjerenja pružatelja usluga faktoringa;
- pružanje stručne pomoći u primjeni zakonske i podzakonske regulative za subjekte koji se bave poslovima faktoringa, kao i suradnje s drugim nadzornim i kontrolnim institucijama, te sa CBBiH u pogledu strukture i kvalitete podataka koji se odnose na izloženosti po osnovi faktoringa u CRK-u;
- nastavak kontinuiranog nadzora faktoring poslovanja u FBiH putem izvješća i kontrolom na licu mjesta.

U okviru nadzornih aktivnosti FBA, očekuje se od subjekata faktoring sustava da unaprijede aktivnosti i mjere s primarnim ciljem zakonitog, stabilnog, efikasnog i transparentnog pružanja faktoring usluga, a koje su usmjerene na:

- usklađenost poslovanja s regulatornim zahtjevima;
- unapređenje sigurnog, stabilnog i održivog faktoring poslovanja;
- unapređenje sustava upravljanja rizicima, jačanje sustava unutarnjih kontrola i funkcije unutarnje revizije;
- osiguranje pouzdanosti i integriteta podataka i informacija koji se dostavljaju FBA, CBBiH i drugim nadzornim institucijama i tijelima;
- osiguranje točnosti, valjanosti i sveobuhvatnosti računovodstvenih i drugih evidencija, preventivno djelovanje i sprečavanje eventualnih prevara i pogrešaka;
- transparentno, razumljivo i potpuno informiranje klijenata o uslugama faktoringa.

ZAKLJUČAK

S ciljem očuvanja i jačanja stabilnosti bankovnog sustava i zaštite deponenata, te zakonitog, sigurnog i kvalitetnog poslovanja svih SBS u FBiH za čiji nadzor je nadležna FBA, kontinuirano se nadzire poslovanje SBS, izvršavajući planirane i izvanredne aktivnosti, te poduzimajući mjere sukladno zakonskim ovlaštenjima.

Na temelju iskazanih osnovnih pokazatelja poslovanja bankarskog sektora FBiH sa 30. 9. 2022., može se zaključiti da je isti stabilan, adekvatno kapitaliziran, likvidan i profitabilan. U odnosu na kraj prethodne godine, zabilježen je rast neto aktive, novčanih sredstava, kreditnog portfelja, ulaganja u vrijednosne papire, depozita i ukupnog kapitala. Manje promjene u dinamici trenda štednje stanovništva dominantno su vezane za jednu banku koja je uspješno restrukturirana u drugom kvartalu tekuće godine. Udjel nekvalitetnih kredita u ukupnim kreditima, kao ključnog indikatora kvalitete kredita, bilježi smanjenje u odnosu na kraj prethodne godine, uz povećanje stope pokrivenosti nekvalitetnih kredita ispravnima vrijednosti za pokriće očekivanih kreditnih gubitaka. U narednom razdoblju potrebno je posvetiti posebnu pažnju potencijalnim efektima makroekonomskih poremećaja i rasta razine kamatnih stopa na povećanje kreditnog rizika i pitanja koja se odnose na zaštitu korisnika financijskih usluga.

Poslovanje mikrokreditnog sektora u FBiH, u odnosu na kraj prethodne godine, karakterizira rast aktive, rast bruto mikrokreditnog portfelja kao najznačajnije stavke aktive i ukupnog kapitala, kao dominantne stavke pasive. Obveze po uzetim kreditima zabilježile su blagi rast. U usporedbi sa istim razdobljem prethodne godine, broj zaključenih ugovora i isplate mikrokredita zabilježili su rast. Na razini mikrokreditnog sektora u FBiH iskazan je pozitivan financijski rezultat koji bilježi smanjenje.

Na razini leasing sustava u FBiH sa 30. 9. 2022. iskazano je povećanje aktive, bruto i neto potraživanja po osnovi financijskog leasinga, obveza po uzetim kreditima i kapitala u odnosu na kraj prethodne godine. Broj i vrijednost novozaključenih leasing ugovora također su zabilježili rast u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. U promatranom razdoblju na razini leasing sektora u FBiH iskazana je dobit u poslovanju leasing društava.

Factoring poslovanje, kao mogući instrument kratkoročnog financiranja i upravljanja novčanim tokovima, sa 30. 9. 2022. odvijalo se isključivo kroz obavljanje funkcije financiranja, dok nije zabilježeno obavljanje usluge osiguranja naplate i upravljanja potraživanjima ili poslova srodnih faktoringu. U odnosu na isto razdoblje prethodne godine, zabilježeno je smanjenje vrijednosti otkupljenog nominalnog iznosa novčanih potraživanja i iznosa isplaćenih kupčevih obaveza prema dobavljačima pružatelja usluga faktoringa, a smanjen je i broj zaključenih ugovora o faktoringu.

Trenutno okruženje u kojem posluju SBS karakterizira neizvjesnost u vezi s budućim globalnim, ekonomskim i geopolitičkim kretanjima. Rezultati bankovnog sustava upućuju na dostignutu stabilnost, održivost i otpornost bankovnog sustava. Kapaciteti bankovnog sustava, unutar postojećeg regulatornog okvira, dovoljni su za nastavak podrške gospodarstvu i građanima, i prilagođavanje okolnostima koje bi mogle nastati u narednom razdoblju. U narednom razdoblju posebna pažnja će se posvetiti upravljanju kreditnim rizikom, karakteristikama portfelja i rastu koji je u korelaciji sa stvarnim jačanjem ekonomije.

POPIS PRILOGA

PRILOZI ZA BANKARSKI SEKTOR

74

- Prilog 1 - Osnovni podaci o bankama u FBiH - 30. 9. 2022.
- Prilog 2 - Bilanca stanja banaka u FBiH po shemi FBA (aktivnapodbilanca) - 30. 9. 2022.
- Prilog 3 - Pregled aktive, kredita, depozita i finansijskog rezultata banaka u FBiH - 30. 9. 2022.
- Prilog 4 - Sektorska struktura kredita u FBiH i ECL - 30. 9. 2022.
- Prilog 5 – Račun dobiti i gubitka banaka u FBiH po shemi FBA - 30. 9. 2022.
- Prilog 6 - Prosječne ponderirane NKS i EKS na kredite i depozite po razdobljima

PRILOZI ZA MIKROKREDITNI SEKTOR

80

- Prilog 7 - Osnovni podaci o MKO u FBiH - 30. 9. 2022.
- Prilog 8 - Zbirna bilanca stanja MKF - 30. 9. 2022.
- Prilog 9 - Zbirna bilanca stanja MKD - 30. 9. 2022.
- Prilog 10 - Pregled osnovnih pokazatelja MKO u FBiH - 30. 9. 2022.
- Prilog 11 - Pregled prosječnih ponderiranih NKS i EKS za MKO - 30. 9. 2022.
- Prilog 11a - Usporedni pregled prosječnih ponderiranih NKS i EKS za MKO
- Prilog 12 - Zbirni račun dobiti i gubitka MKF - 30. 9. 2022.
- Prilog 13 - Zbirni račun dobiti i gubitka MKD - 30. 9. 2022.

PRILOZI ZA LEASING SEKTOR

87

- Prilog 14 - Osnovni podaci o leasing društvima u FBiH - 30. 9. 2022.
- Prilog 15 - Zbirna bilanca stanja leasing društava - 30. 9. 2022.
- Prilog 16 - Pregled osnovnih pokazatelja leasing društava u FBiH - 30. 9. 2022.
- Prilog 17 - Zbirni račun dobiti i gubitka leasing društava - 30. 9. 2022.
- Prilog 18 - Pregled prosječnih ponderiranih NKS i EKS za ugovore o finansijskom leasingu - 30. 9. 2022.
- Prilog 18a - Usporedni pregled prosječnih ponderiranih NKS i EKS za ugovore o finansijskom leasingu

PRILOZI ZA BANKARSKI SEKTOR

Prilog 1 - Osnovni podaci o bankama u FBiH - 30. 9. 2022.

R. br.	Banka	Internet adresa	Broj zaposlenih	Predsjednik uprave
1.	Addiko Bank d.d. Sarajevo	www.addiko.ba	341	Sanela Pašić
2.	ASA BANKA DIONIČKO DRUŠTVO SARAJEVO	www.asabanka.ba	301	Samir Mustafić
3.	ASA BANKA NAŠA I SNAŽNA DIONIČKO DRUŠTVO SARAJEVO	www.asa-banka.ba	383	Edina Vuk
4.	"BOSNA BANK INTERNATIONAL" - d.d. Sarajevo	www.bbi.ba	415	Alek Bakalović
5.	INTESA SANPAOLO BANKA d.d. BOSNA I HERCEGOVINA	www.intesasanpaolobanka.ba	564	Marco Trevisan
6.	KOMERCIJALNO-INVESTICIONA BANKA D.D. VELIKA KLADUŠA	www.kib-banka.com.ba	81	Hasan Porčić
7.	NLB Banka d.d., Sarajevo	www.nlb.ba	463	Lidija Žigić
8.	PRIVREDNA BANKA SARAJEVO d.d. SARAJEVO	www.pbs.ba	187	Hamid Pršeš
9.	ProCredit Bank d.d. Sarajevo	www.procreditbank.ba	169	Amir Salkanović
10.	RAIFFEISEN BANK DIONIČARSKO DRUŠTVO BOSNA I HERCEGOVINA	www.raiffeisenbank.ba	1.294	James Daniel Stewart, Jr
11.	Sparkasse Bank dd Bosna i Hercegovina	www.sparkasse.ba	514	Amir Softić
12.	UniCredit Bank d.d.	www.unicreditbank.ba	1.173	Amina Mahmutović
13.	UNION BANKA DD SARAJEVO	www.unionbank.ba	200	Vedran Hadžiahmetović
14.	ZiraatBank BH d.d.	www.ziraatbank.ba	305	Bülent Suer
UKUPNO			6.390	

Prilog 2 - Bilanca stanja banaka u FBiH po shemi FBA (aktivna podbilanca) - 30. 9. 2022.

- 000 KM -

R. br.	Opis	31. 12. 2021.	%	30. 9. 2022.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
AKTIVA						
1.	Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija	7.989.239	30,9	8.769.507	32,5	110
	1.a. Gotov novac i nekamatonosni računi depozita	3.813.229	14,7	4.001.923	14,8	105
	1.b. Kamatonosni računi depozita	4.176.010	16,2	4.767.584	17,7	114
2.	Vrijednosni papiri po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak i po fer vrijednosti u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti	1.742.810	6,7	1.691.224	6,3	97
3.	Plasmani drugim bankama	350.452	1,3	186.057	0,7	53
4.	Kreditni, potraživanja po poslovima leasinga i dospjela potraživanja	15.890.821	61,4	16.226.992	60,2	102
	4.a. Krediti	15.120.075	58,4	15.559.924	57,7	103
	4.b. Potraživanja po poslovima leasinga	46.521	0,2	41.149	0,2	88
	4.c. Dospjela potraživanja po kreditima i poslovima leasinga	724.225	2,8	625.919	2,3	86
5.	Vrijednosni papiri po amortiziranom trošku	223.198	0,9	305.631	1,1	137
6.	Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva	491.588	1,9	499.655	1,9	102
7.	Ostale nekretnine	25.333	0,1	23.809	0,1	94
8.	Investicije u ovisna i pridružena društva	13.860	0,1	12.465	0,0	90
9.	Ostala aktiva	317.273	1,2	331.496	1,2	104
10.	MINUS: Ispravci vrijednosti	1.153.746	4,5	1.093.203	4,0	95
	10.a. Ispravci vrijednosti za stavke pozicije 4. Aktive	1.099.948	4,3	1.039.067	3,8	94
	10.b. Ispravci vrijednosti pozicije Aktive osim pozicije 4. Aktive	53.798	0,2	54.136	0,2	101
11.	UKUPNA AKTIVA	25.890.828	100	26.953.633	100	104
OBVEZE						
12.	Depoziti	21.184.952	81,8	22.175.304	82,3	105
	12.a. Kamatonosni depoziti	14.090.013	54,4	14.402.221	53,4	102
	12.b. Nekamatonosni depoziti	7.094.939	27,4	7.773.083	28,9	110
13.	Uzete pozajmice - dospjele obveze	150	0,0	150	0,0	100
	13.a. Stanje dospjelih, a neisplaćenih obveza	0	0,0	0	0,0	-
	13.b. Stanje neizmirenih-pozvanih za plaćanje izvanbilančnih obveza	150	0,0	150	0,0	100
14.	Uzete pozajmice od drugih banaka	0	0,0	0	0,0	-
15.	Obveze prema vladi	0	0,0	0	0,0	-
16.	Obveze po uzetim kreditima i ostalim pozajmicama	779.075	3,0	523.189	1,9	67
	16.a. s preostalim rokom dospjeća do jedne godine	313.719	1,2	129.072	0,5	41
	16.b. s preostalim rokom dospjeća preko jedne godine	465.356	1,8	394.117	1,4	85
17.	Subordinirani dugovi i subordinirane obveznice	167.557	0,7	280.348	1,0	167
18.	Ostale obveze	650.947	2,5	694.224	2,6	107
19.	UKUPNE OBVEZE	22.782.681	88,0	23.673.215	87,8	104
KAPITAL						
20.	Trajne prioritetne dionice	343	0,0	343	0,0	100
21.	Obične dionice	1.382.522	5,3	1.384.714	5,1	100
22.	Emisioni ažio	137.290	0,6	137.327	0,5	100
	22.a. na trajne prioritetne dionice	88	0,0	88	0,0	100
	22.b. na obične dionice	137.202	0,6	137.239	0,5	100
23.	Neraspodijeljena dobit i rezerve kapitala	1.297.650	5,0	1.462.895	5,5	113
24.	Tečajne razlike	0	0,0	0	0,0	-
25.	Ostali kapital	290.342	1,1	295.139	1,1	102
26.	Rezerve za kreditne gubitke formirane iz dobiti	0	0,0	0	0,0	-
27.	UKUPAN KAPITAL: (20. do 25.)	3.108.147	12,0	3.280.418	12,2	106
28.	UKUPNE OBVEZE I KAPITAL: (19. + 27.)	25.890.828	100	26.953.633	100	104
PASIVNA I NEUTRALNA PODBILANCA		712.283		728.318		102
UKUPNO		26.603.111		27.681.951		104

Prilog 3 - Pregled aktive, kredita, depozita i finansijskog rezultata banaka u FBiH - 30. 9. 2022.

- 000 KM -

R. br.	Banka	Aktiva		Kredit		Depoziti		Financijski rezultat
		Iznos	%	Iznos	%	Iznos	%	Iznos
1.	Addiko Bank d.d. Sarajevo	955.333	3,5	531.295	3,3	751.111	3,4	9.231
2.	ASA BANKA DIONIČKO DRUŠTVO SARAJEVO	1.235.350	4,6	685.041	4,2	1.109.059	5,0	15.740
3.	ASA BANKA NAŠA I SNAŽNA DIONIČKO DRUŠTVO SARAJEVO	1.721.339	6,4	987.747	6,1	1.447.093	6,5	18.447
4.	"BOSNA BANK INTERNATIONAL" - d.d. Sarajevo	1.570.678	5,8	935.067	5,8	1.377.842	6,2	14.697
5.	INTESA SANPAOLO BANKA d.d. BOSNA I HERCEGOVINA	2.496.391	9,3	1.637.420	10,1	1.865.610	8,4	25.926
6.	KOMERCIJALNO-INVESTICIONA BANKA D.D. VELIKA KLADUŠA	127.889	0,5	54.129	0,3	94.971	0,4	1.163
7.	NLB Banka d.d., Sarajevo	1.576.632	5,8	1.030.027	6,3	1.299.407	5,9	17.830
8.	PRIVREDNA BANKA SARAJEVO d.d. SARAJEVO	669.900	2,5	339.981	2,1	573.856	2,6	5.896
9.	ProCredit Bank d.d. Sarajevo	835.797	3,1	568.137	3,5	631.697	2,8	3.926
10.	RAIFFEISEN BANK DIONIČARSKO DRUŠTVO BOSNA I HERCEGOVINA	4.998.008	18,5	2.718.365	16,8	4.112.233	18,5	71.055
11.	Sparkasse Bank dd Bosna i Hercegovina	2.037.039	7,6	1.380.966	8,5	1.695.235	7,6	17.482
12.	UniCredit Bank d.d.	6.408.530	23,8	4.000.071	24,7	5.338.027	24,1	91.493
13.	UNION BANKA DD SARAJEVO	1.083.412	4,0	418.009	2,6	934.573	4,2	893
14.	ZiraatBank BH d.d.	1.237.335	4,6	940.737	5,8	944.590	4,3	1.359
UKUPNO		26.953.633	100	16.226.992	100	22.175.304	100	295.138

Prilog 4 - Sektorska struktura kredita u FBiH i ECL - 30. 9. 2022.

- 000 KM -

Opis	Razina kreditnog rizika 1	Razina kreditnog rizika 2	Razina kreditnog rizika 3	Ukupni bruto krediti po razinama kreditnog rizika	ECL za Razina 1 kreditnog rizika	ECL za Razina 2 kreditnog rizika	ECL za Razina 3 kreditnog rizika	Ukupno ECL
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Ukupni krediti pravne osobe (1.1. do 1.21.)	6.795.993	998.039	482.075	8.276.107	85.135	96.515	380.653	562.303
1.1. A Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	98.259	7.570	29.837	135.666	966	518	20.302	21.786
1.2. B Vađenje ruda i kamena	73.561	24.307	672	98.540	855	3.000	516	4.371
1.3. C Prerađivačka industrija	1.550.622	259.443	193.219	2.003.284	24.109	29.324	152.761	206.194
1.4. D Proizvodnja i opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	182.842	22.823	3.418	209.083	1.509	3.735	3.378	8.622
1.5. E Opskrba vodom, uklanj. otp. voda, gospodar. otpadom, te djelatnosti sanacije okoliša	36.521	3.719	1.558	41.798	373	225	821	1.419
1.6. F Građevinarstvo	473.577	52.147	21.288	547.012	6.340	4.500	18.558	29.398
1.7. G Trg. na veliko i malo; popravak motornih vozila i motoc.	2.459.615	314.138	135.599	2.909.352	26.006	27.749	117.175	170.930
1.8. H Prijevoz i skladištenje	283.957	58.719	18.575	361.251	3.322	4.630	14.143	22.095
1.9. I Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (hotelijerstvo i ugostiteljstvo)	129.961	84.542	31.505	246.008	2.008	9.753	23.428	35.189
1.10. J Informacije i komunikacije	113.336	12.552	7.933	133.821	2.157	952	5.061	8.170
1.11. K Financ. djelatnosti i djelatnosti osiguranja	648.716	140	773	649.629	8.135	6	252	8.393
1.12. L Poslovanje nekretninama	92.113	74.195	10.857	177.165	812	6.358	7.563	14.733
1.13. M Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	184.545	37.168	19.087	240.800	2.683	2.632	11.174	16.489
1.14. N Administrat. i pomoćne uslužne djelatnosti	35.386	9.304	1.843	46.533	385	772	1.530	2.687
1.15. O Javna uprava i obrana; obv. soc. osiguranje	287.406	21.801	0	309.207	4.410	1.178	0	5.588
1.16. P Obrazovanje	7.806	1.196	1.805	10.807	77	81	487	645
1.17. Q Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	55.615	9.629	1.419	66.663	400	577	942	1.919
1.18. R Umjetnost, zabava i rekreacija	25.605	3.377	356	29.338	169	337	321	827
1.19. S Ostale uslužne djelatnosti	56.546	1.269	2.331	60.146	419	188	2.231	2.838
1.20. T Djelatnosti kućanstva kao poslodavca; djelatnosti kućanstva koja proizvode različita dobra i obavljaju različite usluge za vlastite potrebe	0	0	0	0	0	0	10	10
1.21. U Djelatnosti izvanteritorijal. organizacija i tijela	4	0	0	4	0	0	0	0
2. Ukupno stanovništvo (2.1 + 2.2 + 2.3)	6.963.808	588.451	398.626	7.950.885	83.394	62.675	330.695	476.764
2.1. Opća potrošnja	5.324.638	517.544	366.400	6.208.582	70.827	56.619	306.076	433.522
2.2. Stambena izgradnja	1.558.050	63.897	26.403	1.648.350	11.478	5.541	19.657	36.676
2.3. Obavljanje djelatnosti (obrtnici)	81.120	7.010	5.823	93.953	1.089	515	4.962	6.566
3. Ukupni krediti (1. + 2.)	13.759.801	1.586.490	880.701	16.226.992	168.529	159.190	711.348	1.039.067

Prilog 5 – Račun dobiti i gubitka banaka u FBiH po shemi FBA - 30. 9. 2022.

- 000 KM -

R. br.	Opis	1.1. - 30.9.2021.	%	1.1. - 30.9.2022.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
1.	PRIHODI I RASHODI PO KAMATAMA					
a)	Prihodi od kamata i slični prihodi					
1)	Kamatonosni računi depozita kod depozitnih institucija	599	0,1	2.415	0,3	403
2)	Plasmani drugim bankama	2.373	0,3	2.258	0,2	95
3)	Kredit i poslovi leasinga	464.290	56,1	467.158	51,0	101
4)	Vrijednosni papiri koji se drže do dospjeća	3.358	0,4	3.897	0,4	116
5)	Vlasnički vrijednosni papiri	0	0,0	0	0,0	-
6)	Potraživanja po plaćenim izvanbilančnim obvezama	3	0,0	4	0,0	133
7)	Ostali prihodi od kamata i slični prihodi	50.333	6,1	48.414	5,3	96
8)	UKUPNI PRIHODI OD KAMATA I SLIČNI PRIHODI	520.956	63,0	524.146	57,2	101
b)	Rashodi po kamatama i slični rashodi					
1)	Depoziti	59.634	7,2	44.883	4,9	75
2)	Uzete pozajmice od drugih banaka	0	0,0	0	0,0	-
3)	Uzete pozajmice - dospjele obveze	0	0,0	0	0,0	-
4)	Obveze po uzetim kreditima i ostalim pozajmicama	5.237	0,6	4.064	0,4	78
5)	Subordinirani dugovi i subordinirane obveznice	5.189	0,6	4.805	0,5	93
6)	Ostali rashodi po kamatama i slični rashodi	20.290	2,5	28.305	3,1	140
7)	UKUPNI RASHODI PO KAMATAMA I SLIČNI RASHODI	90.350	10,9	82.057	8,9	91
c)	NETO KAMATA I SLIČNI PRIHODI	430.606	52,1	442.089	48,3	103
2.	OPERATIVNI PRIHODI					
a)	Prihodi iz poslovanja s devizama	51.291	6,2	73.386	8,0	143
b)	Naknade po kreditima	8.024	1,0	9.397	1,0	117
c)	Naknade po izvanbilančnim poslovima	17.318	2,1	18.537	2,0	107
d)	Naknade za izvršene usluge	264.026	31,9	310.464	33,9	118
e)	Prihod iz poslova trgovanja	970	0,1	162	0,0	17
f)	Ostali operativni prihodi	55.118	6,6	61.910	6,8	112
g)	UKUPNI OPERATIVNI PRIHODI a) do f)	396.747	47,9	473.856	51,7	119
	UKUPAN PRIHOD (1c + 2g)	827.353	100	915.945	100	111
3.	NEKAMATNI RASHODI					
a)	Poslovni i direktni rashodi					
1)	Trošk. ispr. vrijed. riz. aktive, rezerviranja za potenc. obveze i ost. vrijed. usklađenja	48.847	5,9	71.780	7,8	147
2)	Ostali poslovni i direktni troškovi	116.758	14,1	134.093	14,6	115
3)	UKUPNI POSLOVNI I DIREKTNI RASHODI 1) + 2)	165.605	20,0	205.873	22,4	124
b)	Operativni rashodi					
1)	Troškovi plaća i doprinosa	195.486	23,6	202.902	22,2	104
2)	Troškovi poslovnog prostora, ostale fiksne aktive i režija	124.610	15,1	125.302	13,7	101
3)	Ostali operativni troškovi	74.715	9,0	84.531	9,2	113
4)	UKUPNI OPERATIVNI RASHODI 1) do 3)	394.811	47,7	412.735	45,1	105
c)	UKUPNI NEKAMATNI RASHODI	560.416	67,7	618.608	67,5	110
	UKUPAN RASHOD (1b7+3c)	650.766		700.665		108
4.	DOBIT PRIJE OPOREZIVANJA	266.937	32,3	297.337	32,5	111
5.	GUBITAK	0	0,0	0	0,0	-
6.	POREZI	1.519	0,2	2.544	0,3	167
7.	DOBIT PO OSNOVI POVEĆANJA ODLOŽENIH POREZNIH SREDSTAVA I SMANJENJE ODLOŽENIH POREZNIH OBVEZA	25	0,0	714	0,1	2856
8.	GUBITAK PO OSNOVI SMANJENJA ODLOŽENIH POREZNIH SREDSTAVA I POVEĆANJE ODLOŽENIH POREZNIH OBVEZA	1.467	0,2	369	0,0	25
9.	NETO-DOBIT	263.976	31,9	295.138	32,2	112
10.	NETO-GUBITAK	0	0,0	0	0,0	-
11.	FINANCIJSKI REZULTAT (9.-10.)	263.976		295.138		112

Prilog 6 - Prosječne ponderirane NKS i EKS na kredite i depozite po razdobljima

Prosječne ponderirane NKS i EKS na kredite po razdobljima

- % -

R. br.	Opis	30.9.2018.		30.9.2019.		30.9.2020.		30.9.2021.		30.9.2022.	
		NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	Pon. kamatne stope na kratkoročne kredite	2,71	3,00	2,35	2,71	2,24	2,51	2,15	2,46	1,99	2,27
1.1.	Gospodarstvu	2,64	2,87	2,30	2,60	2,19	2,40	2,10	2,34	1,95	2,18
1.2.	Stanovništvu	7,62	14,85	7,22	13,53	8,37	15,36	8,53	14,70	7,65	13,52
1.3.	Ostalo	3,09	3,35	2,45	3,00	2,43	3,29	2,00	2,77	2,32	2,58
2.	Pon. kamatne stope na dugoročne kredite	4,74	5,73	4,64	5,59	4,57	5,46	4,47	5,33	4,07	4,88
2.1.	Gospodarstvu	3,69	4,00	3,47	3,74	3,62	3,88	3,44	3,70	3,17	3,39
2.2.	Stanovništvu	5,59	7,15	5,40	6,77	5,44	6,89	5,23	6,52	4,78	6,06
2.3.	Ostalo	3,45	3,62	3,25	3,45	3,21	3,41	3,12	3,29	3,00	3,11
3.	Ukupno pon. kamatne stope	3,61	4,22	3,32	3,93	3,14	3,65	3,28	3,86	3,04	3,58
3.1.	Gospodarstvu i	2,92	3,17	2,56	2,85	2,51	2,73	2,48	2,72	2,31	2,54
3.2.	Stanovništvu	5,64	7,31	5,43	6,91	5,50	7,05	5,28	6,64	4,81	6,15
3.3.	Ostalo	3,20	3,43	2,63	3,11	2,70	3,33	2,42	2,97	2,73	2,89

Napomena: u pozicije 1.3., 2.3. i 3.3. - Ostalo, uključeni su krediti vladi i vladinim institucijama, krediti bankama i drugim financijskim institucijama i ostali krediti

Prosječne ponderirane NKS i EKS na depozite po razdobljima

- % -

R. br.	Opis	30.9.2018.		30.9.2019.		30.9.2020.		30.9.2021.		30.9.2022.	
		NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	Pon. kamatne stope na kratkoročne depozite	0,33	0,32	0,33	0,32	0,35	0,34	0,20	0,20	0,24	0,24
1.1.	Gospodarstvu	0,56	0,56	0,65	0,62	0,50	0,50	0,54	0,54	0,28	0,28
1.2.	Stanovništvu	0,22	0,23	0,35	0,35	0,45	0,45	0,20	0,20	0,07	0,07
1.3.	Ostalo	0,33	0,31	0,29	0,28	0,29	0,29	0,14	0,14	0,26	0,26
2.	Pon. kamatne stope na dugoročne depozite	1,10	1,12	1,26	1,20	0,99	1,00	0,81	0,82	0,49	0,50
2.1.	Gospodarstvu	1,19	1,19	1,37	1,37	1,15	1,16	0,99	0,99	0,54	0,54
2.2.	Stanovništvu	1,15	1,16	1,28	1,17	0,96	0,97	0,74	0,76	0,54	0,55
2.3.	Ostalo	0,87	0,89	1,06	1,05	0,97	0,99	0,76	0,81	0,31	0,33
3.	Ukupno pon. kamatne stope	0,59	0,59	0,79	0,76	0,67	0,67	0,51	0,52	0,36	0,36
3.1.	Gospodarstvu	0,84	0,84	1,17	1,16	0,84	0,84	0,84	0,84	0,44	0,44
3.2.	Stanovništvu	0,96	0,97	1,12	1,03	0,87	0,88	0,64	0,65	0,42	0,43
3.3.	Ostalo	0,38	0,37	0,44	0,43	0,43	0,43	0,24	0,25	0,27	0,28

Napomena: u pozicije 1.3., 2.3. i 3.3. - Ostalo, uključeni su depoziti vlade i vladinih institucija, depoziti banaka i drugih financijskih institucija i ostali depoziti.

PRILOZI ZA MIKROKREDITNI SEKTOR

Prilog 7 - Osnovni podaci o MKO u FBiH - 30. 9. 2022.

R. br.	Naziv MKO	Internet adresa	Direktor	Broj zaposlenih
1.	Mikrokreditno društvo CREDO CENTAR društvo sa ograničenom odgovornošću Mostar	www.credo-centar.ba	Bernard Stojanović	14
2.	Mikrokreditno društvo EKI d.o.o. Sarajevo	www.eki.ba	Almir Sultanović	189
3.	Mikrokreditna fondacija "EKI"	www.eki.ba	Esad Uzunić	175
4.	Mikrokreditno društvo IuteCredit BH d.o.o. Sarajevo	www.iutecredit.ba	Melika Hadžijamaković - Salihović	49
5.	Mikrokreditna fondacija "LIDER"	www.lider.ba	Džavid Sejfović	68
6.	Mikrokreditna fondacija "LOK" Sarajevo	www.lok.ba	Elma Čardaklija – Bašić	56
7.	Mikrokreditna fondacija "MELAHA" Sarajevo	www.melaha.ba	Jakob Finci	4
8.	Mikrokreditna fondacija "MI-BOSPO" Tuzla	www.mi-bospo.org	Safet Husić	203
9.	Mikrokreditna fondacija "MIKRA"	www.mikra.ba	Sanin Čampara	164
10.	Mikrokreditna fondacija "MIKRO ALDI"	www.mikroaldi.org	Omar Softić	33
11.	„PARTNER MIKROKREDITNA FONDACIJA“	www.partner.ba	Senad Sinanović	280
12.	"PRVA ISLAMSKA MIKROKREDITNA FONDACIJA"	www.mfi.ba	Edina Hadžimurtezić	9
13.	Mikrokreditna fondacija "SUNRISE"	www.microsunrise.ba	Samir Bajrović	168
UKUPNO				1.412

Prilog 8 - Zbirna bilanca stanja MKF - 30. 9. 2022.

- 000 KM -

R. br.	Opis	31.12.2021.	%	30.9.2022.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
AKTIVA						
1.	Novčana sredstva (1a+1b)	45.096	8,9	30.277	5,8	67
1a)	Gotov novac i nekamatonosni računi depozita	27.865	5,5	23.161	4,4	83
1b)	Kamatonosni računi depozita	17.231	3,4	7.116	1,4	41
2.	Plasmani bankama	1.660	0,3	3.238	0,6	195
3.	Kreditni	402.924	79,1	431.079	81,9	107
3a)	Rezerve za kreditne gubitke	3.631	0,7	3.195	0,6	88
3b)	Neto krediti (3-3a)	399.293	78,4	427.884	81,3	107
4.	Materijalna i nematerijalna imovina, neto	25.577	5,0	24.353	4,6	95
5.	Dugoročne investicije	33.888	6,7	34.388	6,5	101
6.	Ostala aktiva	3.652	0,7	6.385	1,2	175
7.	Minus: rezerv. na ost. stavke aktive, osim kredita	10	0,0	0	0,0	0
8.	UKUPNO AKTIVA	509.156	100	526.525	100	103
PASIVA						
9a)	Obveze po uzetim kratkoročnim kreditima	16.141	3,2	16.824	3,2	104
9b)	Obveze po uzetim dugoročnim kreditima	184.670	36,3	190.230	36,1	103
9c)	Obveze po dospjelim kamatama	1.115	0,2	1.138	0,2	102
10.	Ostale obveze	25.488	5,0	25.543	4,9	100
11.	UKUPNO OBVEZE	227.414	44,7	233.735	44,4	103
12.	Donirani kapital	48.098	9,4	48.098	9,1	100
13.	Temeljni kapital	3.696	0,7	3.696	0,7	100
14.	Višak prihoda nad rashodima	283.956	55,8	295.486	56,1	104
14a)	za prethodne godine	270.562	53,2	283.949	53,9	105
14b)	za tekuću godinu	13.394	2,6	11.537	2,2	86
15.	Manjak prihoda nad rashodima	55.078	10,8	55.468	10,5	101
15a)	za prethodne godine	54.954	10,8	55.078	10,4	100
15b)	za tekuću godinu	124	0,0	390	0,1	315
16.	Ostale rezerve	1.070	0,2	978	0,2	91
17.	UKUPNO KAPITAL	281.742	55,3	292.790	55,6	104
18.	UKUPNO PASIVA	509.156	100	526.525	100	103
IZVANBILANČNA EVIDENCIJA						
19.	Otpisani krediti	138.239		136.390		99
20.	Odobrena nepovučena kreditna sredstva od strane vjerovnika	9.270		10.844		117
21.	Komisioni poslovi	213		210		99
22.	Sudske tužbe, rješenja nadležnih organa koja su potencijalna obveza MKO, a koja još nisu evidentirana u bilančnim evidencijama i sl.	400		400		100
23.	Ostalo (sve ostale izvanbilančne stavke koje nisu obuhvaćene naprijed navedenim)	30.848		29.841		97

Prilog 9 - Zbirna bilanca stanja MKD - 30. 9. 2022.

- 000 KM -

R. br.	Opis	31.12.2021.	%	30.9.2022.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
AKTIVA						
1.	Novčana sredstva (1a+1b)	19.829	10,7	16.012	8,7	81
1a)	Gotov novac i nekamatonosni računi depozita	19.579	10,6	15.762	8,5	81
1b)	Kamatonosni računi depozita	250	0,1	250	0,2	100
2.	Plasmani bankama	0	0,0	0	0,0	-
3.	Kreditni	160.441	87,0	165.868	89,7	103
3a)	Rezerve za kreditne gubitke	2.888	1,5	3.710	2,0	128
3b)	Neto krediti (3-3a)	157.553	85,5	162.158	87,7	103
4.	Materijalna i nematerijalna imovina	5.151	2,8	4.631	2,5	90
5.	Dugoročne investicije	0	0,0	0	0,0	-
6.	Ostala aktiva	1.789	1,0	2.011	1,1	112
7.	Minus: rezervir. na ost. stavke aktive, osim kredita	0	0,0	0	0,0	-
8.	UKUPNO AKTIVA	184.322	100	184.812	100	100
PASIVA						
9a)	Obveze po uzetim kratkoročnim kreditima	1.500	0,8	6.156	3,3	410
9b)	Obveze po uzetim dugoročnim kreditima	121.238	65,8	113.322	61,3	93
9c)	Obveze po dospjelim kamatama	1.285	0,7	989	0,6	77
10.	Ostale obveze	8.201	4,4	7.762	4,2	95
11.	UKUPNO OBVEZE	132.224	71,7	128.229	69,4	97
12.	Donirani kapital	0	0,0	0	0,0	-
13.	Temeljni kapital	34.177	18,6	34.177	18,5	100
14.	Emisioni ažio	0	0,0	0	0,0	-
15.	Neraspoređena dobit (15a+15b)	7.566	4,1	12.928	7,0	171
15a)	prethodnih godina	6.614	3,6	12.142	6,6	184
15b)	tekuće godine	952	0,5	786	0,4	83
16.	Zakonske rezerve	4.214	2,3	5.569	3,0	132
17.	Ostale rezerve	6.141	3,3	3.909	2,1	64
18.	UKUPNO KAPITAL	52.098	28,3	56.583	30,6	109
19.	UKUPNO PASIVA	184.322	100	184.812	100	100
IZVANBILANČNA EVIDENCIJA						
20.	Otpisani krediti	11.232		14.846		132
21.	Odobrena nepovučena kreditna sredstva od strane vjerovnika	9.333		2.371		25
22.	Komisioni poslovi	0		0		-
23.	Sudske tužbe, rješenja nadležnih organa koja su potencijalna obveza MKO, a koja još nisu evidentirana u bilančnim evidencijama i sl.	0		0		-
24.	Ostalo (sve ostale izvanbilančne stavke koje nisu obuhvaćene naprijed navedenim)	11.383		13.283		117

Prilog 10 - Pregled osnovnih pokazatelja MKO u FBiH - 30. 9. 2022.

- 000 KM -

R. br.	Naziv MKO	Iznos aktive	Iznos bruto portfelja umanjen za odgođeni prihod po naknadama	Financijski rezultat	Plasmani
1.	Mikrokreditno društvo CREDO CENTAR društvo s ograničenom odgovornošću Mostar	3.743	3.647	182	3.210
2.	Mikrokreditno društvo EKI d.o.o. Sarajevo	169.189	149.309	4.416	81.594
3.	Mikrokreditna fondacija "EKI"	109.965	63.219	1.575	54.184
4.	Mikrokreditno društvo luteCredit BH d.o.o. Sarajevo	11.880	11.101	-3.832	11.809
5.	Mikrokreditna fondacija "LIDER"	29.431	27.018	404	18.936
6.	Mikrokreditna fondacija "LOK" Sarajevo	5.886	4.580	-90	3.437
7.	Mikrokreditna fondacija "MELAHA" Sarajevo	505	355	-209	94
8.	Mikrokreditna fondacija "MI-BOSPO" Tuzla	85.813	79.083	2.107	60.277
9.	Mikrokreditna fondacija "MIKRA"	58.012	51.295	877	40.841
10.	Mikrokreditna fondacija "MIKRO ALDI"	8.705	7.848	135	5.386
11.	„PARTNER MIKROKREDITNA FONDACIJA“	165.407	144.968	5.169	86.506
12.	"PRVA ISLAMSKA MIKROKREDITNA FONDACIJA"	2.400	2.139	-91	2.149
13.	Mikrokreditna fondacija "SUNRISE"	60.401	48.956	1.179	44.442
UKUPNO		711.337	593.518	11.822	412.865

Prilog 11 - Pregled prosječnih ponderiranih NKS i EKS za MKO - 30. 9. 2022.

R. br.	Opis	MKO sa sjedištem u FBiH za razdoblje 1.1. - 30.9.2022.			
		Broj zaključenih ugovora	Isplate mikro kredita (u 000 KM)	NKS %	EKS %
1	2	3		4	5
1.	Kratkoročni mikrokrediti za:	32.652	43.435	20,28	28,99
1.1.	Uslužne djelatnosti	718	1.743	19,03	26,78
1.2.	Trgovinu	159	611	16,95	23,50
1.3.	Poljoprivredu	5.361	8.099	21,14	26,57
1.4.	Proizvodnju	88	277	18,08	24,68
1.5.	Stambene potrebe	2.859	5.519	19,50	23,92
1.6.	Nenamjenski - osnovne potrebe	15.250	18.007	20,92	32,78
1.7.	Ostalo	8.217	9.179	19,20	27,60
2.	Dugoročni mikrokrediti za:	77.995	369.430	18,80	22,66
2.1.	Uslužne djelatnosti	3.709	17.619	18,22	21,89
2.2.	Trgovinu	730	4.309	16,89	20,20
2.3.	Poljoprivredu	19.808	104.524	17,82	20,16
2.4.	Proizvodnju	474	3.107	16,96	20,00
2.5.	Stambene potrebe	18.216	112.919	18,41	20,96
2.6.	Nenamjenski - osnovne potrebe	15.188	57.900	20,93	25,49
2.7.	Ostalo	19.870	69.052	19,48	27,32
3.	Ukupni mikrokrediti	110.647	412.865	18,96	23,33

Prilog 11a - Usporedni pregled prosječnih ponderiranih NKS i EKS za MKO

- % -

NKS na:	1.1.-30.9.2018.	1.1.-30.9.2019.	1.1.-30.9.2020.	1.1.-30.9.2021.	1.1.-30.9.2022.
Kratkoročne mikrokredite	20,94	21,00	20,41	20,40	20,28
Dugoročne mikrokredite	19,70	19,31	19,13	19,44	18,80
Ukupne mikrokredite	19,88	19,56	19,30	19,57	18,96
EKS na:	1.1.-30.9.2018.	1.1.-30.9.2019.	1.1.-30.9.2020.	1.1.-30.9.2021.	1.1.-30.9.2022.
Kratkoročne mikrokredite	28,20	31,22	30,61	29,81	28,99
Dugoročne mikrokredite	23,39	23,06	23,15	23,58	22,66
Ukupne mikrokredite	24,12	24,27	24,15	24,36	23,33

Prilog 12 - Zbirni račun dobiti i gubitka MKF - 30. 9. 2022.

- 000 KM -

R. br.	Opis	Za razdoblje 1.1. - 30.9.2021.	%	Za razdoblje 1.1. - 30.9.2022.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
	PRIHODI I RASHODI PO KAMATAMA					
1.	Prihodi od kamata i slični prihodi	58.356	90,1	62.129	90,9	106
2.	Rashodi po kamatama i slični rashodi	5.663	10,6	5.623	9,8	99
3.	Neto prihodi od kamata i sličnih prihoda (1. - 2.)	52.693	81,4	56.506	82,7	107
	OPERATIVNI PRIHODI I RASHODI					
4.	Operativni prihodi	5.451	8,4	5.268	7,7	97
5.	Operativni rashodi	43.488	81,3	47.190	82,4	109
	OSTALI POSLOVNI PRIHODI I RASHODI					
6.	Ostali poslovni prihodi	947	1,5	942	1,4	99
7.	Ostali poslovni rashodi	377	0,7	473	0,8	125
8.	Troškovi rezerviranja za kreditne i druge gubitke	2.928	5,5	3.052	5,3	104
9.	Višak/manjak prihoda nad rashodima prije oporezivanja (3.+4.-5.+6.-7.-8.)	12.298		12.001		98
10.	Porez na višak prihoda nad rashodima	1.007	1,9	945	1,7	94
11.	Neto višak/manjak prihoda nad rashodima (9.-10.)	11.291		11.056		98

Prilog 13 - Zbirni račun dobiti i gubitka MKD - 30. 9. 2022.

- 000 KM -

R. br.	Opis	Za razdoblje 1.1. - 30.9.2021.	%	Za razdoblje 1.1. - 30.9.2022.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
	PRIHODI I RASHODI PO KAMATAMA					
1.	Prihodi od kamata i slični prihodi	23.074	97,6	24.746	97,2	107
2.	Rashodi po kamatama i slični rashodi	4.938	22,3	5.493	22,2	111
3.	Neto prihodi od kamata i sličnih prihoda (1. - 2.)	18.136	76,7	19.253	75,6	106
	OPERATIVNI PRIHODI I RASHODI					
4.	Operativni prihodi	418	1,8	571	2,2	137
5.	Operativni rashodi	13.375	60,5	14.376	58,2	107
	OSTALI POSLOVNI PRIHODI I RASHODI					
6.	Ostali poslovni prihodi	150	0,6	140	0,6	93
7.	Ostali poslovni rashodi	58	0,3	174	0,7	300
8.	Troškovi rezerviranja za kreditne i druge gubitke	3.127	14,1	4.137	16,8	132
9.	Dobit/gubitak prije oporezivanja (3.+4.-5.+6.-7.-8.)	2.144		1.277		60
10.	Porez na dobit	624	2,8	511	2,1	82
11.	Neto dobit/gubitak (9.-10.)	1.520		766		50

PRILOZI ZA LEASING SEKTOR

Prilog 14 - Osnovni podaci o leasing društvima u FBiH - 30. 9. 2022.

R. br.	Naziv leasing društva	Internet adresa	Direktor	Broj zaposlenih
1.	MOGO d.o.o. Sarajevo	www.mogo.ba	Maja Nura	6
2.	PORSCHE LEASING d.o.o. Sarajevo	www.porscheleasing.ba	Dejan Stupar	24
3.	RAIFFEISEN LEASING d.o.o. Sarajevo	www.rlbh.ba	Amila Dacić	43
4.	„SCANIA LEASING BH“ društvo sa ograničenom odgovornošću	www.scania.com/ba	Damir Slipičević	7
5.	SPARKASSE LEASING d.o.o. Sarajevo	www.s-leasing.ba	Elma Hošo	24
UKUPNO				104

Prilog 15 – Zbirna bilanca stanja leasing društava - 30. 9. 2022.

- 000 KM -

R. br.	Opis	31.12.2021.	%	30.9.2022.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
	AKTIVA					
1.	Novac i novčani ekvivalenti	4.391	1,2	7.948	1,8	181
2.	Plasmani bankama	8.240	2,2	13.652	3,1	166
3.	Potraživanja po finansijskom leasingu, neto (3a-3b-3c-3d)	290.647	77,8	339.068	76,2	117
3a)	Potraživanja po finansijskom leasingu, bruto	318.640	85,3	371.074	83,4	116
3b)	Rezerve za gubitke	5.681	1,5	4.985	1,1	88
3c)	Odgođeni prihodi po osnovi kamata	21.996	5,9	26.643	6,0	121
3d)	Odgođeni prihodi po osnovi naknada	316	0,1	378	0,1	120
4.	Potraživanja od supsidijarnih osoba	0	0,0	0	0,0	-
5.	Materijalna i nematerijalna imovina, neto (5a+5b-5c-5d)	64.259	17,2	77.965	17,5	121
5a)	Materijalna i nematerijalna imovina - vlastita sredstva	3.869	1,0	3.697	0,8	96
5b)	Materijalna i nematerijalna imovina - operativnog leasinga	86.199	23,1	105.101	23,6	122
5c)	Ispravak vrijednosti - vlastita sredstva	2.312	0,6	2.474	0,5	107
5d)	Ispravak vrijednosti - operativni leasing	23.497	6,3	28.359	6,4	121
6.	Dugoročne investicije	368	0,1	370	0,1	101
7.	Ostala aktiva (7a+7b+7c)	5.831	1,5	5.798	1,3	99
7a)	Zajmovi, neto (7a1-7a2)	0	0,0	0	0,0	-
7a1)	Zajmovi (dospjela potraž.+ nedospjela glavnica)	0	0,0	0	0,0	-
7a2)	Rezerve za zajmove	0	0,0	0	0,0	-
7b)	Zalihe	828	0,2	1.001	0,2	121
7c)	Ostala aktiva	5.003	1,3	4.797	1,1	96
	UKUPNA AKTIVA	373.736	100	444.801	100	119
	PASIVA					
8.	Obveze po uzetim kreditima, neto (8a+8b-8c)	336.293	90,0	397.497	89,4	118
8a)	Obveze po kratkoročnim kreditima	11.679	3,1	11.694	2,7	100
8b)	Obveze po dugoročnim kreditima	324.767	86,9	386.114	86,8	119
8c)	Unaprijed plaćeni troškovi i naknada	153	0,0	311	0,1	203
9.	Ostale obveze	7.957	2,1	10.783	2,4	136
	UKUPNO OBVEZE	344.250	92,1	408.280	91,8	119
10.	Temeljni kapital	16.827	4,5	16.674	3,8	99
11.	Rezerve	7.818	2,1	12.076	2,7	154
12.	Akumulirana dobit/gubitak	4.841	1,3	7.771	1,7	161
	UKUPNO KAPITAL	29.486	7,9	36.521	8,2	124
	UKUPNO PASIVA	373.736	100	444.801	100	119
	Otpisana potraživanja (početno stanje)	21.020		6.957		33
	Novi otpis (+)	589		375		64
	Naplata (-)	559		458		82
	Trajni otpis (-)	14.093		90		1
	Otpisana potraživanja (krajnje stanje)	6.957		6.784		98
	Ostala izvanbilančna evidencija	99.593		73.931		74

Prilog 16 - Pregled osnovnih pokazatelja leasing društava u FBiH - 30. 9. 2022.

- 000 KM -

R. br.	Naziv leasing društva	Bilančna suma	Potraživanja po finansijskom leasingu	Neto stanje sredstava danih u operativni leasing	Financijski rezultat	Plasmani
1.	MOGO d.o.o. Sarajevo	846	333	0	-712	0
2.	PORSCHE LEASING d.o.o. Sarajevo	176.995	111.520	59.982	3.470	75.375
3.	RAIFFEISEN LEASING d.o.o. Sarajevo	129.790	104.066	9.255	3.438	51.524
4.	„SCANIA LEASING BH“ društvo sa ograničenom odgovornošću	9.769	5.528	0	-339	5.375
5.	SPARKASSE LEASING d.o.o. Sarajevo	127.401	117.621	7.505	1.914	56.832
UKUPNO		444.801	339.068	76.742	7.771	189.106

Prilog 17 - Zbirni račun dobiti i gubitka leasing društava - 30. 9. 2022.

- 000 KM -

R. br.	Opis	1.1. - 30.9.2021.	%	1.1. - 30.9.2022.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
	Financijski prihodi i rashodi					
1.	Prihodi od kamata	10.292	37,6	11.362	34,5	110
1a)	Kamate na plasmane bankama	61	0,2	74	0,2	121
1b)	Kamate po financijskom leasingu	8.725	31,9	9.640	29,3	110
1c)	Naknade (za obradu leasing zahtjeva itd.)	693	2,5	779	2,4	112
1d)	Ostali prihodi po kamatama	813	3,0	869	2,6	107
2.	Rashodi po kamatama	3.205	13,4	3.915	15,5	122
2a)	Kamate na pozajmljena sredstva	3.133	13,1	3.818	15,1	122
2b)	Naknade za obradu kredita	70	0,3	94	0,4	134
2c)	Ostali rashodi po kamatama	2	0,0	3	0,0	150
3.	Neto prihodi od kamata	7.087	25,9	7.447	22,6	105
	Operativni prihodi i rashodi					
4.	Operativni prihodi	17.069	62,4	21.599	65,5	127
4a)	Naknade za izvršene usluge	1	0,0	0	0,0	0
4b)	Naknada za operativni najam	14.406	52,7	17.002	51,6	118
4c)	Prihod od prodaje leasing objekta	0	0,0	101	0,3	0
4d)	Ostali operativni prihodi	2.662	9,7	4.496	13,6	169
4d)1	Prihodi od naplaćenih otpisanih potraživanja	485	1,7	3.181	9,7	656
4d)2	Prihodi od opomena	14	0,1	14	0,0	100
4d)3	Ostalo	2.163	7,9	1.301	3,9	60
5.	Operativni rashodi	18.738	78,6	21.689	86,1	116
5a)	Troškovi plaća i doprinosa	3.492	14,7	4.008	15,9	115
5b)	Troškovi poslovnog prostora	9.448	39,6	10.859	43,1	115
5c)	Ostali troškovi	5.798	24,3	6.822	27,1	118
6.	Troškovi rezervi za gubitke	1.905	8,0	-414	-1,6	-22
7.	Dobit prije poreza	3.513		7.771		221
8.	Porez na dobit	0	0,0	0	0,0	-
9.	Neto dobit/gubitak	3.513		7.771		221

Prilog 18 - Pregled prosječnih ponderiranih NKS i EKS za ugovore o financijskom leasingu -
30. 9. 2022.

R. br.	Opis	Za razdoblje 1.1. - 30.9.2022.			
		Broj ugovora	Iznos financiranja (000 KM)	NKS %	EKS %
1	2	3	4	5	6
1.	Kratkoročni leasing ugovor prema predmetu leasinga:	9	569	3,94	8,77
a.	Putnička vozila	7	457	4,08	9,57
b.	Vozila za obavljanje djelatnosti (terenska i putnička)	2	112	3,36	5,52
c.	Strojevi i oprema	0	0	0,00	0,00
d.	Nekretnine	0	0	0,00	0,00
e.	Ostalo	0	0	0,00	0,00
1.1.	Kratkoročni leasing ugovor prema korisniku leasinga:	9	569	3,94	8,77
a.	Pravne osobe	8	470	3,83	6,15
b.	Poduzetnici	0	0	0,00	0,00
c.	Fizičke osobe	1	99	4,50	21,22
2.	Dugoročni leasing ugovor prema predmetu leasinga:	2.936	167.817	3,81	6,61
a.	Putnička vozila	1.933	89.792	3,81	7,10
b.	Vozila za obavljanje djelatnosti (terenska i putnička)	806	57.373	3,78	6,15
c.	Strojevi i oprema	189	20.491	3,89	5,72
d.	Nekretnine	2	96	4,50	7,93
e.	Ostalo	6	65	5,40	16,08
2.1.	Dugoročni leasing ugovor prema korisniku leasinga:	2.936	167.817	3,81	6,61
a.	Pravne osobe	2.591	153.621	3,77	5,88
b.	Poduzetnici	115	4.654	3,99	6,86
c.	Fizičke osobe	230	9.542	4,33	18,16
	Ukupno (1+2)	2.945	168.386	3,81	6,62

Prilog 18a - Usporedni pregled prosječnih ponderiranih NKS i EKS za ugovore o financijskom leasingu

- % -

R. br.	Opis	30.9.2018.		30.9.2019.		30.9.2020.		30.9.2021.		30.9.2022.	
		NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	Kratkoročni leasing ugovori:	4,47	11,00	6,80	13,76	4,12	8,06	3,80	6,37	3,94	8,77
1.1.	Pravne osobe	4,26	7,83	3,22	6,12	4,12	8,06	3,80	6,37	3,83	6,15
1.2.	Poduzetnici	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.3.	Fizičke osobe	7,41	56,30	33,04	69,75	0,00	0,00	0,00	0,00	4,50	21,22
2.	Dugoročni leasing ugovori:	4,24	6,62	5,86	9,20	3,95	7,01	3,88	6,97	3,81	6,61
2.1.	Pravne osobe	4,16	5,94	4,06	5,95	3,86	6,16	3,82	6,15	3,77	5,88
2.2.	Poduzetnici	5,09	7,27	5,00	7,33	4,69	7,60	3,73	6,22	3,99	6,86
2.3.	Fizičke osobe	5,51	19,84	22,31	38,96	4,81	18,17	4,75	18,30	4,33	18,16
	Ukupno	4,24	6,67	5,87	9,24	3,95	7,02	3,88	6,96	3,81	6,62

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
AGENCIJA ZA BANKARSTVO
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE**

IZDAVAČ

**AGENCIJA ZA BANKARSTVO
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE**

**Zmaja od Bosne 47b
71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina
Tel. +387 33 72 14 00
Faks +387 33 66 88 11
Internet stranica: www.fba.ba
e-mail: agencija@fba.ba**